

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. การวิเคราะห์นิทานชาวบ้านเรื่องศรีธนญชัย. วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร 2 (เมษายน - มิถุนายน 2521): 150-169.
- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องศรีธนญชัยฉบับต่าง ๆ ใน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. ศรีธนญชัย : พระเอกเจ้าปัญญา. ใน รายงานผลการวิจัย
โครงการพระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย, หน้า 57 – 115. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525.
- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. ศรีธนญชัยในอุษาคเนย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์,
2541.
- กาญจนา เจริญเกียรติบวร. การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- กิ่งแก้ว อัดดากร. นิทานพื้นเมือง. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- กุลลาบ มัลลิกะมาส. คติชาวบ้าน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- ไกล่รุ่ง อามระดิษ. ร้อยแก้วแนวขนานของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.
- ความเชื่อและการนับถือผีของชาวล้านนา. [http://61.19.145.8/student/web4142/
M402/402-07/page6/lanna.html](http://61.19.145.8/student/web4142/M402/402-07/page6/lanna.html). ค้นคืนเมื่อ 16 ตุลาคม 2550.
- จุฑาพรรณี (จามจรี) ผดุงชีวิต. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. ความจริงสี่ประการ : คำสอนพื้นฐานในพุทธศาสนา.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2543.
- ไชยรัตน์ เจริญดินโอฟาร์. วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์
และความเป็นอื่น. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: วิภาษา, 2545.

ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. ประวัติศาสตร์เวียดนามในแบบเรียนชั้นประถม.

กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2550

นิธิ เอียวศรีวงศ์. คนไทยกับ ๓ คำเจ้าปัญหา : เชื้อชาติ - กลุ่มชาติพันธุ์ -

อัตลักษณ์. ใน [http://www.midnightuniv.org/midnight2545/](http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9596.html)

document9596.html ค้นคืนเมื่อ 25 กันยายน 2550.

ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์. ศาสนากับสังคมการเมืองในเวียดนาม. มติชน

(8 เมษายน 2550): 6.

ธีรวุฒิ ดันตวิวงศาภิจ (บรรณาธิการ). คำคมขงจื้อ - ศึกษาปรัชญาहरु. กรุงเทพฯ:

ฮอลิวดู อินเตอร์เนชั่นเนล กรุ๊ป, 2548.

ประคอง นิมมานเหมินท์. นิทานพื้นบ้านศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน

ทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เปรม สอนสมุทร. ผู้เสพกับการดัดแปลงเนื้อหาและตัวละครเรื่องพระอภัยมณีใน

วัฒนธรรมประชานิยม ในช่วงปีพุทธศักราช 2545 - 2546. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2547.

พ.พวงชบา. เชียงเมียง จอมกะล่อน (ศรีธรรณชัยเจ้าปัญญาฉบับลาว) มรดกทาง

วรรณกรรมของอุษาคเนย์. แปลโดย เปรม ตั้ง. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: มติชน,

2544.

พิศิษฐ์ คุณวโรตม์. อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ติดเชื้อ HIV. ใน

อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. หน้า xx - xxx. กรุงเทพฯ:

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2546.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน, 2545.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ - ไทย

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2525.

วรรณิ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอร์สัน. คติชนวิทยาและวิถีชีวิตพื้นบ้าน. ใน พื้นถิ่น พื้นฐาน :

มิติใหม่ของคติชนวิทยาและวิถีชีวิตสามัญ ของ "พื้นบ้าน พื้นเมือง".

กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม, 2531.

- ศิริพร ณ ถลาง. **ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน.**
กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ศิริพร ศิริวรรณานต์. **ศรีธนัญชัย ไทย-เยอรมัน การศึกษาเปรียบเทียบนิทานมุขตลก
ศรีธนัญชัยกับทิลล์ออยเลนชะปีเกล.** กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทาง
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ศิริพร ศิริวรรณานต์. **ศรีธนัญชัย ไทย - เยอรมัน การศึกษาเปรียบเทียบนิทานมุขตลก
ศรีธนัญชัยกับทิลล์ ออยเลนชะปีเกล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. **ศรีธนัญชัย ความคิดเรื่องอำนาจ ปัญญา และความหมายทางการเมือง.**
ใน **บทพิจารณาว่าด้วยวรรณกรรมการเมืองและประวัติศาสตร์**, หน้า 175 - 218
กรุงเทพฯ: ไฉไล, 2540.
- สุด จอนเจดลิน. **ประวัติศาสตร์เวียดนาม ตั้งแต่สมัยอาณาจักรฝรั่งเศสถึงปัจจุบัน.**
กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 23,** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2546.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. **การศึกษานิทานพื้นบ้าน.** กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- เหียงน คัก เวียน. **เวียดนามประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร.** แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- อมรา พงศาพิชญ์. **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3,** กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- อมรา พงศาพิชญ์. **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนว
มานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5,** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.
- อำนวยการวิชัย ธิติบดีรินทร์. **กฎหมายและที่ดินในเวียดนามสมัยราชวงศ์เลดอนตัน ค.ศ.
1428-1527.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ภาษาอังกฤษ

- Aarne, Antti and Thompson, Stith. *The Types of the Folktale*. Helsinki : Indiana University Press, 1987.
- Anderson, Benedict. *Imagined Communities : Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London : Verso, 1983.
- Apte, Mahadev L. *Humor and Laughter*. Ithaca and London: Cornell University Press, 1985. อ้างถึงใน กาญจนา เจริญเกียรติบวร. *การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องตลกภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- Bain, Alexander. *The Emotions and the will*. London: Longmans, Green, and Co., 1865.
- Berger, Arthur Asa. *An Anatomy of Humor*. New Brunswick, NJ, U.S.A.: Transaction Publishers, 1993.
- Barker, Chris. *Cultural Studies theory and practice*. Second edition, London: SAGE Publications, 2003.
- Critchley, Simon. *On Humor*. London/New York: Routledge, 2002. อ้างถึงใน ศิริพร ภัคดีผาสุก. *อารมณ์ขันในการ์ตูนการเมืองไทย. ใน วารสารภาษาและวรรณคดีไทย 23, (ธันวาคม 2549), หน้า 86 – 143.*
- Cultural identity. http://en.wikipedia.org/wiki/Cultural_identity#Description retrieved September, 25 2007.
- Dao Minh Trung. *The Formation and Development of Nationalism in Vietnam as Reflected in Literature During 1900 – 1954*. Master's thesis, Graduate School, Chulalongkorn University, 2004.
- Dorson, Richard M.. *American Folklore*. Chicaco: The University of Chicaco Press, 1967.
- Foucaut, Michel. *The archaeology of knowledge*. Trans, A.M.Sheridan Smith.
- Hall, Stuart, and others. *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-79*. London: Unwin Hyman, 1990.

- Hobbes, Thomas. *Leviathan*. London: Crooke. Facsimile edition. Oxford: Clarendon Press, 1909.
- Mills, Sara. *Discourse*. London & New York: Routledge, 2002.
- Montira Rato. *Class, Nation, and Text: The Representation of Peasants in Vietnamese Literature*. in *Social Inequality in Vietnam and the Challenges to Reform*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Ngo Duc Thinh. *The Mother Goddess Religion: Its History, Pantheon, and Practices*. in *Possessed by the Spirits: Mediumship in Contemporary Vietnamese Communities*. New York: Southeast Asia Program Cornell University, 2006.
- Nguyen Duc Hien. *40 Contes Trang Quynh*. Hanoi: The Gioi, 2000.
- Nguyen Duc Hien. Nguyen Dinh Phuong trans. *40 Tales About Trang Quynh*. Hanoi: The Gioi, 2001.
- Nguyen Duc Hien. *Trang Quynh Myth or Reality?*. in *Vietnamese Cultural Window* 2, (July 1999) pp. 16 - 17.
- Nguyen Ngoc Binh. *The Power and Relevance of Vietnamese Myths*. in *Essays on History, Culture, and Society* 4, (1985) pp. 110 – 124.
- Pham Duy Trong. *Vietnamese – English dictionary*. 3rd, TPHCM : NXB. TPHCM.
- Salvatore, Attardo. *Humorous Texts: Semantic and Pragmatic Analysis*. Berlin: Mouton de Gruyter, 2001.
- Schaefer, R.T. and R.P.Lamm. *Sociology*. 5th ed., New York: Mc Graw – Hill, 1995.
- Storey, John. *Cultural theory and Popular culture : an introduction*. 3rd ed., Dorest: Pearson education, 2001.
- Thompson, Stith. *The Folktale*. London: University of California Press, Ltd., 1977.
- Woodward, Kathryn. *Identity and Difference*. London: Sage Publication, 1997.
- London: Tavistock Publications, 1972.

ภาษาเวียดนาม

- Bùi Mạnh Nhị, Hồ Quốc Hùng và Nguyễn Thị Ngọc Điệp. **Văn học dân gian những tác phẩm chọn lọc**. TP HCM: NXB Giáo Dục, 2003.
- Đặng Thanh Lê. **Văn Học Dân Gian: Đại cương về văn học dân gian**. trang 8. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- Đình Gia Khánh. Sân Khấu Dân Gian Chèo Sân Đình, trong **Văn học dân gian Việt Nam**, trang 499-518. TP HCM: NXB Giáo Dục, 2003.
- Đình Gia Khánh, Chu Xuân Diên và Võ Quang Nhơn. **Lịch sử văn học Việt Nam**. Hà Nội: NXB Đại học và trung học chuyên nghiệp 1973.
- Đỗ Bình Trị. Truyện cười và việc phân tích truyện cười. trong **Văn học dân gian những công trình nghiên cứu**, trang 241. TP HCM: NXB Giáo Dục, 2003.
- Đỗ Văn Ninh. Mấy suy nghĩ của một người nghiên cứu lịch sử. trong **Nguyễn Quỳnh Trạng Quỳnh Truyện Trạng Quỳnh**, trang 46 Đà Nẵng: NXB Giáo Dục, 2003.
- Hoàng Khôi và Phan Tiến Giang. **Truyện Trạng Việt Nam**. Thanh Hóa: NXB Thanh Hoá, 2005.
- Hoàng Ngọc Phách và Kiều Thu Hoạch. **Giai thoại văn học Việt Nam**. Hà Nội: NXB Văn Học, 1965.
- Hoàng Văn Trụ. Vấn đề tiếp cận tác phẩm văn học dân gian qua việc nghiên cứu giới thiệu truyện Trạng Quỳnh. trong **Tạp Chí Văn Học 1 (1991): 61-66**.
- Hoàng Văn Trụ và Đăng Văn Lung. **Truyện trạng cười Việt Nam**. Hà Nội: NXB Văn học, 1991.

- Hồ Quốc Hùng, Bùi Mạnh Nhị và Nguyễn Thị Ngọc Diệp. **Văn học dân gian những tác phẩm chọn lọc**. TPHCM: NXB Giáo Dục, 2003.
- Hữu Ngọc. Tại sao nữ sĩ Đoàn Thị Điểm được gọi là “Bà Trạng Giũa”?” trong **Thi cử nho giáo**, trang 68-71. Hà Nội: NXB Thế Giới, 2005.
- Lê Bá Hán. **Thuật ngữ nghiên cứu văn học**. Thanh Niên: NXB Giáo Dục, 2003.
- Ngô Văn Doanh. **Kho tàng truyện Trạng thế giới**. Hà Nội: NXB. Thế giới, 1999.
- Nguyễn Chí Bền. Sự vận động của truyện trạng trong không gian và thời gian. **Nghiên Cứu Đông Nam Á**, 2 (1999): 31-50.
- Nguyễn Đức Hiền. **Trạng Quỳnh**. In lần thứ 3, Hà Nội: NXB Kim Đồng, 2006.
- Nguyễn Đức Hiền. **Nguyễn Quỳnh Trạng Quỳnh Truyện Trạng Quỳnh**. Đà Nẵng: NXB Giáo Dục, 2003.
- Nguyễn Giao Cư, Phan Diên Vỹ và Sơn Hà. **Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện nói Trạng**. Đà Nẵng: NXB Đà Nẵng, 2001.
- Nguyễn Hồng Phong. **Truyện cười dân gian**. Hà Nội: Nxb Văn Học, 1964.
- Nguyễn Lữ Huy. **Truyện Trạng Quỳnh**. Hà Nội: NXB Văn Học, 2003.
- Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen và Nguyễn Anh Dũng. **Tự Nhiên và Xã Hội 4, Phần 2 : Địa Lí và Lịch Sử, (Tái bản lần thứ sáu)**. Huế : NXB Giáo Dục, 2003, trang 88. อ้างถึงใน ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. ประวัติศาสตร์เวียดนามในรูปแบบเรียนชั้นประถม. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2550.
- Nguyễn Trường. **Truyện cười dân gian Việt Nam Trạng Cười**. Thanh Niên: NXB Thanh Niên, 2004.
- Thạch Phương, Nguyễn Chí Bền và Mai Hương. **Kho tàng truyện Trạng Việt Nam**. Hà Nội: NXB. Khoa Học Xã Hội, 1995.

Trần Đức Ngôn. **Chuyên đề Văn Học Dân Gian : Truyện Trạng Quỳnh**

เอกสารประกอบการสอนวิชาคติชนวิทยา : นิทานชุดจ่าง กวีง (เอกสารไม่ตีพิมพ์
เผยแพร่).

Trương Chính và Phong Châu. **Tiếng Cười dân gian Việt Nam.** Hà Nội:
NXB Lao Động – Xã Hội, 2006.

Trương Sĩ Hùng, Nguyễn Đức Hiền và Đào Văn Tiến. **Truyện Trạng
cười Việt Nam.** Hà Nội: NXB Văn học, 1991.

Trương Vĩnh Ký. **Chuyện đời xưa lựa chọn lấy những chuyện hay và
có ích.** Bản in Nhà hàng Aug-Bock, 1888.

Văn Tân. **Văn Học Trào Phúng Việt Nam Từ Thế Kỷ XVIII Đến 1958.**
Hà Nội: NXB. Văn học xã hội, 2004.

Vũ Ngọc Khánh. **Hành Trình vào xứ sở cười.** Đà Nẵng : NXB
Giáo Dục, 2003.

Vũ Ngọc Khánh. **Truyện trạng Việt Nam.** Thanh Hóa: NXB Thanh Hóa,
1988.

Vũ Ngọc Khánh. **Truyện Trạng Việt Nam.** Thanh Hóa: NXB
Thanh Hóa, 2005.

Vũ Ngọc Khánh và Đỗ Thị Hảo. **Giai thoại Thăng Long.** Hà Nội:
NXB Hà Nội, 1987.

Vũ Văn Đáng. **Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện
Trạng Quỳnh.** Đà Nẵng: NXB Đà Nẵng, 1999.

Vương Hồng Sển. **Chuyện cười cổ nhân.** Sài Gòn: Việt Hương, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กว้าง

1. เก่งตั้งแต่ในครรภ์

มีเรื่องราวมากมายเล่าขานจากรุ่นสู่รุ่น เกี่ยวกับบุคคลคนหนึ่งผู้ที่มีบุคลิกพิเศษ อันเป็นลักษณะเฉพาะที่ปรากฏในวรรณกรรมคติชน บุคคลผู้นี้คือ จ่าง กว้าง

กว้าง เป็นภาพตัวแทนที่ชัดเจนของบุคคลผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด นิทานเรื่องนี้ได้รับการแต่งขึ้นเพื่อให้มีความหลากหลาย และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการใช้ปัญญา หรือความสามารถที่สอดคล้องกลมกลืนกับนิสัย และบุคลิกภาพ ตามจินตนาการอย่างลงตัว (ทั้งที่เป็นเรื่องเหนือความคาดหมาย และเรื่องที่เกิดขึ้นจริง) คำเล่าลือที่จะกล่าวถึง กว้าง คือบุคคลผู้มีความเก่งกาจ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวรรณคดี) ตั้งแต่ครั้งมารดาตั้งครรภ์

เรื่องราวมีอยู่ว่า ในขณะที่แม่ของกว้างกำลังตั้งครรภ์นั้น วันหนึ่งแม่ไปซักผ้าที่สระน้ำ มองเห็นเปิดตัวใหญ่กำลังว่ายน้ำอย่างสนุกสนาน และเปลือกเปลีน แม่รู้สึกประทับใจกับภาพที่ได้เห็นในขณะนั้น จึงกล่าวบทกวีที่ไพเราะว่า

“ล่องลอยอยู่หว่างผืนน้ำและแผ่นฟ้า”

ทันใดนั้นแม่ก็ได้ยินเสียงพูดดังมาจากในท้องว่า

“คิดไปคิดมา ดังพระจันทร์บนคาบไม้”

นี่คือทั้งความฉลาด ทั้งความคิด ทั้งการใช้ถ้อยคำ นางประหลาดใจอยู่เป็นเวลานานหนึ่งเกี่ยวกับความผิดปกตินี้ และคิดว่าลูกที่นางจะคลอดออกมานี้อาจจะแตกต่างจากบุคคลทั้งมวล หลังจากนั้น เป็นดังคำพูดของนาง กว้างเกิดมาและเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่พิเศษกว่าคนธรรมดาทั่วไป เป็นจริงดังคาด เมื่อกว้างเกิดมาและเติบโตขึ้น ก็ได้รับการกล่าวขานถึง คำเล่าลือต่าง ๆ ถึงกิตติศัพท์ของ กว้าง มีปรากฏอยู่ในนิทานเรื่องต่างๆ และประทับอยู่ในใจของคนโดยทั่วไป

2. นายหัวโต และนายระเบิดไฟ

เมื่อกว้างอายุประมาณ 6-7 ขวบ ได้รับกิตติศัพท์ว่าเป็นเด็กฉลาด เจ้าเล่ห์ และชอบล้อเล่นกับคนอื่นเสมอ กว้างมักมีเพื่อนเล่นที่อายุมากกว่า แต่ทุกคนก็ยกย่องให้กว้างเป็นหัวหน้า โดยใช้ใบกล้วยเป็นธง และใบบัวเป็นฉัตร เพื่อทำเป็นเกียรติให้แก่ “นายพลกว้าง” ทุกวันตลอดเวลา ใคร ๆ ต่างก็ยอมรับกว้าง เพราะเขาสามารถ คิด ดัดแปลง และนำเพื่อน ๆ เทียวเล่นในสถานการณ์ที่ต่างกันไป

คืนเดือนหงายคืนหนึ่ง ในเดือน 8 กว้างซึ่งกำลังเล่นกับเพื่อน ๆ อยู่นั้นก็คิดแผนการการเล่นที่สนุกสนานขึ้นมาได้ จึงถอดอก ถอนหายใจ แล้วบอกเพื่อน ๆ ว่า

“พวกเราเล่นกันอย่างนี้ทุกวัน ๆ น่าเบื่อจะแย่ ใครอยากดูนายหัวโต (โตเท่ากับตะกร้าใบใหญ่ ๆ) และนายระเบิดไฟ ก็ตามฉันมา แต่ถ้าใครไม่ไปก็ไม่บังคับนะ”

เพื่อน ๆ ต่างก็ปรบมือและส่งเสียงเชียร์ตามกันไป ใคร ๆ ก็ชอบเรื่องที่แปลกใหม่ทั้งสิ้น กว้างทำหน้าที่เครื่องเครียด และวางท่าทางน่าเชื่อถือว่า

“ถ้าเช่นนั้นก็ทำเถียว และพาฉันไปที่นั่น เมื่อไปถึงฉันสั่งอะไรก็ต้องทำตาม และเชื่อฟัง แล้วจำไว้ นะ ทุกคนต้องเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ ห้ามเล่าให้ใครฟัง”

เพื่อน ๆ ต่างห้อมล้อมตัวกว้าง ทำเถียวพากว้างไป เมื่อถึงห้องเก็บของที่เก่าและมีดสนิท กว้างบอกให้หยุดเถียวแล้วพูดว่า

“ทุกคนรออยู่ที่นี้ ฉันจะเข้าไปดูว่านายหัวโต และนายระเบิดไฟมาหรือยัง ทุกคนยืนตรงนี้ให้เป็นระเบียบและฟังคำสั่งจากฉันนะ”

กว้างเดินไปที่มุมมืดของห้องเก็บของ แล้วหยิบอุปกรณ์ที่เตรียมมาอันได้แก่ เทียน 1 เล่ม นำไปวางไว้บนชั้นสูง ๆ และหยิบประทัด 1 ดอก วางไว้ในช่องแคบ ๆ บนฝาผนัง แอบไว้ไม่ให้ใครเห็น เมื่อจัดวางอุปกรณ์เสร็จเรียบร้อย กว้างเดินออกไปด้วยท่าทางหวาดกลัว และบอกเพื่อน ๆ ว่า

“สองคนนั้นมาแล้ว ท่าทางน่ากลัวมาก ถ้าใครใจกล้าก็ตามฉันเข้ามา ส่วนใครใจเสาะก็รออยู่ข้างนอก และจะออกมาเล่าให้ฟัง”

ไม่มีใครยอมยินยอมข้างนอกเพราะถูกกล่าวหาว่าใจเสาะ ทุกคนแหกกันเข้าไปดู กว้างพูดเสียงดังว่า

“อย่าแย่งกัน ทุกคนทำใจดี ๆ นะ เมื่อเทียนสว่างขึ้น นายหัวโตจะปรากฏตัว อย่าหายใจแรงหรือฉี่รดเป็นอันขาด”

เมื่อแสงเทียนสว่างขึ้น นายหัวโตก็ปรากฏร่างบนผนังห้องเก็บของ หัวโตเท่ากับตะกร้าใบใหญ่ ๆ ซึ่งนั่นก็คือเงาของ กว้าง ในขณะที่ทุกคนตกตะลึง งงจัน กว้างจุดประทัด 1 ดอกที่เตรียมไว้ จึงมีเสียงระเบิดดังสนั่นขึ้นพร้อมกับแสงสว่างที่แยงตา เป็นเหตุให้ทุกคนล้มลงและเหยียบกัน เมื่อกว้างเป่าเทียนดับ นายหัวโต และ นายระเบิดไฟก็หายตัวไป ห้องเก็บของก็กลับคืนสู่สภาพเดิม ซึ่งปกคลุมไปด้วยความมืดและแฝงด้วยลึกลับคมในต่อไป

3. ฟ้าส่งท่าน ตู ก๊าด (Tú Cát) ให้มาเกิด

วันหนึ่งท่าน ตู ก๊าด มาเที่ยวบ้านกว้าง ในขณะที่นั้นพ่อของกว้างไม่อยู่ ท่าน ตู ก๊าด และกว้างออกไปเดินเล่นในสวนด้วยกัน พวกเขาเดินผ่านคอกหมู ทันใดนั้นก็มองเห็นลูกหมูอ้วนปุกลูก ตาเล็กหยีตัวหนึ่ง ท่านตู ก๊าดจึงกล่าวชมว่า

“อู๋...ลูกหมูตัวนั้นช่างอ้วนพีเสียจริง ๆ”

กว้างเดินตามท่าน ตู ก๊าดมาติด ๆ พูดว่า

“หมูพันธุ์ (cáik-เกิน) นี้กินรำเบ่ลือ่ง (tók-ไต้น) มาก, ครับท่าน!”

ท่านตุ่ ก๊าด สอบผ่านได้เป็นขุนนางจึงล่ำฟองว่าตนนั้นเก่งเกินใคร เขาเห็นว่าก๊วงใช้คำอยู่ 2 คำ คือ เกิน cấก (พันธุ) และคำว่า โตน ๑ก (เปลือง) ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏอยู่ในเหรียญแปดเหลี่ยม ท่านตุ่ ก๊าด จึงเรียกก๊วงอีกครั้ง เพื่อทดสอบความสามารถ

“เรามาต่อกลอนกันดีกว่า ข้าจะเริ่มต้นให้เจ้าเป็นฝ่ายก่อนนะ”

“หมุพันธุ(cấก-เกิน) นี้กินรำเปลือง (๑ก-โตน)!”

ก๊วงฟังประโยคที่ท่าน ตุ่ ก๊าด ถามมา ก็เกิดความกังวลใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกรงว่าจะหาคำที่เหมาะสม คล้องจองมาตอบไม่ได้ ขณะที่คิดอยู่นั้น ก็บังเอิญมีหมาตัวหนึ่งวิ่งผ่านมา แล้วมาหยุดอยู่หน้า ท่านตุ่ ก๊าด ก๊วงจึงแต่งประโยคด้วยปฏิภาณไหวพริบที่ฉับไวว่า

“หมาที่ฉลาด (khôn-โคน) ย่อมไม่กัดใครสะเปะสะปะ (càn-ก่าน)”

คำว่า โคน khôn (ฉลาด) และคำว่า ก่าน càn (สะเปะสะปะ) ก็เป็นสองคำในเหรียญแปดเหลี่ยม เช่นกัน

ท่านตุ่ ก๊าดยอมรับในความสามารถของก๊วง แต่ยังไม่ยอมแพ้ กลับทดสอบก๊วงต่อไปอีก และคิดว่าประโยคนี้จะรอดอ้างความเก่งกาจของตัวเองไม่มีทางจะตอบได้อย่างแน่นอน

“ฟ้า (trời-เจ้ย) ประทานท่านตุ่ ก๊าด ให้มาเกิด”

ก๊วงของอนุญาตตามท่านตุ่ ก๊าด ว่า

“ฟ้ามีศักดิ์เท่าเทียมดินหรือไม่รับท่าน ?”

“แน่นอน! เรื่องแค่นี้ทำไมเจ้าต้องถามด้วย, ว่าต่อไปสิ”

“ท่านก๊าดจะเสมอกับความมีอำนาจได้ไหมขอรับ ?”

“ได้ชะยิ่งกว่าได้! เปรียบคำว่า ฟ้า (trời-เจ้ย) กับดิน (đất-เด็ด) เป็นสิ่งคู่กันแล้ว อำนาจ (hung-ฮุง) กับ ก๊าด (Cát) ก็ย่อมเป็นเช่นนั้น อย่างไม่มีใครจะพูดเปรียบกับอะไรได้อีก”

ในขณะที่ ท่าน ตุ่ ก๊าด ชื่นชม ยินดี ก๊วงจึงไม่รีรออีกที่พูดว่า

“ข้าขอต่อประโยคของท่านว่า - แผ่นดิน (đất-เด็ด) แยก แมงชี้ควาย (hung-ฮุง) จึงจะขึ้นมาได้”

ก๊วงกล่าวต่อด้วยความนอบน้อมต่อมตนว่า

“ข้าขอนำเสนอประโยคนี้ต่อท่านขอรับ”

ท่านตุ่ ก๊าดรู้ตัวว่าตนตกเป็นเหยื่อ จึงไม่กล้าที่จะต่อกลอนอีก แต่ครุ่นคิดอยู่ในใจว่า

“ไอ้เจ้าเด็กคนนี้ ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง บังอาจให้ชื่อของข้าไปเปรียบเทียบกับแมงชี้ควาย”

จากนั้นเมื่อพบก๊วงที่ใด ท่านตุ่ก็ไม่กล้าพูดคุยด้วยอีก เพราะรู้ว่าตนเป็นคู่ต่อสู้ที่ไม่ทัดเทียม

4. แพะตัวผู้ตั้งท้อง

หลายคืนมาแล้วโหรหลวงได้เฝ้าพิจารณาดวงดาวบนท้องฟ้า พบว่า ณ จุดหนึ่งในขณะนั้น ปรากฏมีแสงสว่างเป็นประกายสดใส ซึ่งเป็นนิมิตหมายว่ามีผู้มีบุญญาธิการมาเกิดบนผืนแผ่นดิน โหรหลวงจึงนำเรื่องนี้กราบทูลแต่พระราชินีให้ทรงทราบ และขอให้มีการแสวงหาผู้ที่มีบุญญาธิการผู้นั้น พระราชินีทรงดีพระทัย มีรับสั่งให้ออกค้นหาและทรงเฝ้ารอฟังข่าวนี้ด้วยพระทัยจดจ่อ

รับสั่งของพระราชานี้ได้ถูกป่าวประกาศไปทั่วทั้งจังหวัดแหง ฮว่า นานแล้วแต่ยังไม่มียุ้งบ้านใด
แจ้งว่ามีผู้มิบุญญธิการมาเกิด พระราชาจึงมีพระดำรัสให้วางแผนให้ตีเพื่อค้นหาผู้มิบุญญผู้้นั้นมาได้

วังหลวงได้ป่าวประกาศว่า ภายใน 1 เดือน แต่ละหมู่บ้านในจังหวัดแหง ฮว่า ต้องถวายแพะตัวผู้
ที่กำลังตั้งท้องให้พระราชา หากเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ แล้วยังหาไม่ได้จะถูกลงโทษทั้งจังหวัด ประชาชน
ต่างก็บ่นกันว่า แต่ไหนแต่ไรมาก็ยังไม่เคยมีรับสั่งที่แปลกประหลาดเช่นนี้มาก่อน จะมีแพะตัวผู้ที่ไหนตั้ง
ท้องได้ ครานี้ประชาชนคงจะต้องรับโทษทัณฑ์เป็นแน่

เมื่อพระบรมราชโองการของพระราชาได้ถูกป่าวประกาศไปทั่วหมู่บ้านของกวิง ทุกคนต่างก็วิตก
กังวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อของกวิง ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) หากหาแพะ
ตัวผู้ตั้งท้องไม่ได้ พ่อจะต้องแสดงความรับผิดชอบก่อนใครอื่น "ช่างเป็นพระบรมราชโองการที่แปลก
ประหลาดเหลือเกิน ไม่ต่างอะไรจากคำสั่งประหารชีวิตนั่นเอง" ทุกคนในครอบครัวของกวิงหน้าตาเศร้า
สร้อย ต่างก็หวั่นวิตก จะมีก็แต่กวิงคนเดียวเท่านั้นที่บอกกับพ่อด้วยความใจเย็นว่า

"หากพ่อไม่คิดว่าฉันเป็นเด็กเกินไป ขอให้ฉันได้ทำอะไรสักอย่างเพื่อไม่ให้ชาวบ้านของเราต้อง
พระราชอาญา"

พ่อของกวิงซึ่งกำลังกังวลอย่างยิ่ง ได้ยินเช่นนั้น รู้สึกไม่พอใจและต่อว่ากวิงไปว่า

"เด็กอย่างเจ้าจะรู้เรื่องอะไรได้ ไม่รู้จริงก็ฟังไว้เฉย ๆ ก็พอ"

ขณะนั้น กวิงยังไม่ได้แสดงสติปัญญาอันชาญฉลาดที่เขามีอยู่ออกมา เขาจึงเหมือนกับเด็กคน
อื่นทั่วไปในหมู่บ้าน พ่อของกวิงจึงไม่เชื่อว่กวิงจะมีวิธแก้ปัญหารื่องนี้ได้

พ่อยังคงหนักอกหนักใจ ไม่เป็นอันกินอันนอน

สองสามวันต่อมา กวิงยังคงรบเร้า วิงวอนขอให้พ่อนุญาตให้เขาเป็นผู้แก้ปัญหานี้ให้ แต่พ่อก็ยัง
เฉยเฉย ไม่กล่าวตอบใดใด กวิงเป็นเด็กซุกซนแต่ก็รักพ่อกมาก จึงบอกพ่อว่า "เรื่องนี้พ่อก็ไม่ต้องเป็นห่วง ฉัน
จะจัดการให้เรียบร้อยเอง พระราชาขอให้หาแพะตัวผู้ตั้งท้องแค่ตัวเดียวเอง ต่อให้ขอหลาย ๆ ตัว ฉันก็มี
ให้ เพียงขอให้พ่อแจ้งกับชาวบ้านให้เอาเงิน 100 เหรียญมาให้ฉัน แล้วฉันจะเอาเงินไปซื้อแพะตัวผู้ที่ตั้ง
ท้องมาให้ได้ หากผิดสัญญาฉันจะขอเป็นผู้รับโทษทัณฑ์แต่เพียงผู้เดียว ขอให้ทุกคนในหมู่บ้านเลิกกังวล
อยู่กันอย่างสุขสบาย และทำมาหากินต่อไปตามปกติ"

เนื่องจากมองไม่เห็นวิธีอื่น พ่อของกวิงจึงจำยอมให้กวิงทำตามที่เขาขอมา เมื่อกวิงรับเงินจาก
ชาวบ้านแล้ว ก็สัญญาว่าจะไปหาสัตว์ที่แปลกประหลาดนั้นมาให้ได้ กวิงรับเงินจากชาวบ้านมาแล้ว แต่หา
ได้กระตือรือร้นดำเนินการตามที่บอกไว้ไม่

วันรุ่งขึ้น สองพ่อลูกจึงเริ่มจัดเตรียมข้าวของออกเดินทางสู่เมืองทั้งลอง (เมืองหลวง) และไปสืบ
ข่าวว่าวันใดที่พระราชาจะเสด็จประพาส ผ่านคลาญพระอิริยาบถนอกเมือง เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงชวนกันไป
เที่ยวชมบ้านช่อง ถนนหนทางต่างๆ ซื่อข้าวของต่างๆ รวากับไม่มีเรื่องสำคัญอันใดต้องทำ

ถึงวันที่พระราชาจะเสด็จประพาสนอกเมือง กวิงตื่นนอนแต่เช้าตรู่ ย่องไปที่ประตูด้านตะวันออก
และรออยู่ ณ ที่นั้น รวากับมีแผนการบางอย่างอยู่ในใจ

กวิงรออยู่นบ่าย ก็เห็นขบวนรถม้าพระที่นั่งอยู่ไกล ๆ กวิงคิดว่าพระองค์กำลังเสด็จมา เขาเริ่ม
ร้องให้สะอึกสะอื้น และร้องดังขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งพระราชาได้ยินเสียงร้องให้นั้น จึงทอดพระเนตรไป

รอบๆ แต่ไม่เห็นผู้ใด จึงทรงรับสั่งให้มหาดเล็กไปค้นหา ในที่สุดก็พบกวีในสภาพที่น่าสงสาร สวมเสื้อผ้าเก่า ยับยู่ยี่ หน้าตามอมแมม พระราฯ เขาจึงตรัสถามว่า

“ทำไมเจ้าต้องซ่อนตัวอยู่ในท่าระบายน้ำ”

กวีจึงเล่าความเป็นมาไม่รู้ว่าคุณคนที่ตนกำลังพูดด้วยอยู่นั้นคือพระราชา จึงตอบออกไปด้วยความมั่นใจว่า

“ขบวนรถของท่านใหญ่ และคึกคักมาก หากข้าไม่ซ่อนตัวอยู่ในนั้นจะโดนเหยียบตาย ฮือ ฮือ ฮือ”

“เหตุใดเจ้าจึงร้องไห้ เป็นเด็กเป็นเล็กมีอะไรที่ทำให้ชุนเคื่องใจ”

กวีจึงได้โอกาสจึงร้องไห้ดังยิ่งขึ้น เสียดอกเสียดใจราวกับมีงานศพ

กวีจึงร้องไห้พลางพูดพลางว่า

“ท่านขอรับ ฮือ ฮือ แม่ผมตาย ฮือ ฮือ ได้ 3 ปีแล้ว ฮือ ฮือ แต่พ่อของผม ฮือ ฮือ ไม่ยอมมคลอดน้องให้ผม ฮือ ฮือ กอด ฮือ ฮือ ผมจึงร้องไห้ พ่อจ๋า พ่อ ฮือ ฮือ มีน้องให้ผมนะ ฮือ ฮือ พ่อจ๋า”

พระราชาทรงพระสรวลด้วยความขบขัน

“เด็กคนนี้น้ำไปแล้ว มีผู้ชายคนไหนที่จะคลอดลูกได้”

กวีจึงหยุดร้องไห้แล้วจึงยกมือขึ้นถวายบังคม

“ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้าได้ข่าวว่าคนในหมู่บ้านชุนกันไปค้นหาแพะตัวผู้ตั้งท้อง เพื่อนำไปถวายพระราชา จึงคิดต่อไปว่า ถ้าหากแพะตัวผู้ตั้งท้องได้ พ่อผมก็ต้องตั้งท้องได้เช่นกัน ไซ้ไหมพะยะค่ะ”

พระราชาและเหล่าขุนนางผู้ตามเสด็จได้ยินดังนั้น จึงรู้ว่าเด็กคนนี้นคงเป็นผู้มีบุญญาธิการที่ตามหา นั่น พระราชาจึงพระราชทานของกำนัลให้กวีและยกโทษให้ชาวบ้านในจังหวัดแทง ฮว่าไม่ต้องถวายแพะตัวผู้ที่ตั้งท้องอีกต่อไป

ในที่สุดกวีก็ได้แสดงความสามารถ และมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วแผ่นดิน

5. เก็บขานหมาก

ครั้งหนึ่งระหว่างทางกลับบ้าน กวีแฉะเข้าร้านขายน้ำข้างทาง ในร้านมีขุนนางคนหนึ่งทำทางวางทำนองอยู่ เขานั่งเคี้ยวหมาก มีผู้ติดตามรับใช้ยืนอยู่ข้าง ๆ หันหน้ามองไปมองมาด้วยความระแวดระวัง

เมื่อกวีดื่มน้ำหมดถ้วย เขาก็นั่งเล่นเหมือนกับบรคอยอะโรบองอย่าง เมื่อขุนนางคายขานหมากลงบนพื้น กวีก็เข้าไปหยิบขานหมากขึ้นมาอย่างทะนุถนอม ราวกับเป็นของมีค่าและใส่ไว้ในกระเป๋า ขุนนางเห็นดังนั้นก็รู้สึกประหลาดใจจึงถามกวีว่า

“เจ้าเป็นใคร เก็บขานหมากไปทำไม”

กวีจึงทำท่าต่อมตนแล้วตอบด้วยน้ำเสียงประชดประชันว่า

“กระผมเป็นนักเรียนจน ๆ ได้ยินมาว่าปากขุนนางทำให้สิ่งต่าง ๆ มีคุณค่าได้ จึงอยากจะเก็บขานหมากเอาไปดูว่าเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ ท่านไม่จำเป็นต้องใส่ใจหรือขอรับ”

ขุนนางรู้ว่าตนถูกประชดประชัน แต่ไม่รู้ว่าคุณคนที่ตนกำลังพูดด้วยนี่คือ จาง กวี จึงขึ้นเสียงว่า

“ข้าจะรับเจ้าเป็นลูกศิษย์ แต่ต้องต่อคำพิงเพยจากข้าให้ได้ หากทำได้ดีเราจะตบรางวัล แต่หากไม่ดี เราก็จะตีเจ้าให้ ตอบมาสิ เร็วเข้า”

กวีงแสร้งทำเป็นกลัว แล้วกล่าวว่า

“ท่านขอรับ ถ้าต้องเอาคำพิงเพยมาต่อกัน เป็นเรื่องที่ยากมาก กระผมไม่กล้า และกลัวด้วยขอรับท่าน”

ขุนนางคิดว่ากวีงคิดไม่ได้ จึงยิ่งรุกคืบต่อไปว่า

“ถ้าตอบไม่ได้ก็นอนลงไป ข้าจะตีเจ้าตามที่เราได้ตกลงกันไว้แล้วว่าหากตอบได้จะให้รางวัล แต่ถ้าตอบไม่ได้จะโดนตี”

“เช่นนั้น กระผมขอตอบขอรับ แต่อย่างไรก็โปรดอภัยให้กระผมด้วย”

“ได้ตอบมาสิ”

กวีงจึงต่อคำพิงเพยด้วยข้อความที่ว่า

“คนจนถึงจะลำบากขัดสน แต่ก็มีศักดิ์ศรี”

คำตอบของกวีงมีนัยยะประชดประชันมาก เพราะบังอาจเอาคนจนมาเทียบชั้นกับขุนนาง แต่กวีงก็ตอบได้อย่างสมบุรณมาก ขุนนางจึงไม่มีข้อโต้แย้งใดใด ได้แต่ลุกขึ้นและกลับออกไปเพื่อจะไม่ให้เสียหน้ามากไปกว่านั้น

หลังจากนั้นอีกไม่นาน เรื่องนี้ก็เป็นที่โจษขานกันไปทั่ว กวีงกลายเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง

6. แอบดูบ้านขุนนาง

เล่ากันว่า ติ เตียม และ จ่าง กวีงเกิดในสมัยเดียวกัน ทั้งสองเป็นเพื่อนกันและมีความสามารถพอ ๆ กัน ปัจจุบันมีหนังสือเพียงบางเล่มเท่านั้นที่บันทึกเรื่องราวของพวกเขาไว้

เรื่องแรก อธิบายว่า เหตุใดขุนนาง ผู้เป็นพ่อของ ติ เตียม ให้ความสนใจกวีง และรับเป็นลูกศิษย์กันกุฎิ กินนอนอยู่ภายในบ้าน

มีเสียงลือกันว่า ในเมืองขณะนั้นมีขุนนางชื่อ บ่าง มีลูกสาวคนหนึ่งชื่อ ติ เตียม ทั้งสวยทั้งเก่ง ชื่อเสียงโด่งดังไปทั่ว ลูกศิษย์ที่มาเรียนอยู่ในบ้านขุนนางบ่าง ต่างก็แอบชื่นชอบเธออยู่ทั้งนั้น แต่ไม่มีใครที่ดูใจเธอสักคนเดียว

กวีงพยายามที่จะมาแอบดูที่บ้านของขุนนางบ่าง เพื่อจะได้เห็นลูกสาวของท่าน ขุนนางบ่างไม่พอใจจึงสั่งให้คนติดตาม และคุมตัวกวีงมาเพื่อสอบสวน เมื่อถูกขุนนางถาม กวีงก็ตอบอย่างถ่อมตนว่า

“ท่านขอรับ กระผมเป็นแค่นักเรียนจน ๆ แต่มีนิสัยรักการเรียน เดินผ่านมาเห็นว่าท่านมีลูกศิษย์ ลูกหามากมาย กระผมจึงแอบฟังท่านสอนเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาอื่นใดนอกจากนี้”

ขุนนางไม่เชื่อ และบอกกวีงว่า ข้ารู้ทันเจ้านะ เจ้าทำที่เป็นลูกศิษย์เข้ามาที่นี่ เพื่อจะจีบลูกสาวของข้า แต่เจ้าต้องต่อสำนวนจากที่ข้าตั้งไว้ให้ได้

กวีงตอบ “ขอรับท่าน”

กวีงยืนรอขุนนางบ้าง อ่านสำนวนด้วยความกังวล ขณะที่ขุนนางอ่านสำนวนอยู่นั้น บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายได้ยืนก็ประหวั่นพรันพรึง เหงื่ออาฟแตกท่วมตัว

“ไฉนนำมาร (ก๊วย) ยืนถือกระบอง (เต๋า) ตรงหน้าประตูพระราชวัง (โคย)”

นอกจากความหมายที่ลึกซึ้งแล้ว ความยากของสำนวนนี้อยู่ที่การเล่นคำ คือหากนำคำว่า ก๊วย ผสมกับคำว่า เต๋า จะได้คำว่า โคย น้อยคนนักที่จะสามารถเข้าใจสำนวนนี้ได้ แต่สำหรับกวีงซึ่งเป็นคนที่ฉลาดเกินคน เมื่อฟังสำนวนนี้แล้ว กวีงใช้เวลาครุ่นคิดสักพัก แล้วตอบว่า

“แผ่นดินลม (โม้ค) ยืนพิงต้นทูลกระต่าย (บ้าง) แอบดูบ้านขุนนางบ้าง”

สำนวนที่กวีงตอบออกมาข้างต้นนี้ก็มีการเล่นคำเช่นกัน ได้แก่คำว่า โม้ค ผสมกับคำว่า บ้าง จะได้คำว่า บ้าง ตอบได้ดังนั้น กวีงก็รู้สึกสบายใจเป็นอย่างยิ่ง

ขุนนางบ้าง เห็นกวีงมีความรู้และความสามารถเกินกว่าคนอื่น ๆ หาใช่ลูกศิษย์ธรรมดาเหมือนคนอื่น ๆ ขุนนางบ้างดีใจมากจึงรับกวีงเป็นลูกศิษย์ให้เรียนอยู่ที่บ้านของตน

กวีงเป็นคนที่ฉลาด มีไหวพริบเพียงได้ฟังการอธิบายแค่เล็กน้อยก็มีความเข้าใจที่กว้างไกล เพื่อน ๆ ก็ให้ความนับถือ กวีง ขุนนางบ้างมีเจตนาจะให้กวีงแต่งงานกับลูกสาวของตน กวีงรู้สึกเบิกบานใจ แต่เป็นคนที่มีนิสัยชอบล้อเล่น แต่ ติ เตียม เป็นผู้หญิงที่นุ่มนวลไม่ชอบการล้อเล่นของกวีง ทั้งสองคนนี้จึงมีนิสัยต่างกัน ความสัมพันธ์ของทั้งสองจึงไม่มีทางลงเอย

7. การตอบโต้กับ ติ เตียม

มีเรื่องเล่ากันว่า ติ เตียม ซึ่งเป็นลูกสาวอาจารย์ของ กวีง เธอเป็นผู้มีนิสัยใจคออ่อนโยน สวย และเก่ง กวีงรู้สึกเสน่หาตัวเธอ แต่มีอยู่หลายครั้งที่เขาต้องปะทะคารมกับเธอ เพราะ ติ เตียม มักจะยกเอาปัญหายาก ๆ มาให้กวีงได้ขบคิดอยู่เสมอ ๆ และต่างฝ่ายก็เป็นประเภทชิงกักร่า ขำก็แรง

ครั้งหนึ่ง กวีงประจันหน้ากับ ติ เตียม ผ่านหน้าต่าง ติ เตียมจึงโยนคำถามให้กวีงว่า “สองคนได้นั่งเคียงข้างกันอยู่ที่หน้าต่าง (ซอง คือ สอง และ ซี้ลูกกรง) กวีงเผชิญกับคำถามที่ยากมาก กวีงจึงนั่งอึ้งและเดินออกจากที่นั่นไป ถึงแม้ว่าจะมีไหวพริบ แต่ครั้งนั้นกวีงจนปัญญา และเจียบอึ้งเหมือนต้องมนต์

ครั้งต่อมาเมื่อกวีงกลับมาจากเมือง เหมีย (Mia) ติ เตียม แขว่ว่า “ไปเมืองเหมียเจอสาวขายน้ำตาลปึก แล้วจับมือตามทางไซไหม” กวีงนั่งไปด้วยความงงงวยสักพัก แล้วก็ต้องยอม ติ เตียม เพราะหาคำตอบได้ไม่ได้ (เหมีย หมายถึง อ้อย เหม็ด หมายถึง น้ำตาลปึก เตื่อง หมายถึง น้ำตาล) ทำให้ยากที่จะหาคำมาตอบโต้ได้

หลังจากที่แพ้ไปสองสามครั้ง กวีงรู้สึกเสียหน้าจึงคิดจะเรียกชื่อเสียงของตนคืนมา พลบค่ำวันหนึ่ง ขณะที่ ติ เตียม ออกจากห้องไปข้างนอกบ้าน กวีงก็แอบย่องเข้าไปในห้องของเธอ และนอนบนเตียงของเธอ เมื่อ ติ เตียม กลับมาเห็นก็รู้ว่าห้องของเธอ ติ เตียมจึงตั้งคำถามปริศนาว่า “ทำไมขณะที่ไม่มีลมเสากระโดงเรือยังคงตั้งตรงอยู่ได้” หากกวีงตอบได้ เธอจะไม่ฟ้อง กวีงตอบว่า “บนเตียงขณะไม่มีฝนแต่มิน้ำไหล”

ครั้งต่อมา กวีงรู้ว่า ติ เตียมกำลังอาบน้ำอยู่ในห้อง กวีงผลักประตูเพื่ออยากจะเข้าไป แต่ ติ เตียม ตั้งคำถามและส่ายหัวว่า หาก กวีง ตอบไม่ได้จะเอาเรื่อง "ผิวขาว" (ชา จิ่ง - ภาษาเวียดนาม และ โป่ บี เบ็ค - ภาษาจีน หมายถึง ผิวขาว) เป็นการซ้อนคำ 2 ภาษา แต่มีความหมายเดียว กวีงจึงต้องยอมแพ้อีก คราว แต่โชคดีที่ ติ เตียม ไม่เอาเรื่อง

ครั้งสุดท้าย ในเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ ติ เตียม และ กวีง ออกไปเที่ยวด้วยกัน พวกเขาเดินทางผ่านต้น กระบองเพชร (ชง หมายถึง มังกรในภาษาเวียดนาม) ติ เตียม จึงหักเอากิ่งกระบองเพชรกิ่งหนึ่งมาส่งให้ กวีง แล้วบอกว่า "ต้นกระบองเพชรปลูกในดินแข็ง มังกรก็ยังคงเป็นมังกร (ชง และ สัน เป็นคำเวียดนาม ลอง เป็นคำภาษาจีน ทั้งหมดหมายถึง มังกร) แต่ในภาษาเวียดนาม ลอง หมายถึง "ไม่แน่นอน" ความหมาย ของคำนี้ค่อนข้างยาก แต่ความหมายโดยนัยของผู้ถาม ก็เพื่อติ และตักเตือนนิสัยใจคอที่ค่อนข้างตึงตังของ กวีงครั้งนั้น กวีงก็หาคำตอบซึ่งมีความหมายตรง และยืนยันนิสัยใจคอของตนมาได้ด้วย คำตอบที่กวีง ตอบคือ "ลูกแตงกวา (จวต) ยาวแค้คืบ แตงกวา (ถื่อ) ก็ยังคงเป็นแตงกวา (คำว่าแตงกวา ในภาษา เวียดนามคือ จวต ส่วนในภาษาจีนคือ ถื่อ) เขาเล่ากันว่าหลังจากการตอบได้คราวนี้ ทั้งสองก็จากกันและ ไม่ได้มีการติดต่อกันอีกต่อไป

8. ยอมแพ้

กวีง เป็นคนที่ชอบอิสระ แต่มีความกลัวอย่างหนึ่ง คือ กลัวหมาเป็นอย่างมาก คืบหนึ่ง อาจารย์ ขอให้กวีงไปทำธุระให้ เมื่อกลับมาค่อนข้างตึก ประตูรั้วปิดแล้ว ผู่หมาเห็นกวีงนึกว่าเป็นขโมย จึงเห่าเสียง ดังลั่น และวิ่งกรูเข้าไปหากวีง กวีงกลัวจึงปีนขึ้นต้นไม้ ไม่กล้ากลับลงมาอีก เขาจึงตะโกนเรียก ติ เตียม ให้ มาช่วยเปิดประตูรั้วให้ ติ เตียมออกมาเปิดประตู เห็นกวีงในสภาพเช่นนั้นก็รู้สึกขบขัน แต่ในใจรู้สึกไม่ พอใจ เพราะคิดว่ากวีงออกไปเที่ยวเสเพล และกลับบ้านตึกตื่น ติ เตียม จึงมีเงื่อนไขว่าต้องตอบคำถามให้ ได้ก่อน จึงจะเข้าบ้านได้ คำถามมีว่า "พี่กวีงนั่งบนต้นไก่อ่ (โก ไกอ่) หน้าแดงเรือ่ ๆ (ฮ่ม ฮ่ม)"

ในทีนั้นก็มีชื่อของต้นกวีง (ดอกราตรี) ต้นไก่อ่ และต้นฮ่ม (ต้นพลับ) ซึ่งกวีงก็ยอมจำนนต่อคำถาม ดังกล่าวอีกครั้ง จึงต้องนอนอยู่บนต้นไม้ นั้น จนตึกตื่น ติ เตียม จึงขังผู่หมา และมาเปิดประตูรั้วให้กวีงเข้า บ้าน

อีกครั้งหนึ่ง อากาศหนาว ฝนตกพริ้ว ๆ ติดต่อกันทุกวัน ขณะที่ ติ เตียม นั่งอยู่ในบ้าน กวีงเพิ่ง กลับมาจากซื้อเหล้า ตัวเปียกปอน และเลอะเทอะ ติ เตียม บอกให้กวีงเข้ามาใกล้ ๆ แล้วกระซิบว่า

"ในยามที่ฝนตกเช่นนี้ หากอยากกินเหล้าแกล้มแนมเหนือง (ที่เธอทำอยู่) ก็นั่งลงทำแนมเหนือง ด้วยกันซิ"

กวีงแสดงความไว้ตัว จึงเอ่ยปากพูดว่า

"ไม่ชอบแนมเหนือง แต่ชอบหมุยอย่างเดียว"

เมื่อได้ยินชื่ออาหาร คือ แนมเหนือง และ หมุยอ แล้ว จึงบอกกวีงว่า หากตอบคำถามได้จะให้กิน หมุยอ กวีงตอบว่า

"ก็ลองดูสิ ไม่กลัวเจ้าหรรอก"

ดิ เตียม จึงถามว่า

"ฝนตก ถนนลื่นเหมือนราดน้ำมัน เดินมาถึงร้านหมวยอแล้วแต่ไม่อยากจะกิน" ซึ่งคำถามล้วนมีแต่ชื่อของอาหารของคนมั่งมี

กวีจึงไม่ตอบ แต่ไม่รู้ว่าเขาทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ หรือไม่รู้คำตอบจริง

9. เซานาของเจ้าแม่เหลียว

สมัยนั้น ขณะที่กวียังเป็นนักเรียนยากจนคนหนึ่ง ต้องออกไปทำมาหาเลี้ยงชีพทุกวัน เจ้าแม่เหลียวมีที่ดินจำนวนมาก คนดูแลวัดให้ชาวบ้านเพาะปลูกเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต หากได้รับอนุญาตจากเจ้าแม่ก็จะได้ใช้ที่ดินนี้ จึงมีคนจำนวนมากมาเพื่อใช้ที่ดินของศาลเจ้า

วันหนึ่งกวีมาถึงที่ศาลเจ้า เพื่อขอเจ้าแม่เหลียวให้ตนได้ใช้ที่ดินส่วนหนึ่งในการเพาะปลูกเหมือนทุกคน ครั้งแรกเจ้าแม่ตั้งเงื่อนไขว่า ผลผลิตจากการเพาะปลูกครั้งแรกวัดจะเอาส่วนยอด ส่วนกวีเอาส่วนโคน กวีได้ยินเช่นนั้นก็รำพึงกับตัวเองในใจว่า เจ้าแม่เหลียวตั้งกฎเกณฑ์ที่ฉลาดแกมโกง หากปลูกต้นข้าวแล้ววัดเอาส่วนยอดไปแล้วตนจะได้อะไร กวีก็กลับบ้านและตัดสินใจไม่ปลูกข้าวแต่ปลูกมันเทศแทน

เมื่อเป็นเช่นนี้ เจ้าแม่เหลียวก็ได้ยอดของต้นมันเทศไปใช้ ส่วนกวีได้กินหัว

ฤดูต่อมา กวีมาขอเซานาเหมือนเดิม เจ้าแม่เหลียวได้บทเรียนแล้วจึงขอเอาโคน ครั้งนี้กวีจึงเปลี่ยนมาปลูกข้าวแทน กวีจึงเอาส่วนรวงข้าว ส่วนโคนต้นก็เป็นของเจ้าแม่เหลียว

เมื่อโคนหลอกมา 2 ครั้ง ครั้งที่ 3 เจ้าแม่เหลียวจึงตั้งเงื่อนไขใหม่ว่า จะต้องนำผลผลิตทั้งยอดและโคนมาให้วัด ส่วนตรงกลางจะให้กวี พอฟังเช่นนั้น คนอื่น ๆ ต่างก็คิดว่าครั้งนี้ กวีจะต้องเสียที่ให้กับเจ้าแม่เหลียวแน่นอน หากปลูกมันเทศ หรือข้าวก็ต้องเสียผลผลิตให้วัด แต่กวีก็ยังทำเป็นเฉย กล่าวขอบคุณเจ้าแม่ที่ให้เซา ที่นา และเดินกลับบ้าน

ฤดูนี้กวีจึงปลูกข้าวโพด ถึงเวลาเก็บเกี่ยวส่วนกลางจึงเป็นของกวี ส่วนโคนและยอดก็นำไปกองไว้ให้เจ้าแม่เหลียว

เจ้าแม่เหลียว โคนหลอกมา 3 ครั้ง รู้สึกโกรธจึงไม่ให้กวีเซาที่นาอีกต่อไป กวีเองก็ไม่ได้รู้สึกเดือดร้อนสักเท่าไร เพราะทั้ง 3 ฤดูที่ผ่านมาก็ได้ผลผลิตมากเพียงพอแล้ว

10. ขอยืมเงินเจ้าแม่เหลียว

วันหนึ่งกวีไปที่ศาลเจ้า มองไปบนหิ้งบูชามีถาดเงินวางไว้ จึงเกิดความคิดว่าจะขอยืมเงิน กวีจตุรูปแล้วกล่าวคำขอเบา ๆ ว่า "ช่วงนี้กระผมกำลังขาดเงินอยู่ ส่วนเจ้าแม่เหลียวมีเงินเหลือไม่ได้ใช้ ได้โปรดขอให้กระผมขอยืมเถิด หากกระผมค้าขายได้กำไร จะไม่ลืมบุญคุณของเจ้าแม่เหลียว กระผมจะโยนเหรียญ หากทั้งสองเหรียญออกก้อยทั้งหมด กระผมจะขอยืม เศษหนึ่งส่วนสี่ของเงินในถาดนั้น หากออกหัวทั้งหมด จะขอยืม เศษหนึ่งส่วนสาม แต่หากออกหัวหนึ่งเหรียญ ออกก้อยหนึ่งเหรียญ จะขอยืมครึ่งหนึ่งนะขอรับ ไช้เลย หัวหนึ่งเหรียญ ก้อยหนึ่งเหรียญจะดีที่สุด"

พอได้ยินคำขอของก๊วงแล้ว ใคร ๆ ต่างก็รู้ว่า จะอย่างไรก็ตามก๊วงก็จะได้ยืมเงินแน่นอน เจ้าแม่เหลียวไม่อยากให้ก๊วงขอยืมอยู่แล้ว เพราะรู้ว่า หากให้ก๊วงขอยืมไปแล้ว จะไม่ได้คืนกลับมาแน่ จึงทำให้เหรียญทั้งสองหมุนไม่หยุด

ทันใดนั้น ก๊วงปรบมือแล้วพูดออกมาว่า "เหรียญหมุนไม่หยุด แสดงว่าเจ้าแม่เหลียวยิ้ม และตกลงให้ยืมเงินทั้งหมดแล้ว เจ้าแม่เหลียวใจดีจัง"

พอพูดจบ ก๊วงก็กวาดเงินที่มีอยู่ในถาดทั้งหมดใส่ลงไปใ้กระเป๋าของตัวเอง

11. ตอบแทนบุญคุณเจ้าแม่เหลียว

ก๊วงจะไปสอบขุนนางขั้นต้น เขาเดินผ่านศาลเจ้าเจ้าแม่เหลียว จึงแวะเข้าไปขอพร และบนบานให้ สมปรารถนาในการสอบ ถ้าตนประสบผลสำเร็จจะมาแก้บนทีหลัง

การสอบครั้งนั้น ก๊วงสอบผ่านจริง ๆ นึกถึงการบนบานที่ทำไว้ จึงซื้อแม่วัวและลูกวัว 2 ตัว นำไปแก้บนที่ศาลเจ้า เขาพูดว่า "ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์จงรับของแก้บนของลูกข้าง ลูกข้างขอถวายแม่โค ส่วนลูกโคลูกข้างขอนำไปเลี้ยงชาวบ้าน"

เมื่อพูดจบ ก๊วงก็ปักแม่โคไว้กับตั่งในศาลเจ้า แล้วจูงลูกโคกลับบ้าน แม่โคเห็นเช่นนั้นก็วิ่งตาม ทำให้ตั่งล้มลงและหักพัง ก๊วงหัวเราะและเดินกลับไปศาลเจ้า และพูดว่า "สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ท่านก็เห็นว่าลูกข้างยากจนจึงปล่อยแม่โคคืนให้ลูกข้าง หากท่านไม่ต้องการ ลูกข้างก็จะเอากลับไป ลูกข้างยังไม่เคยเห็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์ใดใจกว้างเหมือนกับท่านมาก่อน ข้าน้อยจะจดจำบุญคุณครั้งนี้ไว้ตลอดไป" แล้วก๊วงก็จูงโคทั้งสองตัวกลับบ้านด้วยความอิมเอิบใจ

12. พิธีบา บ่อ (Ba Bò) แก่บนเจ้าแม่เหลียว

เมื่อก๊วงใช้กลวิธีเช่นนั้นกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ศาลเจ้า ท่านก็โกรธมากแต่ไม่สามารถเรียกค่าเสียหายได้จึงทำให้ลูกเมียของก๊วงล้มป่วย ก๊วงต้องไปที่ศาลเจ้า เพื่อขอขมา และสะเดาะเคราะห์

"ข้าน้อยทำสิ่งที่ไม่สมควรลงไป ท่านเจ้าที่ก็ลงโทษข้าน้อยได้ หากแต่ลูกเมียของข้าไม่ได้มีส่วนทำ ความผิดครั้งนี้ เหตุใดจึงต้องได้รับโทษด้วย ขอโปรดจงยกโทษให้ลูกเมียของข้าน้อยด้วยเถิด ข้าน้อยจะนำวัวสามตัว (บา บ่อ) มาถวาย ครั้งนี้ข้าน้อยจะผูกไว้ข้างนอก จะไม่มัดไว้ข้างในเหมือนครั้งก่อน จึงไม่ต้องกลัวว่าตั่งจะหักพังลงไปอีก ขอได้โปรดเกิดชอบ"

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ยินเช่นนั้น ก็รู้สึกดีใจ และคิดอยู่ในใจว่าจะได้วัวถึง 3 ตัว จึงคิดว่าจะยกโทษให้เมื่อลูกเมียของก๊วงหายป่วยแล้ว ก๊วงจึงกลับไปศาลเจ้าใหม่ โดยไม่ได้นำของแก้บนใดไปเลย และพูดกับศาลเจ้าว่า "ท่านได้ยกโทษให้ลูกเมียของข้าน้อยแล้ว ข้าน้อยจึงจะถวาย "บาบ่อ" เหมือนกับที่ได้พูดไว้"

พูดจบก็ได้หันหลังเดินออกไปข้างนอก (บาบ่อ แปลว่า คลานสามรอบ) แล้วไปคลานรอบศาลเจ้า 3 รอบ ครบแล้วลุกขึ้นปิดฝันทันมือ และหันหน้าไปทางศาลเจ้าด้วยความกระหม่อมยืมย้อมพร้อมพูดว่า "ท่านคงพอใจแล้ว เพราะข้าน้อยได้ถวายบาบ่อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว"

13. อยากมีหน้ามีตา

ที่หมู่บ้านของก๊วง มีลูก ๆ ของบรรดาผู้นำหมู่บ้านต้องการมีหน้ามีตา (องเหนาะ ป่าเกีย) เหมือนก๊วง จึงมาขอให้ก๊วงช่วย รวมทั้งลูกเมียก็วิ่งเต้นให้พ่อและสามีประสบความสำเร็จ วันหนึ่งก๊วงกลับมาจากเมืองหลวง ได้ใช้คนไปเรียกคนเหล่านี้มาพบ แล้วบอกว่าโอกาสมาถึงแล้ว หากพวกเอ็งอยากมีหน้ามีตาก็ต้องเชื่อฟังข้า ข้าบอกให้ทำอะไรก็ต้องทำเช่นนั้น เข้าใจไหม?"

ได้ยินเช่นนั้น ใคร ๆ ก็ดีใจ หน้าตาชื่นบาน ก๊วงพูดต่อว่า พวกเอ็งจงกลับไปเตรียมข้าวของ แล้วกลับมาตีหม้อเหล้ากับข้า พรุ่งนี้จะไปเมืองหลวง และมีโชคดี

พวกเขาต่างก็กลับบ้านด้วยความเบิกบานใจ คราวนี้ข้าจะเป็นใหญ่เป็นโตแล้ว พวกเขาติดกับตัวเอง

ในบรรดาคนเหล่านั้น มีอยู่คนหนึ่ง เมื่อกลับมาถึงบ้านก็เห็นภรรยากำลังยืนอยู่ในบ้าน ก็ตะโกนบอกว่า "ไปเตรียมฝักเป็นคุณนายไว้ละ โชคมาหาเราแล้ว" ภรรยาจึงถามด้วยความอยากรู้ว่า "เมื่อไรที่จิงจะได้เป็นใหญ่ ทำไมจึงเบิกบานเช่นนี้" สามีจึงตอบว่า "จงไปเตรียมข้าวของ พรุ่งนี้ข้าจะเข้าเมืองหลวงแต่เช้า"

ทุกคนเมื่อสั่งการเตรียมของเสร็จ ก็รีบกลับไปหาก๊วง ตีหม้อเหล้ากันจนเมาเมาไม่รู้สีกตัว ยามดึกก๊วงก็ให้หามกลับบ้านโดยเอาผ้าปิดหัวปิดหน้าให้มิดชิด เพื่อไม่ให้จำได้ บรรดาภรรยาตื่นขึ้นมารับสามีอย่างงัวเงีย โดยไม่ทันได้จุดตะเกียง แล้วพยายามทำให้สร้างเมา แล้วบ่นพึมพำว่า เพื่อจะได้มีหน้ามีตาก็ต้องอดทนทำเช่นนี้ละ

วันรุ่งขึ้น ภรรยาจะเปิดผ้าห่ม เห็นหน้าชายที่นอนอยู่ด้วยว่าไม่ใช่สามีของตน จึงถึงกับนั่งงันไป ส่วนบรรดาผู้ชายเหล่านั้นรู้สึกเสียหน้า จึงเดินก้มหน้าก้มตากลับบ้านของตน เมื่อกลับถึงบ้าน ก็เห็นภรรยาของตนนั่งมึนงกับเหตุการณ์อยู่เช่นกัน จึงนึกออกว่า "องเหนาะ ป่าเกีย" ในที่สุดก็เป็นเช่นนี้เอง (องเหนาะ ป่าเกีย มีสองความหมาย ได้แก่ 1. มีหน้ามีตา และ 2. จับคู่สามีภรรยาผิดฝาผิดตัว)

14. กินยาพิษ

ที่ประเทศฝรั่งเศส มีชายผู้หนึ่งเป็นนักเขียน มีนามว่า ลาเบอแล ไปทำธุระที่เมือง มาร์เซย์ เสร็จธุระจะเดินทางกลับกรุงปารีสแต่ไม่มีเงินเพียงพอกับค่าบัตรโดยสารเรือยนต์ เขาจึงนำน้ำตาลมา 3 ห่อ แล้วเขียนบนห่อว่า ห่อที่ 1 ยาพิษสำหรับภษตรีย์ ห่อที่ 2 สำหรับราชินี ห่อที่ 3 สำหรับพระธิดา

เขาจึงนำห่อทั้งสามนี้มาวางบนกระเป่าเดินทางที่เก็บไว้ในโรงแรม มีคนมาเห็น จึงนำเรื่องนี้ไปรายงานให้ผู้ปกครองในเขตนั้นรับทราบ เพราะสงสัยว่านายลาเบอแลเป็นบุคคลอันตราย เขาจึงถูกจับและส่งไปกรุงปารีสพร้อมกับของกลาง

ผู้ว่าการกรุงปารีสได้สอบสวนลาเบอแล ซึ่งเขาสารภาพว่าที่ทำเช่นนี้เพื่อให้ถูกจับเพื่อจะได้กลับมาที่นี่โดยไม่ต้องจ้างเงินค่าโดยสาร แล้วลาเบอแลก็แกะห่อ 3 ห่อนั้นออกแล้วนำน้ำตาลออกมากินอย่างหน้าตาเฉยเพื่อจะพิสูจน์ว่าไม่ใช่ยาพิษแต่อย่างใด

ที่เวียดนาม กว๊งก็เคยใช้วิธีนี้เพื่อจะได้เดินทางโดยไม่เสียค่าโดยสารจากเมืองแทง ไปเมืองถังหลง เรื่องของกว๊งเหมือนลาเบอแล แต่ยาพิษของกว๊งคือ ข้าวเย็นที่เขียนว่า ยาพิษสำหรับเจ้านาย เจ้าหญิง และพระราชธิดา

15. บ่าว ถายแสนชั่ว

วันหนึ่ง ชุนนางกว๊ง ไซ้ให้บ่าวไปบอกเหล่าแม่ค้าหมูในตลาดว่า พรงนี้ชุนนางกว๊งจะจัดงานเลี้ยงบรรดาชุนนาง จึงต้องการหมูเป็นจำนวนมาก จึงต้องการซื้อเนื้อหมูจากแม่ค้าหลายเจ้า โดยให้หั่นหมูเตรียมไว้เลย เพื่อจะได้ไม่เสียเวลา

แม่ค้าขายหมูทุกคนดีอกดีใจ จึงตื่นแต่รุ่งสางเพื่อเตรียมเนื้อหมูไว้ รอให้คนของชุนนางกว๊งมารับไป แต่รออยู่นานก็ไม่มีใครมารับ จึงชวนกันไปที่บ้านของชุนนางกว๊ง แต่ก็ไม่มีใครอยู่ที่บ้าน รวมทั้งแขกที่บอกว่าจะเชิญ จึงไปตามหาชุนนางกว๊ง กว๊งตอบว่าตนไม่รู้เรื่อง น่าจะมีคนสร้างเรื่องขึ้นมา ดังนั้นชุนนางกว๊งจึงบอกพ่อค้า และแม่ค้าเหล่านั้นว่าน่าจะเป็นฝีมือของ "ไอ้บ่าวถาย" ให้ทุกคนด่าว่า "ไอ้บ่าวถายแสนชั่ว" เมื่อทราบเช่นนั้น คนเหล่านั้นก็ด่าโวยวายกันทั่วตลาด

บ่าวถาย เป็นพระนามของกษัตริย์ ในที่สุดเรื่องนี้ก็ถึงหูกษัตริย์ แต่ก็ทรงทำอะไรไม่ได้

16. กินไข่สองฟอง

สมัยที่กว๊งสอบผ่านชุนนางระดับกลาง มีอยู่ครั้งหนึ่ง ลูกของกว๊งป่วยหนัก ได้พยายามรักษาทุกวิถีทาง แต่ก็ไม่หาย มีชาวบ้านบอกกว๊งว่าควรจะไปบนบานเทพประจำหมู่บ้าน

กว๊งไม่ค่อยจะเชื่อในเรื่องเหล่านี้ แต่ก็ยังทำตาม แล้วสัญญาว่าหากลูกของตนหายป่วยก็จะแก้บน

สองสามวันต่อมาลูกของเขา ก็หายป่วยจริง ๆ กว๊งบอกให้บ่าวเอาไข่สองฟองไปต้ม เพื่อที่จะนำไปถวายแก้บน เขาพนมมือขึ้นแล้วรำบทยกถวายเป็นเทพประจำหมู่บ้าน

ท่านคือผู้เป็นใหญ่ในหมู่บ้าน

ส่วนข้าเป็นผู้มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศ

ต่างฝ่ายต่างก็มีตำแหน่งไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

ลูกข้าเจ็บป่วยต้องไปไหว้เจ้า

บ้านข้ามีไก่เพิ่งออกไข่

คิดแล้วสงสารไข่ไก่ แต่ไม่เป็นไร

หากท่านศักดิ์สิทธิ์ก็จงกินไข่สองฟอง

แล้วกว๊งก็นำไข่ไปวางไว้บนหิ้งบูชาแล้วกลับบ้านด้วยความล้าพองใจว่าตนหลอกเทพประจำหมู่บ้านได้

17. แก๊บนเทพประจำหมู่บ้าน

หลังจากที่ลูกป่วย ต่อมาภรรยาของก๊วงก็ป่วยจนต้องล้มหมอนนอนเสื่อ คนในบ้านจึงชวนกันไปให้หมอดูทำนาย หมอตอบว่าต้องไปบวงสรวง สักการะเทพประจำหมู่บ้าน

ก๊วงส่งสารภรรยา จึงจ่ายอมถ่อมตัวไปเช่นสักการะเทพประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ภรรยาหายป่วย ก๊วงภาวนาว่า เมียข้าเจ็บป่วย หากช่วยกันครั้งนี้ จะนำไก่สองตัวมาแก๊บน เทพประจำหมู่บ้านได้ยื่นเข้าก็ดีใจ "คราวก่อนมันแก๊บนแค่ไข่ 2 ฟอง แต่คราวนี้จะได้ไก่ถึง 2 ตัว" เทพคิดได้ดังนั้นจึงทำให้ภรรยาของก๊วงหายป่วยทันที

ภรรยาของก๊วงก็หายป่วยจริง ๆ คนในบ้านจึงบอกให้ก๊วงไปแก๊บน ก๊วงจึงเอาลูกไก่สองตัวที่เพิ่งฟักออกมาจากไข่ไปฆ่า เมื่อต้มเสร็จก็เอาใส่ในจาน ทุกคนในบ้านต่างก็แปลกใจ ก๊วงบอกว่า "ข้าสัญญาไว้แล้วว่า จะนำไก่สองตัวไปแก๊บน ไม่ได้บอกว่าจะนำพ่อไก่หรือแม่ไก่" เทพประจำหมู่บ้านจึงรู้ว่าตัวเองหลงกลก๊วงเข้าไปอีกแล้ว

18. แก๊บลังสาว

ครั้งหนึ่ง ก๊วงออกเดินทางไปเยี่ยมชาวบ้าน ที่เขต เตียน กวาง ได้ข่าวลือว่ามีสาวนางผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นลูกของผู้มั่งคั่ง สวยแต่ไม่ค่อยมีกิริยามารยาท และเป็นคนปากจัด ชอบเอาเปรียบผู้อื่น

ก๊วงอยากจะพิสูจน์ได้ด้วยตาตนเอง ในระหว่างที่เดินทางไปบ้านของเธอ ก็พบเธอกำลังคุมคนงานเกี่ยวข้าวอยู่ ก๊วง บอกกับเธอว่า เธอเป็นนักเรียนจึงขอข้าวจากเธอเพื่อเก็บไว้กิน

หญิงสาวผู้นี้ทำหน้าตาไม่ยินดียินร้าย ตามก๊วงว่า

"เจ้าเป็นนักเรียนหรือ ลองร่ายบทกลอนให้ข้าฟังสักหน่อยสิ"

ก๊วงกระแอมแล้วท่องบทกลอนที่มีใจความว่า "จังหวัดเตียน กวาง กับ ฮว่าง ฮว่า เนื่องจากอากาศไม่อำนวยจึงเพาะปลูกไม่ได้ผล มายืนขอข้าวของพี่อีก หามิได้ ได้ยินคำว่า "หนั่ง ก๊ก" (แดดจ้า) เมื่อต่อกับ ซิน(ขอ)...จิจอ(พี่ให้)... แล้วทำให้สาวคนนี้รู้สึกเสียหน้า

19. นางแบงหมดความศักดิ์สิทธิ์

ก๊วงได้ยินว่า ในสถานที่แห่งหนึ่งมีรูปปั้น ซึ่งเป็นรูปของผู้หญิงเปลือย ตั้งอยู่กลางถนน ซึ่งมีผู้คนสัญจรไปมา ทุกคนต่างรู้สึกอับอาย

เป็นที่เล่าลือกันว่า รูปปั้นนี้ ชื่อรูปปั้น บ่า แบง มีความศักดิ์สิทธิ์มาก หากใครเดินผ่านไปผ่านมาแล้วไม่แสดงความเคารพบอบน้อม ก็จะถูกลงโทษ ก๊วงไม่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง วันหนึ่งเขาจึงต้องการพิสูจน์ว่าเรื่องที่เล่าลือกันนี้เป็นความจริงหรือไม่ มีสำนวนกล่าวว่า "ลิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น ลิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ" วันนั้นก๊วงทั้งได้ยิน ได้เห็น ได้คลำ แต่ไม่เห็นบ่าแบงลงโทษอะไร ชะรอยว่าจะก๊วงเกรงในตัวก๊วง หรือว่าข่าวลือนี้ไม่เป็นจริง

เพื่อให้ป่าเบงหมดความศักดิ์สิทธิ์จริง กวีจึงเขียนบทกลอนบทหนึ่งลงบนรูปปั้นนั้น มีใจความชมเชยคนที่สร้างรูปปั้นนี้ขึ้นมา แล้วให้มาตั้งอยู่ตรงนี้...

“คอใส่สร้อยร้อยเส้น ไสกรองเท้า 2 ข้าง ยืนกลางถนน ยั่วใครกัน”

20. จักรพรรดิกับขุนนาง

เมื่ออายุ 15 ปี กวีก็ได้ชื่อว่าเป็นคนที่มีความสามารถ เป็นผู้รอบรู้ ถ้าหากความรู้ทั้งหมดมี 7 ส่วน กวีก็รู้เสียแล้ว 5 ส่วน ผู้คนเล่าลือกันเช่นนั้น แต่กวี กลับการไปสอบ แต่เนื่องจากชาวบ้านเร่งให้เขาไปสอบ กวีจึงจำใจลงไปสอบดูสักครั้ง ในปีนั้นเจ้านายเพิ่งมีพระราชโอรส ขุนนางในวังจึงตั้งใจที่จะออกข้อสอบที่เกี่ยวข้องกับพระราชโอรส กวีก็ตั้งใจสอบข้อนี้ได้ถูกต้อง เวลาสอบเขาจึงเรียงความได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในนั้นมี 2 ประโยค ที่กล่าวถึงสภาพของประเทศโดยรวม ถ้าดูเพียงผิวเผินเหมือนกับการชื่นชมพระบารมีของเจ้านาย สองประโยคนั้นมีข้อความดังต่อไปนี้

“ขุนนางก็ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมที่มีมาแต่โบราณ เนื่องจากขุนนางสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จึงทำให้พลนิกรมีความเป็นอยู่เหมือนสมัยจักรพรรดิเยียว ถวน”

และอีกประโยคมีความหมายรับกันกับประโยคข้างต้น ซึ่งมีใจความว่า

“เหล่าบุคคละระดับสูงก็รู้สึกดีใจ ประชาชนทั่วไปก็รู้สึกดีใจ และต้องฟังฟังขุนนางและจักรพรรดิเหมือนสมัยเคื่อง ฮู”

“ยอดเยี่ยม” เจ้านายกล่าวชื่นชม ฟังเพียงครั้งเดียวเจ้านายตระกูลจึง ก็ชื่นชมพร้อมตบหน้าขาอย่างดัง ตั้งใจจะให้รางวัลที่ 1 แต่ขุนนางที่อยู่ข้าง ๆ ทูลแก่เจ้านายว่า “ขอเดชะฯ ในกลอนสองประโยคนั้น ข้าพระพุทธเจ้าฟังแล้วแปลก ๆ อยู่” เจ้านายตอบมาว่า “เจ้าอย่าระแวงไปเลย กวีมีเจตนาที่จะชื่นชมในพระบารมีของเจ้านายและราชวงศ์ ทำไมเจ้าจึงไม่พอใจเล่า”

“ถ้าตีความตามอักษรจีน สองประโยคนี้นี้จะมีความหมายดี แต่ข้าพระพุทธเจ้าคิดว่า กวีเป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยม ถ้าหากตีความไปตามอักษรห้าน มันเป็นคำต่อว่าดี ๆ นี้เอง ซึ่งมีความหมายว่า “จักรพรรดิและขุนนางต่างก็เป็นใบ้” “ปัสสาวะเข้าพระโอบอุ้มขององค์จักรพรรดิและพวกขุนนาง” “จักรพรรดิหูหนวก ขุนนางก็หูหนวก” “อุจจาระใส่หัว”

เมื่อเจ้านายได้ยินเช่นนั้นก็บอกว่า กวีก้าวร้าว มีวาจาจาบจ้วง ควรจะจัดการอย่างไรดี

ขุนนางคนหนึ่งทูลตอบว่า “ถึงมันจะจาบจ้วงอย่างนั้น เราก็คงทำอะไรมันไม่ได้ เพราะหากเราตีความอักษรจีนก็ไม่ได้เสียหายอะไร เราคงลงโทษอะไรไม่ได้ แต่คงปรับให้สอบตกได้”

สรุปว่า กวีไปสอบตามที่ทุกคนต้องการ แต่เขาไม่ต้องการสอบผ่าน เพียงแค่จะแกล้งเจ้านายเท่านั้น

21. บทกลอนชื่นชม

วันหนึ่งกวีไปเดินตลาดกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนคนนี้เป็นคนอารมณ์ดี ชอบล้อเล่นกับเพื่อนๆ สองคนนี้ชวนกันไปซื้อเครื่องเขียน เห็นเจ้าของร้านเป็นสาวสวย มีเสน่ห์ เพื่อนของกวีจึงตีสนิท เขาโอบเอวสาวคนดังกล่าว เธอจึงตะโกนต่อว่า

กวีเห็นเหตุการณ์เป็นเช่นนั้น จึงมาแก้ตัวแทนเพื่อน "เอาเกิดยกโทษให้เขาด้วยเถอะนะ"

ผู้หญิงนี้ตอบกลับมว่า "ไม่ได้ ต้องชดเชยด้วยการแต่งบทกลอนให้นาง"

กวีก็ร่ายบทกลอนออกมาว่า

สาวสวยผิวขาวผ่องยงโย

ไม่ใช่ใคร ๆ ก็แตะต้องได้

สาวนางนี้ได้ยินเข้าก็ดีใจ เพราะมีคนชื่นชมความงามของตน

22. คำร้องเรื่องโคตตาย

ระหว่างทางไปอำเภอ เก่ง กวีพบหญิงสาวผู้หนึ่งซึ่งเป็นคนอำเภอนี้ เขาจึงทักทายถามไถ่ไปตามประสา กวีจึงรู้ว่าหญิงสาวคนนี้จะเข้าไปในตัวเมืองเพื่อจะยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ เรื่องโคตตาย กวีจึงขอมาร่าน และแก่งทำคำร้องนั้นตกลงไปในโคลน สาวเมืองเก่งจึงขอให้กวีชดใช้ กวีจึงต้องเขียนคำร้องใหม่ให้ซึ่งมีใจความว่า "ข้าพเจ้าเป็นสาวเก่ง มีเรื่องโคตตายจะเสนอแก่ท่าน แต่ระหว่างทางถนนเปียกและมีโคลน จู่ๆ คำร้องตกลงไปในโคลน จึงขอให้คนอื่นเขียนคำร้องให้ใหม่ เพื่อนำไปยื่นต่อ นายอำเภอ หากท่านไม่รับก็กิน...ของคนที่เขียนคำร้องนี้"

หญิงสาวคนดังกล่าวก็นำคำร้องนี้ไปยื่นต่อนายอำเภอ เมื่ออ่านจบนายอำเภอรู้สึกโมโห และถามว่า "ใครเป็นคนเขียนคำร้องนี้"

เธอตอบว่า "คนที่เจอระหว่างทางค่ะ"

นายอำเภอถามต่อว่า "ลักษณะของคนเขียนเป็นอย่างไร"

เธอตอบว่า "เป็นผู้ชายที่ร่างใหญ่ ลงพุง ใส่เสื้อมีริ้ว"

นายอำเภอยิ่งโมโห และกล่าวสอนว่า "คราวหน้าหากทำคำร้องตกเสียก็อย่าให้คนอื่นเขียนให้"

พูดจบก็เรียกทหารมาไล่ให้เอาตัวหญิงสาวคนนี้ออกไป

23. เรื่อง Tiên mùa, chúa cù เป็นเรื่องเดียวกับ เรื่องที่ 10 ยืมเงินวัด

วันหนึ่งกวีไปที่ศาลเจ้า มองไปบนหิ้งบูชามีถาดเงินวางไว้ จึงเกิดความคิดว่าจะขอยืมเงิน กวีจึงจุดธูปแล้วกล่าวคำขอเบา ๆ ว่า "ช่วงนี้กระผมกำลังขาดเงินอยู่ ส่วนวัดเหลือยืมเงินเหลือไม่ได้ใช้ ได้โปรดขอให้กระผมขอยืมเถิด หากกระผมค้าขายได้กำไร จะไม่ลืมบุญคุณของวัดเหลือยว กระผมจะโยนเหรียญ หากทั้งสองเหรียญออกก็อย่าทั้งหมด กระผมจะขอยืม เศษหนึ่งส่วนสี่ของเงินในถาดนั้น หากออกหัวทั้งหมด

จะขอขมิ้ม เศษหนึ่งส่วนสาม แต่หากออกหัวหนึ่งเหรียญ ออกก้อยหนึ่งเหรียญ จะขอขมิ้มครึ่งหนึ่งนะขอคว้าไชเลย หัวหนึ่งเหรียญ ก้อยหนึ่งเหรียญจะดีที่สุด"

พอได้ยินคำขอของก๊วงแล้ว ใคร ๆ ต่างก็รู้ดีว่า จะอย่างไรก็ตามก๊วงก็จะได้ขมิ้มเงินแน่นอน วัดเหลียวไม่อยากให้ก๊วงขอขมิ้มอยู่แล้ว เพราะรู้ว่า หากให้ก๊วงขอขมิ้มไปแล้ว จะไม่ได้คืนกลับมาแน่ จึงทำให้เหรียญทั้งสองหมุนไม่หยุด

ทันใดนั้น ก๊วงปรบมือแล้วพูดออกมาว่า "เหรียญหมุนไม่หยุด แสดงว่าวัดเหลียวขมิ้ม และตกลงให้ขมิ้มเงินทั้งหมดแล้ว วัดเหลียวใจดีจัง"

พอพูดจบ ก๊วงก็กวาดเงินที่มีอยู่ในถาดทั้งหมดใส่ลงไปในกระเป๋าของตัวเอง

24. แกล้งหัวหน้าหมู่บ้าน

ครั้งหนึ่ง ก๊วงไปเยี่ยมญาติที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวง (ทัง ลอง) ระหว่างทาง ก๊วงใช้เงินไปเยอะ จึงเหลือเงินติดตัวอยู่แค่ 1 ต่ง เมื่อเดินทางถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง รู้สึกหิว ก๊วงจึงถามทางไปบ้านของหัวหน้าหมู่บ้าน

หัวหน้าหมู่บ้านนี้ ขึ้นชื่อว่าเป็นคนมีเงินทอง และเป็นคนฉลาดแกมโกง ท่านเปิดบริการให้นักเดินทางมาพักที่บ้าน เนื่องจากคิดไปว่าคนที่มาพักจะต้องไม่ใช่คนธรรมดา

เช่นเคย คินนี่หลังจากทานข้าวเสร็จ ก๊วงขอตัวกลับห้องซึ่งติดกับห้องนอนของเจ้าของบ้าน ก๊วงรู้ว่าในห้องข้าง ๆ มีคนยังไม่หลับ คอยเฝ้าดูก๊วงอยู่ ก๊วงจึงแกล้งเปิดห่อของที่ห่อด้วยผ้า ภายในมีห่อเล็ก ๆ อีก ก๊วงใช้ปากกาขนไก่ทำเครื่องหมายลงบนห่อต่าง ๆ และรำพึงว่า "ห่อนี้เป็นยาพิษสำหรับเจ้านาย ส่วนห่อนี้ยาพิษสำหรับเจ้านาย ห่อสุดท้ายสำหรับพระโอรส" แล้วเขาก็ห่อกลับคืนให้เหมือนเดิม แล้วมัดใส่ในเสื้อไว้กับตัว แล้วดับตะเกียงเข้านอน ส่วนเจ้าของบ้านก็แอบออกไปข้างนอก วันรุ่งขึ้นทหารกับบริวารของเจ้านายบุกค้นบ้านของหัวหน้าหมู่บ้าน ก๊วงเพิ่งลืมตาตื่นก็ถูกจับกุม และส่งตัวเข้าเมืองหลวง ต่อหน้าเจ้านาย ก๊วงถูกสอบสวนโดยมีของกลางเป็นหลักฐาน และมีคนเป็นพยาน เจ้านายจึงเปิดดูของกลางด้วยตนเอง และพบว่าไม่มียาพิษแต่อย่างใด แต่กลับเป็นห่อข้าวแห้ง เจ้านายจึงเตะห่อข้าวกระเด็นเข้าหน้าก๊วง และทำหน้าที่แบบดูถูกดูแคลน

"นี่ว่ามีอะไร คนแก่งอย่างเจ้าก็ต้องกินอาหารดูอย่างนี้ด้วยหรือ"

ก๊วงตอบทันทีว่า

"พระองค์เองทรงมีเหลือเฟือ จึงเห็นเป็นสิ่งที่ไม่มีค่า แต่สำหรับข้าและประชาชนจะต้องทะนุถนอมและเปรี๊ยะมันเหมือนสิ่งมีค่ายิ่ง ดุจเพชรนิลจินดา"

พอพูดจบก๊วงก็หยิบห่อข้าวแห้งนั้นขึ้นมาใส่ปากเคี้ยวอย่างทะนุถนอม เจ้านายรู้ว่าพูดรุนแรงเกินไป จึงรู้สึกเสียหน้า อีกทั้งไม่มีหลักฐานใดใดที่จะลงโทษก๊วง เจ้านายจึงลงหมายหัวหน้าหมู่บ้านเนื่องจากใส่ความคนบริสุทธิ์

25. แกล้งขุนนาง

ขุนนางคนหนึ่ง อายุแค่เพียง 50 ปี แต่ใช้ชีวิตเลียนแบบคนอื่นที่อายุสูงกว่า โดยการจัดฉลองความมั่งคั่ง เขายังอยากจะขอให้คนที่มั่งคั่งอย่างกว้าง เขียนคำที่เป็นมงคลให้ กว้างทำที่เป็นเอาหนังสือมาค้นคำและครุ่นคิดอยู่เป็นนานสองนาน แล้วเขียนคำสองคำ "เถียน ดีก" (ใจบุญ คนดี) เมื่อนำป้ายที่เขียนคำทั้งสองนี้กลับมาถึงบ้าน ขุนนางก็เอาจดคนอื่น ๆ ใคร ๆ ต่างก็ชมว่าคำสองคำนี้มีความหมายดีเลิศ เจ้าของบ้านก็ดีใจมาก เขาจึงเอาป้ายนั้นใส่กรอบแขวนไว้ที่ฝาผนัง

หลายวันต่อมา เมื่อขุนนางผู้นี้เดินทางไปไหนต่อไหน ก็ถูกเรียกว่า "ขุนนางดีกเถียน" (ขันที) ขุนนางคนนี้จึงมักบิพวาด้วยความโกรธเคือง แต่คนอื่นอธิบายให้ฟังว่า "ชื่อใหม่ของท่านนั้น ท่านแขวนไว้กลางบ้านมิใช่หรือ"

เถียน ดีก แปลว่า ใจบุญ คนดี เมื่อกลับคำจะได้คำว่า "ดีก เถียน" แปลว่า ขันที ขุนนางจึงรู้สึกอายและกลับบ้านบอกให้บ่าวปลดป้ายลงแล้วนำไปซ่อนอย่างมิดชิด

26. แกล้งขุนนาง (อีกครั้ง)

กวีรู้ดีว่าพวกขุนนางที่เป็นฝ่ายพลเรือนและทหารไม่ถูกกันมาแต่ไหนแต่ไร วันหนึ่งกวีไปที่บ้านของ ขุนนาง ซึ่งเป็นพลเรือน และพูดประโยคหนึ่งซึ่งมีความหมายไม่ดีกับขุนนางฝ่ายพลเรือน กวีเห็นประโยคนี้ที่บ้านของขุนนางฝ่ายกลาโหม แต่บอกขุนนางฝ่ายพลเรือนว่า "ท่านอย่าได้ไปแพร่พรายให้ใครรู้เป็นอันขาดนะว่าข้าเป็นคนบอกกับท่าน" หลังจากนั้น กวีก็ไปที่บ้านของขุนนางฝ่ายกลาโหมท่านหนึ่ง แล้วบอกว่าได้เห็นประโยค ๆ หนึ่งที่บ้านของขุนนางฝ่ายพลเรือน ขุนนางฝ่ายกลาโหมให้บอกประโยคนั้นมา กวีส่ายหน้าพร้อมพูดว่า "มีความหมายลึก และน่าเจ็บใจมาก" ผมว่าประโยคนี้ต้องแต่งขึ้นโดยพวกที่มีฝีมือว่าทำไมท่านถึงได้เป็นคนที่น่ากลัวเช่นนี้ ท่านผู้นี้โกรธจนหน้าแดง ผมชี้ตั้ง วันรุ่งขึ้น ได้ยินพวกบ่าวโจษจันกันวาระหว่างขุนนางฝ่ายกลาโหม กับขุนนางฝ่ายพลเรือนต่อสู้กัน ฝ่ายขุนนางพลเรือนได้รับบาดเจ็บ ฝ่ายขุนนางกลาโหมบ้านเรือนถูกทำลาย กวีก็คิดขำอยู่ในใจว่า "ไม่ใช่พวกเขาจะตีกันเองหรอก แต่เพราะเราไปเสียมคนปัญญาอ่อนพวกนี้ต่างหากเล่า"

27. แข่งขันจัดสารับผลไม้

เมื่อถึงวันไหว้พระจันทร์ของทุกปี เจ้านายจัดการประกวดการจัดสารับผลไม้ พวกผู้มีอันจะกินในเมืองหลวง ทั้งลอง เคยลงทุนหลายหมื่นด่ง เพื่อการนี้ แต่ไม่เคยได้รับรางวัล เพราะเจ้านายเป็นคนพิถีพิถันมาก และที่สำคัญคือเจ้านายเป็นคนกลัวแดดกลัวลม จึงมักประทับนั่งอยู่ภายในร่ม และปีนี้ก็จะมืองค์เจ้าหญิงร่วมเสด็จมาดูการประกวดนี้ด้วย

กวีเองก็จะเข้าร่วมการประกวดในครั้งนี้ กวีไม่ได้หวังวันไหว้ว่าคนอื่น ๆ จะนำผลไม้ที่หายากมาใช้ในการจัดสารับ เช่น ลูกพลับจากหัดจี สาลีหลักเขิน ลำไยฮังเฮียน ส่วนกวีมาร่วมโดยนำกระดาษมา 1

แผ่น ซึ่งเป็นรูปของผู้หญิงสาวอายุ 15 ปีคนหนึ่ง นอนตะแคง ฝ่ามือทับไขว้กันไว้ข้างล่างของรูป มีชื่อรูปว่า "สำหรับผลไม้วันไหว้พระจันทร์" แล้วกวีก็พูดกับเจ้านายว่า "พระองค์ดูและให้คะแนนสำหรับผลไม้ที่ข้าเพิ่งจัดมา" แล้วเขาก็อ่านชื่อของรูปผู้หญิงสาวแล้วพูดว่า "นี่คือผลส้มโอ ดวงตาคือลำไยสองผล ส่วนหน้าอกคือลูกท้อ ส่วนนิ้วที่ทับไขว้กันของเธอคือกล้วยเล็บมือนาง" สุดท้ายกวีก็บอกว่า "นี่คือผลขนุน" แล้วเจ้านายก็หัวเราะด้วยความ ตลกขบขันยิ่ง และชื่นชมอย่างไม่ละสายตา พร้อมถอนหายใจและบอกว่า หากสำหรับผลไม้นี้เป็นจริง ข้าจะให้เจ้าได้รับรางวัลที่ 1 กวีก็ทูลตอบว่า

"หากสำหรับของข้าเป็นจริง หมายความว่า เราสามารถสัมผัส ดม และกินได้ คุณค่าของมันก็จะไม่ยั้งยืน มันเป็นสิ่งล้ำค่า และไม่มีสำหรับของผู้ใดเปรียบเสมอเหมือนได้ เก็บไว้ได้นานโดยไม่บูดเน่า"

ในที่สุดในปีนั้น กวีก็ได้รับรางวัลชนะเลิศไป

28. รักษาโรคให้เจ้าหญิง

พระราชธิดาองค์สุดท้ายของเจ้านาย ทรงประชวรด้วยโรคผิวหนัง มีตุ่มขึ้นทั่วพระวรกายได้ 7 วันแล้ว ถึงแม้จะรักษามาทุกวิถีทางแล้ว แต่ยังไม่หายจากการประชวร เจ้านายจึงให้เรียกขุนนางกวีมาตรวจวินิจฉัยโรคให้กับพระราชธิดา และบอกกับกวีว่า หากรักษาหายจะให้รางวัล หลังจากตรวจเสร็จและรู้ว่าพระราชธิดาเป็นโรคผิวหนัง เป็นตุ่ม พอง จะต้องมีไข้ต่อไปอีก 5-6 วัน จึงจะลดลง แต่โดยส่วนตัวแต่ไหนแต่ไรมา กวีจะไม่ชอบเจ้านายอยู่แล้ว จึงทูลไปว่า

"โรคของพระราชธิดาหนักมาก จะต้องจัดเครื่องสำหรับบูชาดวงดาว ทั้งนี้จะต้องมีตำราโบราณชื่อดวงดาวให้คนอื่น ขณะบูชา ซึ่งกวีไม่สามารถที่จะทำคนเดียวได้ เพราะมีชื่อดวงดาวเป็นจำนวนมาก"

เจ้านายจึงให้กวีเลือกเองว่าจะให้ขุนนางคนไหนมาทำหน้าที่ดังกล่าว ขุนนางทุกคนต่างกังวลเนื่องจากเห็นกวีให้อาลักษณ์จารชื่อดวงดาวลงในโบราณยาวมาก และกองพะเนินอยู่ ถ้าหากตนถูกเลือกให้อ่าน คงจะอ่านไม่ไหว แต่ถ้าอ่านไม่ได้ก็กลัวจะถูกปลดจากตำแหน่ง ดังนั้นขุนนางทุกคนต่างก็นำของกำนัลมาให้กวีเพื่อเป็นการติดสินบน ไม่ให้เลือกตนเอง กวีรับของทั้งหมดไว้ แล้วเข้าไปหาเจ้านาย เพื่อทูลว่า

"ดูแล้วไม่มีใครสามารถอ่านได้ ข้าจึงขออ่านเอง"

เมื่อคืนไหว้ดวงดาวมาถึง ก็ให้นำตำราโบราณมา แล้วกวีก็อ่านทันทีว่า

"บนฟ้ามีดวงดาวหลายหมื่นหลายพันดวง" แล้วเปิดผ่านเลยไปถึงแผ่นสุดท้าย จึงพูดต่อว่า

"ดวงดาวทุกดวง จงตกลงบันดาลให้พระราชธิดาหายประชวร"

วันต่อมาพระราชธิดาก็หายประชวรจริง ๆ เจ้านายดีใจอย่างยิ่ง จึงให้รางวัลแก่กวี ส่วนกวีได้รับรางวัลแล้วกลับมาถึงบ้านก็นึกขบขันอยู่ในใจแต่เพียงผู้เดียว

29. บทกลอนฉลองชัยของเจ้านาย

เจ้านายจึง กลับมาจากสมรภูมิแล้วโอ้อวดว่า ชนะศึกแล้ว พวกขุนนางและทหารต่างชื่นชมใน พระปรีชาสามารถ ส่วนกวีก็แต่งบทกลอนถวายเจ้านายซึ่งมีใจความว่า “เที่ยงคืน นุกรุกเข้าไปในค่ายของ ข้าศึก ทหารคนหนึ่งมุ่งตรงไปที่กองบัญชาการรบของข้าศึก ทหารอีกสองคนเฝ้าอยู่ข้างนอก ฝ่ายเจ้านาย รบกับฝ่ายข้าศึกเสร็จก็ถอยกลับไปเช็ดอาวุธ”

เจ้านายอ่านแค่ครั้งแรกก็ทรงพอพระทัย แต่เมื่อทรงคิดตรึกตรองดี ๆ แล้ว จึงบอกกับพวกขุนนาง ว่า “กวีใช้สิ่งนั้นเพื่อจะแกล้งข้าอีกแล้ว”

30. พิธีบูชาดวงดาว

เจ้านายพระนามว่าจิ่ง ป่วยหนักโดยไม่รู้สาเหตุของโรค อาการเริ่มแรก ยังไม่รุนแรงนัก แต่ต่อมา รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนมีอาการทางประสาท ช่วงที่มีอาการจะเรียกหาให้ผู้หญิงเข้าเฝ้า และมักทำร้าย ร่างกายโดยการขว่น มีผู้หญิงหลายคนตาย หรือได้รับบาดเจ็บ กวีทราบเรื่องนี้ก็รู้สึกโกรธเคืองจึงหาวิธี รักษาโรคให้หายขาดได้ จึงรับสั่งให้กวีเข้าเฝ้าเพื่อรักษา หลังจากที่ได้ตรวจวินิจฉัยโรคให้เจ้านายแล้ว ก็ได้ กราบทูลให้เจ้านายทราบด้วยความกังวลใจว่า

“เจ้านายมีโอกาสมีชีวิตรอดน้อยมาก เสียหายที่เจ้านายเรียกให้กวีเข้าเฝ้าถวายการรักษาซ้ำไป แต่ข้าจะใช้ความพยายามทั้งหมดในการรักษาชีวิตของเจ้านายไว้ ข้าไม่ต้องการเงินทองหรือตำแหน่งใดใด แค่ขอบางสิ่งบางอย่างเท่านั้นเอง”

กวียังบอกต่อไปว่า “เมื่อคืน ข้าได้ไปไหว้ศาลเจ้าเงินฐู่ เทพเจ้าได้บอกกับข้าว่า ถ้าอยากรักษา ชีวิตของเจ้านายให้อยู่รอดไว้ต้องทำ 2 อย่างคือ อย่างแรก เจ้านายต้องปล่อยผู้หญิงทั้งหมดที่กำลังถูกขัง อยู่ในวังให้เป็นอิสระ อย่างที่สองคือต้องเตรียมการบูชาดวงดาวตลอดระยะเวลา 7 วัน 7 คืน และต้องใช้ ผืนผ้าไหมผูกกับตัวเจ้านายและผูกไว้กับเตียงนอนของพระองค์”

เจ้านายครุ่นคิดอยู่สักพักแล้วต้องตอบตกลง วันรุ่งขึ้น กวี ก็เตรียมการที่จะบูชาดวงดาว ขณะ บูชาทุกคนก็จะนั่งคุกเข่าและพนมมือขึ้นบูชา กวีก็ท่องภาวนาบทสวดมนต์มีใจความว่า “ดาวพันดวง ดาว เมะ (mè หมายถึงหลงไหล) ดาวสุก (duc หมายถึงความใคร่) ดาวลามก ดาวโง่ จงออกมาจากตัวของ เจ้านาย หลังจากที่จบบทสวดมนต์ท่อนนี้ กวีก็ขอให้ทุกคนพูดตาม

ปาฏิหาริย์เกิดขึ้นจริง ๆ เพราะหลังจากที่บูชาดวงดาวได้ 2-3 คืน เจ้านายมีอาการดีขึ้น จนถึง วันที่ 5 เจ้านายได้อ้อนวอนว่า “ข้าหายป่วยแล้ว จงแก้มัดให้ข้าด้วย”

กวีก็พูดเชิงขู่ว่า “แล้วแต่พระองค์ หากทรงปรารถนาเช่นนั้นก่อนถึงเวลา หากเทพเจ้าลงโทษก็ จะว่ากล่าว ตำหนิข้าพเจ้า” เจ้านายจึงต้องยอมทำตามที่กวีพูด

หลังจาก 7 วัน 7 คืนผ่านไป เจ้านายหายจากการป่วย หน้าตาแจ่มใส เจ้านายดีใจ จึงทำอาหาร เลี้ยง กวี ทุกคนก็รำลึกกันว่า กวีบูชาดวงดาวได้อย่างปาฏิหาริย์

นักโหราศาสตร์หลายท่านที่เคยอ่านตำราไม่เคยได้ยินชื่อดาวที่แปลกประหลาดเช่นนี้มาก่อน จึงชวนกันมาหากวี่ง เพื่อให้สอนตำราดาวนี้ให้ กวี่งจึงตอบว่า "ข้าไม่ใช่หมอดู และไม่ใช่หมอรักษาโรคด้วย เรื่องของเรื่องคือเจ้านายหลงไหลในตัวหญิงผู้หนึ่ง ไม่เป็นอันกินอันนอน หมอที่มาวินิจฉัยโรคก่อนกวี่ง เมื่อจับชีพจรแล้วก็มักให้ยาบำรุงตับไต ยิ่งทำให้เจ้านายคลั่งไคล้ไหลหลงอิสตรีมากขึ้น ข้าคิดกลเม็ดเช่นนี้เพื่อที่จะทำให้เจ้านายอนอนนิ่ง ๆ เพื่อให้สภาพร่างกายกลับคืนมาดังปกติ ส่วนบทสวดมนต์ที่กวี่งสวดเป็นคำจีน จะฟังไม่รู้เรื่องแต่หากเป็นคำเวียดนามจะมีความหมายดังที่บอกไว้แล้ว" กวี่งบอกกับนักโหราศาสตร์ว่า "เมื่อดาวเลว ดาวร้ายดังกล่าวได้ออกจากตัวเจ้านายแล้ว พระองค์จะหายจากโรคเอง"

ทุกคนต่างก็ชื่นชมในความสามารถและความเมตตาของกวี่ง สมกับสมญานามว่า "ดาวดวงที่สว่างของเขตแห่ง"

31. ส่วนโคน ส่วนยอด

กวี่งได้เป็นทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศจีน เพื่อจะทดสอบความสามารถของทูตประเทศอันนาม ขุนนางจีนจึงให้ทหารนำท่อนซุงมาท่อนหนึ่ง แล้วบอกกับกวี่งว่า

"ได้ยินว่าทูตของประเทศอันนามมีความรู้ และความสามารถเกินตัว ดังนั้นจงบอกให้ข้ารู้ว่า ส่วนไหนเป็นท่อนโคน ส่วนไหนเป็นท่อนปลาย"

กวี่งตอบออกมาอย่างมั่นใจว่า

"เรื่องนี้ไม่ยาก แต่จะขอตอบวันรุ่งขึ้น"

คืนวันนั้น กวี่งก็ให้คนไปเอาซี้ควายมาทาท่อนซุง วันรุ่งขึ้นกวี่งมาถึงแล้วเห็นท่อนซุงที่ติดซี้ควาย จึงถามว่า

"ทำไมพวกเจ้านำท่อนซุงที่เบื้อนซี้ควายเช่นนี้มาทดสอบความสามารถของทูตอันนาม"

ขุนนางจีนจึงให้ทหารหามต้นซุงไปที่บ่อน้ำเพื่อที่จะล้างให้สะอาด

เมื่ออยู่ในน้ำ ส่วนโคนซึ่งหนักกว่าก็จะจมน้ำ ส่วนปลายจะลอยอยู่บนน้ำ แล้วกวี่งก็บอกกับขุนนางจีนว่า

"ผมยืนยันว่าส่วนนี้เป็นส่วนโคน และส่วนนี้คือส่วนปลาย"

ได้ยินเช่นนั้น ขุนนางจีนและพวกทหารต่างก็ชื่นชมในความสามารถของทูตอันนาม

32. กระดาษเหลือवादช้าง

ครั้งหนึ่งกำลังจะมีการสอบแข่งขัน กวี่งแต่เดิมนั้นไม่กระตือรือร้น แต่เนื่องจากเจ้านายมีความประสงค์ให้กวี่งได้เป็นขุนนางจึงเคี่ยวเข็ญให้กวี่งสมัครสอบ

ขณะที่ทำข้อสอบ กวี่งสามารถคิดคำตอบได้อย่างง่ายดาย และทำเสร็จก่อนเวลาที่กำหนดไว้ แต่กวี่งจะยังไม่ส่งข้อสอบ แต่จะเอากระดาษที่เหลืออยู่มาวาดรูปช้าง แล้วเขียนคำกลอนได้ภาพว่า

ข้อสอบก็ทำเสร็จแล้ว

กระดาษเหลือจึงนำมาวาดข้าง

หากใครหัวเราะเยาะซ้ำ คนนั้นจะกินกระเจียว

ตอนนั้นมีผู้คุมสองสามคนยืนอยู่ข้างกวีง แล้วแอบดูกวีงเขียน กวีงทำเป็นไม่รู้ตัวและเขียนไปเรื่อย ๆ เมื่อได้อ่านบทกลอนของกวีงที่เขียนไว้เช่นนั้น จึงไปฟ้องกรรมการคุมสอบ กรรมการก็มาดูบทกลอนที่เขียนนั้น โดยการแอบย่องเข้ามาแต่ กวีงก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ รอให้ทุกคนรุมล้อมเข้ามาดู กวีงจึงเขียนเพิ่มขึ้นอีก 2 ประโยคว่า

แม่ข้าง ลูกข้างเบียดเสียดกัน

บางตัวยืน บางตัวนั่ง บางตัวลอดท้องผู้อื่นมาดู

ทุกคนที่รุมล้อมอยู่รู้สึกอายใจก็เดินจากไปอย่างเงิบเขียบ

กวีงก็เก็บของและหนีกระหึ่มกับตัวเองอย่างสะใจ

33. เหม็นจนทนไม่ได้

ครั้งหนึ่ง กวีงแบกข้าวของไปเพื่อสอบแข่งขัน จุดประสงค์ของกวีงไม่อยากได้ตำแหน่ง แต่อยากได้ประสบการณ์ หลังจากเวลาสอบผ่านไปได้ไม่นาน กวีงก็ลุกขึ้นยืน และเดินไปเดินมาเหมือนกับว่าไม่มีคนอื่น ๆ อยู่ด้วย

คนที่คุมสอบรู้อยู่แล้วว่า กวีงเป็นคนเก่ง ใช้เวลาไม่นานก็ทำข้อสอบเสร็จ จึงพูดกับกวีงว่า

“เก่งมาก ทำข้อสอบเสร็จแล้วใช่ไหม ขอดูหน่อยได้ไหม”

กวีงตอบกลับอย่างถ่อมตนว่า “เสร็จแค่บางส่วน แต่เหม็นจนทนไม่ได้ ท่านจะดูไปทำไม ดูคำตอบที่เหม็น ๆ นั้นนะ ดูไปทำไม เดี่ยวจมูกเสียหมด”

ผู้คุมสอบยิ่งคิดเลยเถิดไปว่า กวีงทำเป็นถ่อมตนจึงเดินเข้ามาใกล้ ๆ ขึ้นชมกวีงว่า “คำตอบเหม็นอย่างไรก็ยิ่งหอมกว่าของคนอื่น ๆ หลายสิบเท่า เอามาให้ลองดูสิ ทำอย่างกับข้าไม่รู้ว่าเป็นใคร”

กวีงสบโอกาสจึงกล่าวต่อว่า “ข้าบอกแล้วว่าเหม็นมาก หากจะเปิดดู ข้ากลัวจะปิดจมูกไม่ทันนะ”

มีหลายคนรุมล้อมกวีง แล้วมายื้อแย่งดึงเอากระบอกลูกสูบไป ซึ่งในที่สุดกวีงก็ต้องยอมให้ไป แต่กวีงก็บอกว่า “ข้าพูดความจริงแล้ว แต่ท่านไม่ยอมฟัง หากมีอะไรเกิดขึ้นแล้วอย่าโทษข้านะ”

กระบอกลูกสูบของกวีง ก็เหมือนของคนอื่น แต่กวีงตั้งใจอย่างแน่วแน่มาก่อนแล้ว เขาจึงผสมจุจาระและปัสสาวะแล้วใส่ไว้ในกระบอกลูกสูบครั้งกระบอกลูกสูบแล้วจับตักแตนใส่ไว้ในกระบอกลูกสูบ คนที่คุมสอบต่างก็เปิดดูอย่างอยากรู้อยากเห็น แต่พอเปิดฝักออกมา ผุงตักแตนก็บินออกมาเกาะตามเนื้อตัวของคนคุมสอบ และมีกลิ่นเหม็น ทุกคนต่างก็วิ่งหนี แต่ก็ไม่มีใครวิ่งทัน และไม่มีใครกล้าโทษกวีง เนื่องจากกวีงได้บอกความจริงไปแล้วแต่ไม่มีใครยอมฟัง

34. ตากหนังสือ

มีเศรษฐีคนหนึ่ง เป็นคนไม่รู้หนังสือ แต่แสร้งเป็นเหมือนคนที่มีการศึกษา บางครั้งก็ไปถามหาขอยืมหนังสือที่บ้าน กวีง กวีงนั้นไม่ค่อยชอบหน้าของเศรษฐีผู้นี้ จึงปฏิเสธไม่ให้ยืมหนังสือมาหลายครั้งหลายคราแล้ว แต่เขาก็ยังชอบหนังสือไปที่บ้านของเขาแล้ววางไว้บนชั้นหนังสือ

ครั้งหนึ่ง แดดออกจ้า กวีงไม่สวมเสื้อแต่สวมกางเกง นอนอ่านหนังสือในบ้าน เศรษฐีผู้นั้นมาที่บ้านกวีงอีก กวีงรู้สึกไม่พอใจจึงเอาหนังสือไปเก็บ วิ่งออกไปข้างนอก แล้วนอนอยู่บนแคร่กลางแดด

เมื่อเศรษฐีมาถึง กวีงก็หลับตานอนนิ่ง ๆ เขาคิดจะเข้าไปในบ้าน แต่เห็นกวีงไม่ลุกขึ้นมาต้อนรับ จึงลึงเลใจ หยุดเดินและพูดออกมาว่า “ขุนนางเห็นแขกมา ไม่เชิญเข้าบ้านบ้างหรือ นอนอยู่กลางแจ้งแดดเช่นนี้เดี๋ยวจะไม่สบายนะ”

กวีงตอบว่า “ไม่สบายได้อย่างไร ผมกำลังตากหนังสืออยู่นะ”

เศรษฐีจึงถามกลับไปว่า “ตากหนังสือหรือ”

“ใช่วันนี้แดดดี ผมจึงนำหนังสือมาตากเพื่อหนังสือจะได้ไม่ขึ้นรา”

“ทำไมฉันไม่เห็นมีหนังสือหนังหาอะไรเลย”

กวีงตอบว่า “นี่หนังสือมันอยู่ในท้องฉันนี่เอง”

เศรษฐีจึงรู้ว่าถูกไล่ต้อนให้จนมุม จึงรู้สึกโกรธและคิดอยู่ในใจว่าจะต้องแก้แค้นนี้ให้ได้

สองสามวันต่อมาเป็นวันที่แดดออกจ้า เศรษฐีจึงให้คนของตนไปเชิญกวีงมาเที่ยวที่บ้าน

กวีงรู้ทันว่าเศรษฐีคนนี้น่าจะมีอะไรบางอย่างปิดบังไว้แน่ ๆ เมื่อกวีงมาถึงก็เห็นเศรษฐีคนนั้นนอนยาวอยู่บนแคร่ กลางแดด กวีงจึงพูดว่า “วันนี้ร้อนกลางแจ้งแดดเลยหรือท่าน”

เศรษฐีจึงใจที่จะแก้แค้นกวีง จึงนอนนิ่งแล้วตอบออกมาเหมือนคราวก่อนที่กวีงตอบเขา “ใช่วันนี้แดดดี ข้าจึงนำหนังสือมาตากแดดไม่ให้ขึ้นรา”

กวีงตอบกลับมาทันทีว่า “โธ่เอ๊ย! ในท้องของท่านไม่มีหนังสือหรอก คงมีแต่อาหารที่ไม่ย่อยเสียละมัง ข้าได้ยินแต่เสียงท้องร้องเท่านั้น”

เศรษฐีรู้สึกเสียหน้า จึงลุกขึ้นเชิญกวีงเข้าบ้าน กวีงจึงพูดด้วยเสียงอันดังว่า “มีบังอาจขอรับ ท่านกำลังยุ่งกับการตากหนังสือมิใช่หรือ เอาไว้โอกาสหน้าจะดีกว่า”

35. ชำระหนี้

กวีงใช้บริการเรือข้ามแม่น้ำมาหลายครั้งหลายหนแล้ว แต่มักจะผิดผ่อนไม่จ่ายค่าโดยสารมาตลอด น่าจะเป็นเพราะว่า กวีงไม่รู้จะนำเงินที่ไหนมาจ่าย ครั้งหนึ่งคนพายเรือทวงเงินค่าโดยสาร กวีงจึงคิดวิธีที่จะคืนหนี้ จึงบอกกับคนพายเรือว่าให้ใจเย็น ๆ อีกสองสามวันจะจ่ายคืนให้ทั้งหมด พูดจบกวีงก็เดินจากไป แต่ยังคงนึกอยู่ในหัวว่าจะมีวิธีใดหาเงินมาจ่ายหนี้ได้

สองสามวันต่อมา จู่ ๆ ก็เห็นมีกระท่อมปรากฏขึ้นที่ริมแม่น้ำ ทุกคนต่างก็สงสัยว่าใครเป็นคนปลูกกระท่อมหลังนี้ไว้ เนื่องจากเมื่อเย็นวาน ยังไม่เห็นมีอะไรเลย แต่เมื่อถึงเย็นวันนี้ก็ปรากฏว่ามีกระท่อมปลูกขึ้นมา ผู้คนจึงแห่กันมาดู

ถ้าใครอยากไปที่หาดทรายก็ต้องลุยน้ำไป คนพายเรือจึงมีลูกค้ามาใช้บริการจำนวนมาก คนที่ไปดูกระท่อมไม่เห็นมีใคร แต่มีป้ายแขวนอยู่ที่ประตูว่า "กวีงกำลังถอด...อย่าบอกใครนะ"

คนก็เล่าลือกันว่า กวีงกำลังถอดเสื้อผ้าที่หาดทราย และบอกกันต่อ ๆ ไปว่า อย่าบอกกับใครนะ ผู้คนแห่กันมาดูกันมาก ทุกวัน ๆ ความสอดรู้สอดเห็นนี่คงเป็นกันคนส่วนใหญ่ ช่วงแรกเป็นเฉพาะคนในหมู่บ้าน หลังจากนั้นผู้คนทั้งอำเภอก็แห่กันมาดู จนต้องรอกิวลงเรือ คนพายเรือจึงทำเงินได้มาก

สองสามวันต่อมาคนมาดูก็บางตาลง เพราะรู้ว่าโดนหลอก ส่วนคนพายเรือก็นึกถึงหน้ที่กวีงติดค้างอยู่ จึงถามกวีง เพื่อดูว่ากวีงยังจะจำสัญญาได้หรือไม่ กวีงตอบว่า "ใครเป็นหนี้เอ็ง ข้าช่วยเอ็งทำเงินได้มากมาย โดยไม่ขอแบ่งก็ดีแล้ว เอ็งเก็บเงินไว้เดี๋ยวจะหักค่านั่งเรือของข้าในวันหลัง"

คนพายเรือเข้าใจ และยิ้มอย่างมีความสุขด้วยความขอบคุณกวีงเป็นอย่างยิ่ง

36. หยก

สมัยราชวงศ์เลี หมาด ทั้งเจ้านายและขุนนางล้วนไร้ความสามารถ เจ้านายจึงเป็นคนที่ตระหนี่ ติเหนียว แกรมโง่และข้อโกงบ้านเมือง เอาเปรียบประชาชน และชอบโอ้อวด ครั้งหนึ่งเจ้านายนำเครื่องประดับที่ทำด้วยหยกออกมาอวด ขุนนางที่มาร่วมงานต่างก็ประจบประแจง มีคนหนึ่งพูดว่า "หยกของท่าน เป็นหยกอันล้ำค่า หากใครได้ไว้ในครอบครองจะสามารถเข้าใจภาษาสัตว์ได้ นอกจากนั้นจะเข้าใจความคิดอ่านของผู้คนได้หมด"

อีกคนหนึ่งก็กล่าวด้วยความประจบประแจงอีกว่า "หยกของพระองค์ล้ำค่า หากติดตัวไว้จะไม่เป็นอันตรายแก่ตนเอง อยู่ยงคงกระพันจากอาวุธทั้งปวง หากไปต่อสู้กับข้าศึก ก็จะไม่แคล้วคลาดปลอดภัย การมีหยกอยู่ในราชอาณาจักร ทำให้ประชาราษฎร์มีความสุข อยู่ดีกินดี"

มีหลายต่อหลายคนพูดประจบประแจงเจ้านายในลักษณะดังกล่าว แต่กวีงนั่งกินและฟังเฉย ๆ ไม่ได้พูดอะไรแต่อย่างใด เมื่อถูกถามจึงแสดงความคิดของตนออกมาว่า "ขอเดชะ ข้าแต่องค์เหนือหัว ข้าคิดว่าในจักรวาลนี้ไม่มีสิ่งใดที่จะมีค่ามากกว่าคน ต่อให้มีหินหยกประเภทต่าง ๆ แต่ไม่มีค่าเท่ากับหยกคน"

เจ้านายจึงถามว่า "หยกคนอยู่ที่ไหน"

กวีงตอบว่า "หยกของคนมักอยู่ในสมองของคน แต่ผู้ใดที่โง่งานั้นจึงจะมีหยกเช่นนั้น"

"ทำไมคนโง่งจึงมีหยก"

"เพราะคนโง่ง ๆ ความคิด ความอ่านทั้งหมดจะถูกเก็บอยู่ในสมอง แต่คนที่ฉลาดมักจะแสดงความคิดความอ่านออกมา จึงไม่เหลือหยกเช่นนั้นอยู่ในสมองอีก ส่วนข้า...."

"ถ้าเป็นเจ้า หยกคนอยู่ตรงไหนล่ะ"

"อย่างข้า จะไม่มีหยกเพราะว่าความคิดความงามทั้งหมดจะออกมาข้างนอกหมดแล้ว จึงไม่เหลืออะไรที่จะเป็นหยกคนได้"

"ฉันจะทำอย่างไรที่จะหาหยกคนได้ละ ข้าอยากได้ กวีจึงช่วยข้าได้หรือไม่"

กวีจึงทูลว่า "ข้าเห็นว่า มีรัศมีออกมาจากตัวของท่าน"

บรรดาขุนนางได้ยินเช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่ไม่เข้าใจ แต่ก็พูดในเชิงคล้อยตามว่า "มีรัศมีออกมาจากตัวของท่าน"

เจ้านายดีใจมาก และรู้สึกภาคภูมิใจ โดยที่ไม่รู้ตัวว่า กวีกำลังแกล้งตนอยู่ ทั้งยังให้กวีพูดต่อ "ขอเดชะ สาเหตุที่มีรัศมีออกมาจากพระวรกายของท่าน ก็เพราะหยกเม็ดนั้นยังคงอยู่ในสมอของ ท่าน หากท่านมีความประสงค์อยากได้หยกเม็ดนั้น ก็มีวิธีเดียว คือให้หมอมผ่าตัดสมอเอาหยกคนออกมา"

เจ้านายชบครามด้วยความโกรธ กำมือแน่นเพราะรู้แล้วว่าถูกกล่าวหาว่าโง่ นั่นเอง ส่วนขุนนางต่าง ๆ ก็เสียน้ำไปตาม ๆ กัน

37. ลูกท้ออายุยืน

วันหนึ่งมีบุคคลผู้หนึ่งนำลูกท้อหลาย ๆ ผลใส่พานมาถวายกษัตริย์ (ลูกท้อในความเชื่อของคนเวียดนาม หมายถึง สัญลักษณ์แห่งความอายุยืน) ในขณะที่กวีก็ยืนอยู่ในที่นั้น กวีจึงเข้ามาใกล้ ๆ แล้วหยิบลูกท้อผลหนึ่งมากินต่อหน้าต่อตาของกษัตริย์และบรรดาขุนนาง กษัตริย์คิดว่าจะลงโทษกวี บรรดาขุนนางก็สนับสนุนว่าควรจะต้องตีระฆัง กวีจึงไม่มีท่าทีสะทกสะท้าน เขาคุกเข่าลงแล้วพูดว่า "พระองค์ลงโทษข้าเช่นนั้นก็ต้องตามกฎมณเฑียรบาลแล้ว แต่ขอข้าได้พูดบางอย่างก่อนที่จะถึงแก่อสัญกรรม ก็จะรู้สึกพอใจมาก แล้วโชคชะตาได้ถูกลิขิตไว้แล้ว ไม่มีใครสามารถจะหักเหได้ แต่ข้ามีความจริงใจอย่างหนึ่งที่ยอยากจะกราบทูลให้ได้ฝ่าพระบาทได้ทรงทราบ"

"พูดอะไรก็พูดไป ข้าอนุญาตให้เจ้าได้พูดเป็นครั้งสุดท้าย"

"ขอเดชะ ข้าเป็นคนที่หวงชีวิต ไม่อยากตายก่อนถึงวัยอันควร ข้าได้ยินคนเรียกลูกท้อชนิดนี้ว่า **ท้ออายุยืน** จึงอยากกินเพราะคิดว่าจะทำให้อายุยืนยาว เพื่อจะได้รับใช้พระองค์ไปอีกนาน ๆ แต่นึกไม่ถึงว่าเพ็งกินลูกท้อ ยังไม่ทันตกถึงท้องความตายก็มาเยือนแล้ว ข้าคิดว่าควรจะต้องตั้งชื่อลูกท้อนี้ว่า **ลูกท้ออายุสั้น** จะถูกต้องกว่า พระองค์จึงควรลงโทษผู้ที่นำมาถวาย เพราะเป็นการหลอกลวง หากเป็นเช่นนั้น ข้าก็ยินดียิ่งรับพระราชอาญาโดยไม่ร้องอุทธรณ์ต่อชีวิตแต่อย่างใด"

กษัตริย์ได้ยินเข้าก็รู้สึกข้า และยกโทษให้กวี

38. เตะผักตบ

มีเจ้าหญิงองค์หนึ่ง มีพระสิริโฉมงดงามเกินกว่าคนทั่วไป แต่ทรงหยิ่งทรนง เมื่อประพาสทอดพระเนตรภูมิประเทศ หากเห็นใครขัดหูขัดตา ก็จะสั่งให้ทหารไปเตะต้อนบุคคลผู้นั้น และยังมีนิสัยสอดรู้สอดเห็นอีกด้วย

วันหนึ่ง ขณะที่เจ้าหญิงประทับบนเสลี่ยงผ่านมา กวี่งจึงไปที่คลองและใช้ชาเตะผักตบ ขณะที่ยืนหันหน้าไปมองขบวนเสด็จ เจ้าหญิงมองเห็นกวี่งเตะผักตบอยู่เช่นนั้น พระองค์ก็เกิดความอยากรู้อยากเห็น จึงถามกวี่งว่า “เจ้าทำอะไรอยู่ แดดร้อนจัดขนาดนี้ เจ้ามาเล่นน้ำเพื่อให้คลายร้อนหรืออย่างไร”

กวี่งตอบว่า “แดดร้อน (gǎng cuc - หนั่ง ก๊ก) ข้าจึง เตะผักตบ (dǎ bèo)”

เจ้าหญิงพอจะทรงทราบเรื่องการผวนคำ จึงหน้าแดงด้วยความเขินอาย และนั่งงันอยู่ มิกล้าเอ่ยปากแต่ประการใด

39. พระพุทธรูปเมา

ในสมัยโบราณ มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อ ดู่ย เจียง หมู่บ้านนี้มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการกลั่นเหล้า เหล้าที่นี่หอมอร่อยเป็นพิเศษ จึงทำให้ผู้คนทั่วทุกสารทิศนิยมมาซื้อ

ที่หน้าหมู่บ้านนี้มีวัดเล็ก ๆ ตั้งอยู่ ในวัดนั้นมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่หลายองค์

พอถึงสมัยของ เล จง ฮึง ไม่เข้าใจว่า เพราะเหตุผลใดไม่มีคนมาคอยทำนุบำรุง จึงทำให้ตกอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม จึงเหลือพระพุทธรูปแคงค์เดียวซึ่งยืนเอียง ๆ

อยู่มาวันหนึ่ง กวี่งเดินผ่านมาทางลัดเพื่อจะไปซื้อเหล้าในหมู่บ้าน เห็นพระพุทธรูปมีลักษณะเช่นนั้น ก็แแต่บทกลอนมีใจความดังนี้

องค์ท่านยืนที่นี้อยู่ทำไม

ตัวเอียงเหมือนกับครึ่งหลับครึ่งเมา

ถูกเนรรูปโดมอมเหล้าเอาหรือ

มีเหล้าเหลือให้ข้าขอยืมอีกสักหน่อยหรือไม่

ตั้งแต่นั้น ชาวบ้านและนักเดินทางจะเรียกพระพุทธรูปองค์นี้ว่า “พระเมา”

ขนาดพระพุทธรูปยังเมาเหล้า แสดงว่าเหล้าของหมู่บ้านนี้ดีมาก เป็นวิธีการโฆษณาให้กับหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

40. ซ่อนหัว ไผ่หลวง

วันหนึ่ง อากาศร้อนอบอ้าว กวี่งจึงไปอาบน้ำที่สระสาธารณะนอกเมืองหลวง ถือเป็นโอกาสตอนที่ไม่มีคน กวี่งจึงแก้ผ้าอาบน้ำ

แต่จู่ ๆ ก็มีขบวนเสด็จของเจ้านายผ่านมา ก่อนขบวนจริงจะมาถึง จะมีทหารเป่าแตรนำหน้าเบิกทางมาก่อน เมื่อกวี่งได้ยินเช่นนั้นก็ขี้นมาบนฝั่ง ขณะที่ยังล่อนจ้อนอยู่ แล้ววิ่งไปยังพุ่มไม้ริมทาง และซ่อนตัวอยู่ที่นั่น แต่ก้นของเขายังไผ่ล่อออกมา

เมื่อเจ้านายเห็นเข้า ก็รับสั่งเรียกกวี่งมาสอบถาม กวี่งตอบไปว่า “ขอเดชะ ข้าทราบว่าจะพระองค์จะเสด็จผ่าน จึงวิ่งไปซ่อนตัว แต่ไม่ทัน ข้าจึงซ่อนมันไว้ ส่วนนั้นท้ายจึงต้องไผ่ล่อออกมา ข้าขอพระราชทานอภัยโทษพระเจ้าค่ะ”

41. หญิงมีครรภ์

กาลครั้งหนึ่ง กวีงแกลังเจ้านายจึงถูกลงโทษด้วยการให้ไปยืนกลางแดด กวีงเงยหน้าขึ้นยิ้ม แล้วหัวเราะด้วยเสียงอันดัง เจ้านายประทับอยู่ในพระราชวังเห็นเข้าก็ประหลาดใจจึงเสด็จออกไปถามกวีง กวีงตอบว่า "ขอเดชะ ข้าเพิ่งนึกถึงเรื่องที่ตลกขบขันมากเรื่องหนึ่ง จึงอดหัวเราะไม่ได้"

เจ้านายจึงถามต่อว่า "เรื่องอะไร เจ้าพูดมาสิ"

กวีงตอบว่า "ขอให้ทรงยกโทษให้ข้าก่อน แล้วจึงจะทูลให้พระองค์ทราบ"

เจ้านายจึงยอมทำตามคำขอของกวีง กวีงจึงบอกเหตุผลว่า "ข้าคิดถึงผู้หญิงตั้งครรภ์แล้วอดหัวเราะไม่ได้"

พูดจบกวีงก็หัวเราะมากขึ้น ทำให้เจ้านายยิ่งอยากรู้มากขึ้นว่าผู้หญิงตั้งครรภ์น่าฆ่าตรงไหน กวีงจึงทูลตอบว่า "ผู้หญิงตั้งครรภ์...นอนกับสามี" เจ้านายท้อง ก็เพราะนอนกับท่าน ท่าน...เจ้านาย เจ้านาย จึงท้องได้

เจ้านายโมโห แต่อดกลั้นไว้ ด้วยถูกกวีงด่าทอโดยตรง จึงได้แต่ทรงเงยบเฉยไว้

42. แกลังแสวงสาว

ในหนังสือของ หลังเยิน มีบทกลอนที่กวีงเคยใช้เพื่อแสวงสาวจากเมือง เห่งะ โดยที่หญิงสาวผู้นี้เป็นคนขายเครื่องดื่มให้ผู้สัญจรไปมา

แม่ค้าผู้นี้อายุก็ปีแล้ว

น้ำนี่ยังร้อนอยู่หรือเย็นแล้ว

ข้างฝาของร้านมีนมแขวนอยู่

ถัดมาข้างใต้แขวนกล้วยลูกเล็ก ๆ ไว้หนึ่งหวี

ขนมปังทอด ชุ่มไปด้วยน้ำมัน

เผือกมันต่างก็จิ้มกับเกลือ

กินดื่มเสร็จแล้วแต่เงินไม่พอจ่าย (chũa dũ)

รู้จักกันขอเป็นหนี้สักสองสามวัน (vài buoi)

กลอนบทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะแสวงแม่ค้าชาวห่งะ มีความหมายโดยนัยอยู่ที่ 2 คำสุดท้ายของ 2 ประโยคสุดท้ายคือคำว่า chũa dũ และ คำว่า vài buoi

43. เจ้านายบรรทมกลางวัน

เที่ยงวันหนึ่ง ขณะที่ลมโชยมาริน ๆ กวีงไปเดินเล่นผ่านวังเจ้านาย รุ่ง ๆ ก็เกิดความคิดว่าจะแต่กลอน จึงคิดจะเข้าเฝ้าเพื่อกราบทูลเจ้านาย แต่เมื่อเข้ามาถึงพระราชวัง เจ้านายไม่อยู่ เมื่อถามทหารก็ทราบว่าพระองค์เสด็จเข้าเขตพระราชฐานฝ่ายใน ด้วยมีความมุ่งมั่นจะแต่งกลอนให้ได้ จึงดันดันจะเข้าเฝ้า

เจ้านายให้จึงได้ เมื่อมาถึง พบทหารยามเฝ้าประตูส่งสัญญาณให้ก๊ว้งโดยการขยิบตา และกระซิบกับก๊ว้งว่า "พระองค์กำลังประทับอยู่กับพระเจ้าหญิง อย่าได้รบกวน มิฉะนั้นอาจต้องโทษ"

ก๊ว้งจึงตอบว่า "ถ้าเช่นนั้น ข้าจะกลับก็ได้ แต่ก๊ว้งไม่ได้กลับบ้าน แต่กลับไปวังของเจ้านาย เห็นมีปากกาขนนก และกระดาษวางอยู่เขาจึงเขียนจำนวนเงินจำนวนหนึ่งเสร็จแล้วจึงกลับบ้าน"

เมื่อเจ้านายตื่นจากบรรทม และกลับมาที่พระราชวัง เห็นจำนวนที่เขียนด้วยหมึกซึ่งยังไม่แห้งถาม ขุนนางได้ความว่าเป็นฝีมือของก๊ว้ง จึงให้ขุนนางตามก๊ว้งมาเพื่ออธิบาย และแสดงความคิดเห็นกับจำนวนที่เขียนไว้

เจ้านายพูดว่า "คำนี้คือ "หวัะเซิน" ใครก็รู้แล้ว แต่ก๊ว้งไม่ใช่คนธรรมดา น่าจะมีอะไรแอบแฝงอยู่ ใครตีความได้บ้าง"

มีขุนนางบางคนคิดไปว่า "หวัะเซิน" หมายถึงนอนค้างบนภูเขา แต่คนอื่น ๆ จะแย้งว่าก๊ว้งคงไม่ตั้งใจเช่นนั้นหรอก คงมีอะไรแอบแฝงอยู่ เจ้านายจึงให้ก๊ว้งเข้าเฝ้า ก๊ว้งเดินทางมาถึงและกราบทูลขึ้นตรง ๆ ว่า "หวัะ หมายถึง นอน เมื่อนอนหลับแล้วก็กรน ดังนั้น หวัะ คือ โหง (กรน) เซิน คือ ภูเขา เมื่อมีภูเขาที่ตั้งมีหุบเหว คำว่า หวัะเซิน จึงหมายถึง โหงเต่า ถ้าอ่านกลับหมายถึง.... แต่ข้าจะไม่พูดเพราะหยาบคายมาก

เจ้านายรวมทั้งทุกคนในที่นั่งต่างก็คิดได้ว่า "โหงเต่า" คืออะไร จึงไม่มีใครพยายามถามใครอีก มีบางคนซ้ำ บางคนรู้สึกอาย

44. หนังสือดี

มีขันทีคนหนึ่ง เป็นคนที่ประจบสอพลอเอาใจเจ้านายเก่ง และทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้เจ้านาย จึงไปสอดแนมหาข่าว หากมีสิ่งผิดปกติจะนำความกราบทูลเจ้านาย ทำให้เจ้านายทรงโปรด แต่คนอื่น ๆ เกลียดซึ่งบุคคลผู้นี้ ก๊ว้งรู้เช่นนั้นก็คิดจะวางกลอุบายบางอย่างอยู่ในใจ

ขันทีคนนี้เป็นคนที่ชอบคบหาสมาคมกับผู้คนโดยทั่วไปหาคนโน้นที คนนี้ที รวมทั้งก๊ว้งด้วย เพื่อไปหาข้อมูลเพื่อจับผิดก๊ว้ง และนำความไปกราบทูลเจ้านาย อยู่มาวันหนึ่ง ขันทีผู้นี้นัดกับก๊ว้งว่าจะมาเยี่ยม ก๊ว้งคิดอยู่ในใจว่า ดีล่ะ โอกาสมาถึงแล้ว

ทุกครั้งที่มาที่บ้านก๊ว้ง ขันทีคนนี้จะวางมาดว่าเป็นผู้รู้ เห็นหนังสือก็มักจะหยิบมาดู ก๊ว้งจึงเตรียมตัวโดยนำกระดาษขาวมาเข้าเล่มแต่ใส่ปกสวยงาม ทั้งเล่มเป็นกระดาษเปล่าแต่มีอยู่หน้าหนึ่งเขาลากเส้นขยุกขยิกไว้เต็มหน้า

เมื่อเห็นขันทีคนนี้เดินเข้าประตูมา ก๊ว้งจึงวางหนังสือเล่มนั้นไว้บนชั้นวางหนังสือ และเปิดดูเหมือนกำลังจะค้นหาอะไรสักอย่าง เมื่อขันทีเดินไปใกล้ ๆ ก๊ว้งก็เอาหนังสือซ่อนไว้ในเสื้อ

ขันทีคนนี้เห็นเข้าก็คิดอยู่ในใจว่า คราวนี้ตนคงได้หนังสือดีมีค่าไปถวายเจ้านายเป็นแน่แท้ เพราะถ้าหากหนังสือไม่ดี ก๊ว้งจะนำไปซ่อนเช่นนั้นหรือ ขันทีจึงขอดูหนังสือเล่มนั้น และขู่ก๊ว้งว่า "ถ้าเป็นหนังสือดีต้องเอาไปถวายเจ้านายให้ทอดพระเนตร หากไม่ทำจะถูกลงโทษ"

"หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ไร้สาระ ฉันเอาไว้อ่านเล่น ๆ เจ้านายคงไม่อ่านหนังสือประเภทนี้หรอก"

ขันที่ยิ่งเพิ่มความสงสัยยิ่งขึ้น อ่อนวอนเท่าไร กวีงก็ไม่ยอมจึงนำไปกราบทูลเจ้านาย เจ้านายจึงเรียกให้กวีงเข้าเฝ้า กวีงรู้ทันว่าคงเป็นเรื่องหนังสือเล่มนั้น จึงเอาติดตัวไปด้วย

เจ้านายต่อว่ากวีงว่า "มีหนังสือดี ๆ แต่ไม่ยอมนำมาถวายข้า"

กวีงจึงกราบทูลว่า "ไม่มีหนังสือที่ดีหรอกขอรับ ขันที่คงกล่าวเท็จจึงไม่นำไปถวาย"

เมื่อเจ้านายทอดพระเนตรหนังสือก็พบแต่กระดาษเปล่า แต่มีอยู่หน้าหนึ่งเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นด้วยลายมือขยุกขยิก เจ้านายอ่านไม่ออก จึงส่งให้กวีงอ่าน กวีงถือหนังสืออยู่ในมือแต่ยังไม่อ่าน เพราะในหน้านั้นเป็นเพียงเส้นขยุกขยิกไม่มีข้อความอะไร แต่กวีงก็เตรียมคำพูดอยู่ในหัวแล้ว "ขอเดชะ หนังสือเล่มนี้มีข้อความที่หยาบคายมาก"

แต่เจ้านายรับสั่งว่า "จงอ่านไปตามนั้น"

"ขอเดชะ ประโยคนี้ข้ามิบังอาจพูดหน้าพระพักตร์ แต่จะขอไปกระซิบให้ขันที่ทราบแล้วให้ขันที่มากกราบทูลให้พระองค์ได้รับทราบในภายหลัง"

เจ้านายยินยอมตามนั้น ขันที่จึงดึงมือของกวีงให้เดินตามไปข้างนอก

"ทำไมต้องทำลับ ๆ ล่อ ๆ เช่นนั้น"

"ก็ข้าไม่อยากจะให้ท่านต้องอับอายขายหน้า ประโยคนี้ได้อ่านกลับมาจะมีความหมายว่า เจ้านายถามว่าทำอย่างไรเพื่อให้มีความสุข"

"ข้าพระพุทธเจ้าคุกเข่ากราบทูลว่า เอมืออือคัก..."

เมื่อขันที่ได้ยินเข้าก็ก้มหน้า และรู้สึกเจ็บปวดไม่ต่างกับการถูกต้อนครั้งที่สอง

45. ขโมยแมวกษัตริย์

กษัตริย์มีแมวตัวหนึ่งที่ทรงโปรดมาก มีโชทองคล่องไวที่คอ อาหารการกินก็กินแต่อาหารดี ๆ แมวตัวนี้ชอบหมอบอยู่ใกล้ ๆ กษัตริย์ มีการเปรียบเปรยกันว่า แมวของกษัตริย์อยู่ดีกินดี ไม่ต่างจากขุนนาง ถ้าเปรียบกับพลกนิกรที่ลำบาก แมวจะอยู่ในฐานะที่ดีกว่าหลายเท่า

กวีงรู้สึกขวางหน้าขวางตาจึงขโมยแมวกษัตริย์เอากลับไปที่บ้าน แล้วขังไว้ในที่มืดซิด อดโชทองออกและคล้องเชือกไว้แทน เมื่อถึงเวลากินข้าว กวีงก็วางจานอาหารสองจาน จานหนึ่งจะมีข้าวกับหมูและปลาที่อร่อย ส่วนอีกจานหนึ่งจะมีแต่ข้าวเย็น ก้างปลา และผัก แมวก็จะวิ่งเข้าไปหาจานที่มีกับข้าว กวีงก็จะเขียนตีแมว แต่เนื่องจากมันหิวจึงต้องไปกินอาหารอีกจานแทนจนเคยชิน และมันก็รู้ตัวด้วย จึงกินอาหารเช่นนั้น กวีงจึงปล่อยแมวให้เดินไปเดินมาอย่างอิสระ แมวจึงสนิทกับกวีง และวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ กวีงไม่ห่าง

กษัตริย์เมื่อรู้ว่าแมวของพระองค์หายไป ก็ทั้งพิโรธและเสียตายจึงสั่งให้ทหารวังไปตามหาจนทั่ว แต่ก็ไม่เจอ เมื่อมีข่าวลือว่ากวีงมีแมวที่เหมือนกับแมวของพระองค์ กษัตริย์จึงสั่งให้นำแมวเข้าเฝ้า และสอบสวน แต่ กวีงยืนยันว่าเป็นแมวของตนเอง แต่กษัตริย์ไม่เชื่อ กวีงทูลว่า "ขอเดชะ แมวในประเทศนี้มีหลายพันหลายหมื่นตัวที่เหมือนกัน คงจะต่างกันที่นิสัย แมวของพระองค์จะชินกับการกินดีอยู่ดี ส่วนแมว

ของชาวบ้านได้กินเศษอาหารก็ดีแล้ว หากพระองค์ไม่เชื่อก็ให้ทดสอบดู หากมันกินอาหารดี ๆ ก็จะเป็นแมวของพระองค์ แต่ถ้ามันเลือกกินอาหารแบบง่าย ๆ ก็จะเป็นแมวของข้า"

กษัตริย์ตกลงพิสูจน์ตามนี้ โดยให้นำอาหารสองจานมาวาง ด้วยความเคยชิน แมวตัวนั้นมุ่งไปกินจานอาหารที่แยกว่า และกินอย่างเอร็ดอร่อย กวังจึงหัวเราะและกล่าวว่า "นั่นเป็นไร แมวของชาวบ้านที่ต่ำต้อยจะเป็นเช่นนี้"

พูดจบกวังก็อุ้มเอาแมวกลับบ้าน

46. ชนไก่

ในวังของเจ้านาย เหล่าชนที่ที่ไม่เคยรู้ว่าตนเองถูกตอนยังเล่นตัว ชอบเล่นของสูงเช่น ชอบชนไก่ พวกขุนนางรู้ว่า กวังมีไก่ดี เคยได้รับชัยชนะเมื่อชนกับทูตจีน จึงเอาไก่ของตนมาตีกับไก่ของกวัง กวังเกลียดชังน้ำหน้าของพวกชนที่ จึงปฏิเสธว่าไม่มีไก่ชน พวกเขาจึงอ่อนวอนจนได้ กวังจึงรับปากไว้ว่า วันรุ่งขึ้นจะนำไก่ไปชนด้วย

เพื่อนบ้านของกวัง มีไก่ตัวผู้ที่ถูกตอนอยู่ตัวหนึ่ง กวังขอยืมไก่กลับบ้านและรับปากว่าจะนำไปคืน หากมีอะไรเกิดขึ้นก็จะชดใช้ให้เป็นอย่างดี

วันรุ่งขึ้น ชนที่ก็นำไก่ของตนมา กวังปล่อยไปตอนให้ตีกับไก่ชนของชนที่ ไก่ตอนถูกเดียวของไก่ชนแทงเข้าจนถึงตาย

พวกชนที่ปรบมือและพูดด้วยเสียงอันดังว่า "เห็นเขาลือกันว่า ไก่ชนของท่านชนเก่งจนชนะไก่ของทูตจีน แต่ตอนนี้ความจริงประจักษ์แล้วละ"

กวังไม่ได้เถียงแต่อย่างใด แต่ขอพูดอะไรบางอย่างว่า "ท่านทั้งหลายพูดถูกแล้ว แต่ก่อนนี้ไก่ของข้าเคยชนะไก่ของทูตจีนก็จริง แต่ตั้งแต่ที่มันถูกตอนมันจึงกลายเป็นอย่างนี้ ท่านทั้งหลายคงรู้แล้วว่าไก่ตอนเป็นเช่นไร"

พูดจบ กวังก็อุ้มไก่พร้อมร้องให้คร่ำครวญว่า "ไก่เอ๋ย หากรู้ตัวว่าถูกตอนแล้วก็ยอมแพ้ก่อน ก็จะไม่เป็นเช่นนี้ เอาเถอะ ตายก็สมควรแล้วละ ไม่มีใครสงสารไอ้ที่ถูกตอนหรอก"

เหล่าชนที่ได้ยินก็รู้สึกอับอายจึงอุ้มไก่กลับบ้าน ในใจนั้นโกรธแต่ไม่กล้าตอบโต้ เพราะกลัวกวังจะพูดประชดซ้ำเติมมากขึ้น

47. กินหินต้ม

เจ้านายเป็นผู้ที่เสวยอย่างดีทุกวัน จึงเป็นโรคที่วินิจฉัยยาก เสวยอะไรก็ไม่อร่อย และไม่มีความรู้สึกริว

วันหนึ่งเจ้านายบ่นเรื่องนี้ให้กวังฟัง และถามกวังว่ารู้เหตุผลหรือไม่ กวังทำเป็นครุ่นคิดแล้วกราบทูลว่า "พระองค์เคยเสวยหินต้มหรือยังพะยะค่ะ"

"หินต้มหรือ ข้าไม่เคยได้ยิน มันคืออะไรหรือ จงไปหามาให้ข้าลองได้หรือไม่"

กวีงก็ถวายเป็นบังคม กราบทูลว่า “เรื่องนี้ไม่ยาก ข้าจะจัดหามาถวายให้ มันเป็นอาหารที่หายากและ
ชั้นตอนในการปรุงก็สลับซับซ้อน”

วันรุ่งขึ้นเจ้านายก็เสด็จไปที่บ้านของกวีง เพื่อรอคอยที่จะเสวยหिनต้ม ซึ่งตั้งแต่ประสูติมายังไม่
เคยได้ลองลิ้มรสเลย กวีงก็ปล่อยให้จักรพรรดินั่งรอ ส่วนตนก็อยู่ในครัวทำเป็นยุ่งวุ่นวายกับการทำอาหาร

รออยู่นานจนเลยเวลาอาหารเที่ยงแล้ว แต่เจ้านายก็ยังไม่ได้ลองชิมว่ารสชาติหिनต้มเป็นเช่นไร
ทั้ง ๆ ที่หิวจนตาลาย กวีงเองก็จะทูลให้ทรงรอเป็นระยะ ๆ เจ้านายจึงทรงตรัสถามกวีงว่า “เหตุใดจึงให้
เวลานานเช่นนั้น ข้าหิวมากแล้ว”

กวีงตอบว่า “ข้าขอมอบว่าใช้เวลานานจริง ๆ กระผมบอกไปแล้วว่า ถ้าอยากลองอาหารนี้ก็ต่อ
รอคอยเป็นเวลานาน เช่นนั้นในระหว่างที่รอ ข้าจะจัดข้าวเปล่าถวายให้พระองค์เสวยไปพลาง ๆ”

กวีงได้บอกคนรับใช้ในบ้านไว้แล้วว่า จะถวายข้าว 1 จาน ผักบุงลวก 1 จาน และภาชนะใส่อาหาร
อีกอย่างหนึ่งให้เจ้านาย เจ้านายกำลังหิวมากจึงนั่งลงเสวย เมื่อเห็นภาชนะนี้มีกระดาษสีแดงติดอยู่ และมี
ตัวอักษรเขียนว่า “ตาย ฟง” มีความหมายว่า “ลมแรง” กวีงเทตาย ฟง ใส่ถ้วย แล้วถวายให้เจ้านายได้เสวย
อาหารแบบพื้น ๆ นี้

“นึกไม่ถึงว่าผักบุงต้มจิ้มกับน้ำอันนี้จึงอร่อยเช่นนี้ ข้ากินแล้วถูกปากมากจึงเสวยหลายถ้วย” เมื่อ
อิ่มแล้วเจ้านายจึงถาม กวีงว่า “นี่เป็นหिनต้มใช่หรือไม่ ข้ากินแล้วเห็นว่าอร่อยมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน”

กวีงตอบว่า “ไม่มีหिनต้มพะยะคะ ถ้านำหिनไปต้มแล้วเมื่อไรจะเปื่อยและกินได้ แต่เป็นเพราะ
พระองค์เสวยแต่อาหารดี ๆ ทุกวันจึงท้องอืด วันนี้พระองค์ต้องรอนานจึงรู้สึกหิว เสวยอะไรจึงรู้สึกอร่อยไป
หมด ข้าสมควรถูกลงโทษ”

“มันไม่ใช่ความผิดของเจ้าหรอก แต่ที่ว่ามี ตาย ฟง นั่นคืออะไร”

กวีงอธิบายว่า “ตาย ฟง ภาษาจีนคือ ลมแรง เมื่อลมแรงพัดมาจะทำให้วัดพังทลายลง เมื่อวัดพัง
พระพุทธรูปคงจะทรงเป็นห้วงเป็นโย (เตื่อง ลอ) เตื่อง ลอ เมื่ออ่านกลับจะเป็น ล่อ เตื่อง หมายถึง น้ำพริก
ชนิดหนึ่งมีส่วนผสมของถั่ว ชาวเวียดนามนิยมกิน

เจ้านายหัวเราะอย่างมีความสุขแล้วบอกว่า “ชะ ชะ ชะ เตื่อง ลอ คือ ล่อ เตื่อง เก่งมาก ๆ สมควร
ที่จะเป็นขุนนาง อาหารตาย ฟง นี่ดีจริง ๆ”

48. เรื่องของจาง กวีง และนางถิ เตียม อีกเรื่อง

คณะทูตจีนในระหว่างทางเดินทางไปเมืองหลวงของประเทศนามจะต้องข้ามแม่น้ำสายหนึ่ง กวีง
รับปากกับจักรพรรดิเล ว่าจะต้องเล่นงานกับบรรดาทูตเหล่านี้ เพื่อให้รู้ว่าคนประเทศนามก็มีใช้ธรรมดา
กวีงจึงให้ถิ เตียม ปลอมตัวเป็นสาวขายเครื่องดื่มน้ำที่ท่าเรือ ส่วนกวีงนั้นจะรับบทเป็นคนพายเรือรับมือกับ
คณะทูตจีน

เมื่อคณะทูตจีนมาถึง เดินผ่านร้านขายเครื่องดื่มเห็นคนขายสวย พุดจาอ่อนหวานจึงพุดออกมา
ว่า

“นา 1 วาของประเทศนามไม่รู้ว่าจะมีคนใดก็คนมาแล้ว” ซึ่งเป็นคำพูดที่มีนัยว่า ติเตียมเป็นผู้หญิงที่น่าจะผ่านผู้ชายหลายคนมาแล้ว

ติ เตียมก็ไม่ธรรมดากำลังเคี้ยวหมากอยู่ก็ตอบมาว่า

“ขุนนางประเทศเหนือ (จีน) ต่างได้คลอดออกมาจากตรงนั้น”

ทูตจีนตกใจเพราะไม่คิดว่าคนขายน้ำธรรมดาก็มีความสามารถแต่งบทกลอนอย่างไม่น่าเชื่อ เมื่อมาถึงท่าเรือ จู ๆ ทูตจีนก็ผายลมออกมาเสียงดังแล้วแก้อายด้วยการพูดว่า

“ฟ้าร้องกระทบน้ำประเทศนาม”

กวีซึ่งกำลังพายเรืออยู่ที่บัสสาวะลงไปใต้น้ำแล้วพูดกลับมาว่า

“ฝนตกพัดผ่านทะเลเหนือ”

ทูตจีนหน้าแตกคิดอยู่ในใจว่า “ทำไมคนที่นี่เขาเก่งกันทุกคนเลย”

49. จองหอง

วันหนึ่ง คณะทูตจีนเดินทางจากแดนไกลมาถึงประตูราชธานีของเรา โดยไม่ทราบเพราะเหตุใด พวกเขาตั้งบังเหียนให้ม้าหยุด และลงเลใจ ไม่มีใครยอมเข้ามาในเมือง ทุกคนต่างงุนงง ตามกันไปมาได้คำตอบว่า ขุนนางจีนเหล่านี้มีนิสัยหยิ่ง จองหอง ไม่ยอมเข้าในเมืองโดยไม่ต้องลอบใต้ประตูที่มีตัวหนังสือเขียนไว้ 4 คำ คือ “ประตูสู่ประเทศอันนัม”

ราชทูตของราชวงศ์ถัง ทั้งหยิ่ง จองหอง ทั้งไม่ยอมน้อยหน้าใคร ได้เรียกร้องให้กษัตริย์สร้างสะพานข้ามประตู เหนือตัวอักษรที่เขียนไว้ว่า “ประตูสู่ประเทศอันนัม” นั้นเสียก่อนจึงจะยอมเข้าในเมือง บรรดาทูตเหล่านี้แฝงความหมายไว้ว่า พวกเขาเป็นใหญ่เหนือกว่าประชาชนโดยทั่วไป

ฝ่ายเจ้าเมืองมีที่ท่าท้อแท้ อับจนปัญญา แต่เมื่อกวีรู้เรื่องจึงสัญญาว่าจะจัดการกับพวกที่มีนิสัย “จองหอง” เหล่านี้ให้ เพราะกวีคิดว่า หากยอมเหล่าบรรดาทูตจีนพวกเขาก็จะรุกคืบเข้ามาอย่างมาก กวีจึงแจกแจงงานที่ทุกคนจะต้องทำ และกำชับกำชาให้ปฏิบัติตาม

กวีปลอมตัวเป็นทหารรับใช้ มือถือพัดขนนกยาว เดินตามคณะทูตเจ้าเมืองไปที่ประตูเมือง เพื่อหาทางเจรจา แต่พูดอย่างไร บรรดาทูตจีนก็ยังไม่ยอมเดินเข้าทางประตูเมืองแต่โดยดี

กวีจึงพูดว่า “พวกท่านอยากจะมีเรื่องหรืออย่างไร ถ้าเช่นนั้น ข้าจะต้องจัดการอะไรบางอย่างซะแล้ว”

กวีทำตามที่ได้วางแผนไว้ โดยใช้พัดขนนกแกว่งไปมาให้โดนหัวของคนขี่ม้าตัวแรกของขบวนทูตจีน กวีพัดโดนหัวคนผู้นั้นอย่างแรงจนเกือบล้มลงกลาง “ประตูสู่ประเทศอันนัม”

ทูตจีนทั้งหมดต่างก็โกรธ และโมโหอย่างยิ่ง จึงควมม้าเข้าใส่กวี แต่กวีวิ่งหนีเข้าประตูเมืองและหันหน้ากลับไปเยาะเย้ยคณะทูตจีน ทุกคนต่างหวังที่จะจับตัวกวีให้ได้ จึงไล่จับกันอย่างอลหม่าน ไม่นานนักคณะทูตจีนทั้งหมดก็ลอดผ่านประตูเข้ามาในเมือง และเข้าเฝ้ากษัตริย์ เนื่องจากไม่ยอมเสียหน้าที่ จะต้องลอบกลับออกไปอีกครั้ง

50. แข่งวาดรูป

เป็นที่เลื่องลือ และรับรู้กันโดยทั่วไปว่า ทูตจีนมีความสามารถในการวาดรูปเป็นอย่างยิ่ง วันหนึ่ง เขาโอ้อวดความเก่งกาจของเขากับก๊วง ต่อหน้ากษัตริย์และเหล่าขุนนางว่า

"ก๊วงกลับมาแข่งวาดรูปกับข้าให้กษัตริย์ดูใหม่ โดยต้องวาดสัตว์ตัวหนึ่งเสร็จหลังจากเสียงกลองดังขึ้น 3 ครั้ง"

ก๊วงตอบกลับไปว่า "ได้ยินเสียงกลองแค่เพียงครั้งเดียวข้าก็วาดได้เสร็จตั้ง 10 ตัว ส่วนท่านได้สัตว์ตัวเดียว เมื่อสิ้นเสียงกลองตั้ง 3 ครั้ง หาใช่เก่งกาจแต่อย่างใด ท่านไม่น่าท้าทายข้าเลย ใคร ๆ เราจะหัวเราะเยาะเอานะท่าน"

ทูตจีนได้ยินดังนั้น ก็โมโหมาก คิดว่าก๊วงขี้โม้ จึงท้าทายก๊วงให้ทำตามที่พูด ก๊วงจึงรับคำท้าทันที การแข่งขันเริ่มต้น เมื่อมีเสียงกลองครั้งแรก ทูตจีนก็ก้มหน้าก้มตาวาดภาพ ในขณะที่ก๊วงยังไม่จรดปากกาลงบนกระดาษแต่อย่างใด เมื่อเสียงกลองครั้งที่ 2 ดังขึ้น ก๊วงก็ยังคงนิ่งเฉย รวากับไม่เคียดร้อนว่าการแข่งขันกำลังจะสิ้นสุดลง เมื่อได้ยินเสียงกลองครั้งที่ 3 ก๊วงจึงจุ่มนิ้วทั้ง 10 นิ้วของเขาลงในภาคน้ำหมึก แล้วจึงวาดลงบนกระดาษเป็นเส้น ๆ ตรงหน้าทูตจีน และบอกว่า "นี่คือไส้เดือน 10 ตัว" ในขณะที่ทูตจีนก็ยังวาดไม่เสร็จแม้แต่ตัวเดียว

ก๊วงใช้ไหวพริบของตน ทำให้ชนะการแข่งขันในครั้งนี้ ทูตจีนทำหน้าถ่มน้ำลาย คิดในใจว่า หากมีโอกาสเมื่อใดจะแก้แค้นก๊วงให้ได้ เขาไม่พูดอะไรอีกแล้วเดินจากไป

51. ขนควาย

เมื่อทูตจีนเดินทางมาถึงประเทศเวียดนาม ได้จูงควายตัวหนึ่งตามมาด้วย ควายตัวนี้เป็นควายสำหรับใช้แข่งขันควายโดยเฉพาะ มีร่างกายใหญ่โตเหมือนควายทิเบต ขาทั้งสองข้างของมันนั้นใหญ่เท่าเสาของศาลา ขนแข็งเหมือนขนเม่น ตาแดงเป็นไฟ มันแข็งแรงและคึกคะนองมาก ทูตจีนท้าแข่งขันควายเพื่อแก้แค้นที่ตนแพ้ในการแข่งวาดรูป

กษัตริย์สั่งให้คนไปหาควายที่สามารถสู้กับควายตัวนี้ได้ แต่หาจนทั่วแล้วก็ไม่พบว่าจะมีตัวใดที่จะสู้กับควายตัวนี้ของทูตจีนได้เลย กษัตริย์จึงเรียกก๊วงเข้าเฝ้า เพื่อปรึกษาหารือ เรื่องขนควายนั้นกลายเป็นภารกิจของประเทศ ก๊วงได้ฟังดังนั้นจึงทูลว่า

ตนนั้นมีควายที่เหมาะสมจะสู้กับควายตัวนี้แล้ว ให้กษัตริย์รับคำท้าของทูตจีนไว้ โดยไม่ต้องหวั่นใจเลย

ถึงวันแข่งขัน ประชาชนพากันมาดูควายของก๊วง กับควายของทูตจีนกันอย่างล้นหลาม ทูตจีนปล่อยควายของตนออกมา เป็นควายตัวใหญ่ นำเกรงกลัว ตาทั้งสองข้างจึงจะทำร้าย ยืนเหมือนกำลังจะเยาะเย้ย แคมองผ่าน ๆ คนดูก็อกสันขวัญหายไปตาม ๆ กัน หวั่นใจว่าประเทศต้องถึงคราวร้ายแน่แน่นอน จากนั้นก๊วงก็ปล่อยลูกควายตัวหนึ่งออกมา ลูกควายตัวนี้ถูกขังทั้งคืน หิวนมแม่มาก เมื่อมันเห็นควายของทูตจีนก็คิดว่าควายตัวนั้นเป็นแม่ของมัน จึงวิ่งเข้าได้ท้องของควายตัวนั้นหมายจะกินนม ด้วยควายตัวนั้นเป็นเพศผู้ รู้สึกจิกจีเมื่อลูกควายไซ้หาเต้านมเพื่อกินนม จึงถอยหนี ในที่สุดมันจึงวิ่งหนีลูกควายของก๊วง

ลูกควายก็วิ่งตามเป็นการแข่งขันที่ไม่สมน้ำสมเนื้อกันเลย ควายของทูตจีนตัวใหญ่แพ้ให้กับลูกควายของกวาง

ทูตจีนเสียหน้าจึงเดินหนีไป

กวางก็รับมือแล้วร้องว่า "เราชนะจีนแล้ว เราชนะจีนแล้ว พี่น้องครับ"

52. มีเพียงวิธีเดียว

หลังจากที่แพ้กวางมาหลายต่อหลายครั้ง ทูตจีนยังคงเคียดแค้น อยากหาทางประลองกันอีก เพื่อที่จะกู้หน้า ที่ผ่านมาทูตจีนเสนอการแข่งขันด้วยวิธีใด กวางก็รับมือได้ทั้งหมด ไม่เคยแม้แต่จะยอมเสมอ

ครั้งหนึ่ง ณ ท้องพระโรง ต่อนักษัตริย์และท่ามกลางขุนนางทุกฝ่าย ทูตของประเทศจีนหยิบน้ำหอมบรรจุขวดออกมาหนึ่งขวด เพื่อถวายแด่กษัตริย์ แต่น้ำหอมขวดนั้นปิดสนิท ไม่มีแม้แต่ฝาขวด ทูตจีนตั้งใจกลั่นแกล้งกษัตริย์และมั่นใจว่าตนจะมีชัยในเกมที่เป็นต่อเกมนี้

ในระหว่างที่ทุกคนกำลังตะขิดตะขวงใจ ไม่เข้าใจว่าทูตจีนนำขวดน้ำหอมเช่นนี้มาเพื่ออะไร ทูตจีนจึงกล่าวด้วยวาจาทำทนายและข่มขู่ว่า "ทำให้เอาน้ำ (กบ๋อ) ให้ได้" เขาแฝงนัยไว้ว่า กบ๋อ นั้นหมายถึงทั้งน้ำและประเทศ กล่าวคือ "ถ้าพวกคุณไม่รู้จักเจียมเนื้อเจียมตัว พวกเราอาจยึดครองประเทศคุณได้"

พระมหากษัตริย์ทรงเหลือบมองไปทางกวาง เพื่อเป็นสัญญาณว่าให้กวางหาทางแก้ไขปัญหานี้ กวางเดินเข้าไปใกล้ขวดน้ำโดยไม่กลัวเกรงใดใด และบอกกับทูตจีนว่า

"ท่านเล่นเกมนี้ ข้าคิดว่ามันยากมากนะ ขวดไม่มีจุกจะเปิดได้อย่างไรกัน"

"ความฉลาดก็วัดกันตรงนี้ล่ะกวาง"

"ถ้าเช่นนั้นก็ไม่ยากอะไร ถ้าอยากได้น้ำ (ประเทศ) ก็มีวิธีเดียว และวิธีนี้พวกคุณจะเสียเปรียบ

นะ"

"วิธีอะไรล่ะ"

"ดี ย้ำอีกครั้งนะ ว่าฝ่ายคุณจะเสียเปรียบแน่"

ทูตจับ กวางก็เอามือทุบขวดน้ำจนขวดแตก ทูตจีนตกใจ เหนือกาไฟไหลออกมาราวกับอาบน้ำ แต่ยังไม่ทันคิดเล่ห์กลว่า กวางจะต้องชดใช้เพราะทำขวดแตก

เมื่อเป็นดังนั้น กวางจึงพูดว่า

"ท่านทำทนายโดยการให้เอาน้ำออกมา แต่ไม่ได้บอกว่าห้ามทำขวดแตก แล้วจะมีวิธีอะไรนอกจาก "ดี" และ "ดี" เพื่อจะได้มาซึ่ง "น้ำ" เศษขวดก็อยู่ที่ฝ่ายของท่าน แล้วท่านจะให้ชดใช้อะไร"

หมายเหตุ ตามพจนานุกรมวรรณคดี ตอนที่ 2 ในเรื่องดังกล่าวมีการดำเนินเรื่องที่แตกต่างกันบางจุด ที่นำสังเกต สรุปเนื้อเรื่องได้ว่า

ครั้งหนึ่ง กษัตริย์ราชวงศ์ถัง (Thanh) ข่มขู่จะบุกรุกประเทศเวียดนาม จึงส่งคณะทูตานุทูตมา ทดลองภูมิ และสืบดูข่าวคราวกำลังพลของเวียดนาม

เมื่อคณะทูตานุทูตของประเทศจีนเดินทางมาถึงราชธานี ก็นำขบวนน้ำหอมที่ปิดสนิทถวายแด่ กษัตริย์ของเวียดนาม พร้อมจดหมายที่มีเนื้อความว่า ให้ทุกคนช่วยกันเปิดขวดเพื่อเอาน้ำออกมาให้ได้

กษัตริย์กังวล และหนักพระทัยเป็นอย่างมาก ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรดี กวังก็ใช้ไม้ทุบให้ขวดแตก น้ำกระเด็นไปทั่ว และบอกกับทูตจีนว่า "ในจดหมายกล่าวเพียงว่าให้เอาน้ำออกมา แต่ไม่ได้กล่าวถึงขวด ดังนั้นถ้าอยากได้ "น้ำ" ก็ต้อง "ตี" ขวด แล้วถ้า "ตี" แล้วขวดต้องแตกแน่นอน และความเสียหายก็ตกอยู่กับประเทศจีน"

คณะทูตานุทูตเกรงกลัวจนหน้าซีด และแล้วกษัตริย์ราชวงศ์แห่งก็ไม่กล้ายกทัพมาตีประเทศเวียดนาม

53. กาพย์กลอง กลอนฟ้า

ครั้งหนึ่ง กษัตริย์ทรงส่งกวังไปเมืองจีน เพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากจักรพรรดิของจีนถือว่าประเทศของตนยิ่งใหญ่ จึงหาเรื่องข่มขู่ คุกคามประเทศเวียดนาม คราวนั้น จักรพรรดิจีนประสงค์จะแสดงให้ประเทศทางใต้รู้ว่า ประเทศจีนนั้นมีบุคคลยิ่งใหญ่ที่มีความเก่งกล้าสามารถมากมาย จึงจัดการประกวดการเขียนเรียงความระหว่างกวัง และบรรดาบัณฑิตทางเหนือ (บัณฑิตจีน) นับว่าเป็นโอกาสที่พิเศษยิ่ง

บรรดาขุนนางบัณฑิตจีนได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้า เพราะรู้ล่วงหน้าว่าข้อสอบถามว่าอะไร ส่วนกวังไม่รู้อะไรเกี่ยวกับข้อสอบเลยแม้แต่น้อย ฝ่ายจีนจึงมั่นใจว่าครั้งนี้ กวังจะต้องพ่ายแพ้แน่นอน

ต่อหน้าจักรพรรดิของจีน ผู้เข้าสอบได้เตรียมปากกา กระดาษไว้อย่างเพียงพอ และมีข้อกำหนดว่า เมื่อใดได้ยินเสียงตีกลองนั้นหมายความว่า เวลาของการสอบเริ่มขึ้น

กวังจึงไปที่กลอง "ตุ้ม" เสียงของกลองดังขึ้นครั้งหนึ่ง แต่ไม่มีการแจกข้อสอบ เหล่าบัณฑิตจีนต่างก้มหน้าก้มตาเขียน บางคนเขียนได้บรรทัดสองบรรทัด บางคนเขียนได้เป็นหน้า

กวังรู้ว่าตนตกหลุมพราง จึงนั่งคิดว่า "ไม่มีข้อสอบ แต่ใคร ๆ ต่างก็เขียนคำตอบ ถ้าเช่นนี้... ข้อสอบต้องถูกซ่อนไว้แน่ แต่ซ่อนไว้กับเราคนเดียว เราต้องใช้วิธีหนามยอกเอาหนามบ่ง เพื่อไม่ให้เสียหน้าของประเทศชาติ"

คิดได้ดังนั้น กวังก็ลงมือเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ เขียนอย่างไม่เป็นที่เป็นทาง ไม่อยู่ในบรรทัด เขียนสะเปะสะปะ ตรงบ้าง ขวางบ้าง เขียนเสร็จแล้ว กวังก็ม้วนกระดาษคำตอบใส่กระบอกไม้ไผ่ และเอาไปส่ง

เดินผ่านเหล่าบัณฑิตจีน กวังแอบเหลือบมองข้อสอบ เห็นคำ 4 คำ "กาพย์ กลอง กลอน ฟ้า" เหมือนที่กวังคิดไว้ตอนเห็นมหาดเล็กตีกลองเสร็จแล้ว เขาไม่ชี้ขึ้นฟ้า

เมื่อรู้ข้อสอบแล้ว กวังพร้อมที่จะสู้กับเหตุการณ์พิเศษของตนเอง เตรียมเรียงความที่ลึกซึ้ง สมบูรณ์ไว้ในหัวหนึ่งบท

เมื่อหมดเวลา เรียงความของทุกคนถูกอ่านออกเสียงดัง จนกระทั่งถึงเรียงความของกวิง กษัตริย์ และขุนนางต่างก็ไม่มีใครอ่านออก เพราะเป็นรายนามที่ขีดลงบนกระดาษอย่างไม่มีระบบและไม่มี ความหมายเลย

จักรพรรดิจินโมโหมากจึงตำหนิกวิงอย่างรุนแรงว่า "เจ้าเป็นพวกไร้การศึกษา ตัวหนังสือของผู้ เป็นเจ้าอย่างขงจื้อ เจ้ายังไม่รู้ แล้วยังกล้าเสนอหน้ามาแข่งกับบุคคลผู้มีความสามารถของประเทศที่ ยิ่งใหญ่ ถ้าเจ้าบอกเสียก่อน ความผิดของเจ้าจะเบาลง แต่เจ้าไม่รู้จักเสียเอาเรื่องเข้ามาจอด ความผิดนี้ไม่ อาจอภัยให้ได้

กวิงไม่แสดงท่าทีหวาดกลัวแต่อย่างใด เขาพูดด้วยความเคารพว่า "ข้าพเจ้าก็มิกล้าทำผิดหรือ ขอรับ เรียงความที่ข้าพเจ้าเขียนนั้นดีมาก ถ้าไม่ได้รางวัลที่หนึ่ง ก็คงไม่ใช่เรียงความที่เลวจนต้องรับโทษ หรือขอรับ ขอให้ท่านพิจารณาอย่างเป็นธรรม"

"เจ้าไม่ได้เขียนอะไร ยังจะมาบอกว่าดี และเรียกร้องให้พิจารณาอีก ดูพวกโก๋เขี้ยพวกนี้หรือ

"ไม่ยุติธรรมกับข้าพเจ้าจริง ๆ"

"ไม่ยุติธรรมได้อย่างไร ในเมื่อไม่มีใครอ่านที่เจ้าเขียนออก"

"ตายจริง ข้าพเจ้าผิดไปที่คิดว่าท่านและบรรดาผู้มีความรู้ทั้งหลายที่นี้อ่านตัวเขียนแบบ ท่าว (Chữ thảo-จื่อ ท่าว คือตัวประดิษฐ์ชนิดหนึ่งที่เขียนตัวกลมและติดต่อกัน) ของประเทศข้าพเจ้าออก ขอได้ เขียน ถอดความออกมาตามตัวอักษรแบบธรรมดาที่เด็กนักเรียนที่บ้านข้าพเจ้าเขียนเมื่อเริ่มฝึกหัด เขียนหนังสือใหม่ ๆ

จักรพรรดิจินได้ยั้งดั่งนั้นก็รู้สึกประหลาดใจ อนุญาตให้กวิงถอดความให้พระองค์ฟัง

แล้วเรียงความที่ได้เรียบเรียงไว้ในใจของกวิงก็ปรากฏออกมา กวิงเขียนได้อย่างรวดเร็วดู ปล่อยหยก พ่นไข่มุก

จักรพรรดิฟังแล้วก็พยักหน้า ชมว่าเป็นงานชิ้นเอก แล้วถามกวิงว่า

"คนที่เขียนเก่งเช่นท่านนี้ ประเทศใด (เวียดนาม) มีกี่คน"

"ข้าพเจ้าไม่ใช่คนที่เก่งกาจอะไรหรือขอรับ ประเทศของข้าพเจ้ามีคนเก่งมากมาย ส่วนคน ที่ไร้การศึกษาอย่างข้าพเจ้าที่ประเทศเวียดนามมีอยู่ในทุกบ้าน บ้านละคนสองคน (กวิงพูดซ้ำ ๆ และเน้น เสียงที่คำว่า "ไร้การศึกษา" ที่จักรพรรดิว่าเขาตอนแรก)

จักรพรรดิรู้สึกเกรงขาม รู้ว่าตนตกหลุม หลงกลของกวิง แต่ก็ยอมรับในความสามารถของทูตจาก ประเทศทางใต้

54. เจ้านำน่าน้ำ แยกตามหลัง

ขณะที่กวิงไปเป็นทูตอยู่ที่เมืองจิน ครั้งหนึ่ง อัครมหาเสนาบดีของจินเชิญกวิงไปร่วมงานเลี้ยงใน คฤหาสน์ จากประตูทางเข้า จนกระทั่งถึงคฤหาสน์ชั้นใน อัครมหาเสนาบดีได้สั่งให้ทูตอุโมงค์ทั้งสี่ และ กว้าง แล้วปูเสื่อลายดอกไม้ข้างบนไว้เพื่อพรางตากวิง ถ้ามองผิวเผินก็ไม่รู้ว่าอันตรายอยู่ใกล้แค่ฝ่าเท้า ฝ่ายจินตั้งใจจะเล่นงานกวิงด้วยกลอุบาย

กวีงเข้าไปในคฤหาสน์ของอัศวมहाเสนาบดี โดยมีเจ้าของคฤหาสน์ออกไปต้อนรับตั้งแต่หน้าประตูด้วยใบหน้าชื่นบาน เขาเชิญกวีงให้เดินหน้าตามมารยาท กวีงรู้ทันกับกลอุบายต่าง ๆ ของอัศวมहाเสนาบดี จึงแสดงความลึงเลใจ ไม่ยอมเดินก่อน เกียงให้ฝ้ายเงินไปก่อน โดยกวีงกล่าวว่า

“ท่านอัศวมहाเสนาบดีขอรับ ข้าพเจ้ามิกล้าเสียมารยาทต่อท่าน เรามีคำพูดว่า “เจ้าบ้านก่อนแขกทีหลัง” ขอให้ท่านเดินหน้าตามธรรมเนียมขอรับ

ขุนนางฝ้ายเงินลึงเลใจกันสักครู่ เกียงกันไปมา สุดท้ายอัศวมहाเสนาบดีจำต้องเดินหน้า กวีงเดินตามหลัง และก้าวทับก้าวเท้าของอัศวมहाเสนาบดี จึงไม่เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับกวีง และไม่ทำให้เจ้าภาพเสียความรู้สึกอีกด้วย

55. งานเลี้ยงขุนนางจีน

ได้ข่าวว่า กวีงจะจัดงานเลี้ยง เหล่าขุนนางจีนต่างพากันมาร่วมงานมากมาย กวีงสั่งให้ทหารตกแต่งห้องให้เจิดจาย ประดับโต๊ะด้วยถ้วยชามจีนคุณภาพชั้นเลิศ แต่แปลกอย่างหนึ่งคือ มองไปไม่พบกวีง กวีงเตรียมอาหารอร่อย ๆ หายากไว้ เพียงแต่สั่งให้หาเหล้ามาให้มากที่สุด วางขวดเหล้า ไหเหล้าบนโต๊ะ ส่วนในครัว ไฟก็ไม่จุด หม้อก็ยังสะอาดเหมือนเพิ่งล้าง มีพ่อครัวบางนายนั่งอยู่กับเชิงไม้ มือถือมีด ปังตอ รอคำสั่งให้ลงมือ

เวลาเปิดงานเลี้ยงก็มาถึง กวีงเดินออกมาอย่างเป็นทางการ พุดแสดงความเป็นกันเอง แล้วชี้ไปที่โต๊ะที่เต็มไปด้วยเหล้าและถ้วยชามเปล่าและกล่าวว่า

“ขอเชิญทุกท่านรับประทานเหล้าไปพลาง ๆ ก่อน เหล้าเหล่านี้ทางบ้านกลั่นเอง หมักอยู่เป็นเวลานาน วันนี้จึงนำมาใช้รับแขกสำคัญ - ผู้ชายดื่มเหล้าก็เหมือนธงที่ไม่ได้ลม - ขอให้ทุกท่านแสดงความ เป็นสุภาพบุรุษ ชนแก้วพร้อม ๆ กันเพื่อกวีง ด้วยความยินดีครับ เชิญครับ”

จากนั้นเหล้าก็รินใส่ถ้วย ดื่มกันจนไม่ลืมหูลืมตา พุดคุยกันดั่งลั่น เจี้ยวจ้าวเหมือนคำพูดที่ว่า “เหล้าเข้า คำพูดออก” บางคนยังไม่ดื่มก็เมาแล้ว บางคนเมาเข้าหันหน้าไปทางครัว รออาหาร แล้วเหมือนมีสัญญาณคำสั่งจากข้างบน ในครัวเสียงมีดสับลงที่เชิงดังขึ้น บรรยากาศดูเหมือนมีการจัดงานเลี้ยงกันอย่างเอิกเกริก และบ่อยครั้งก็มีทหารวิ่งไปวิ่งมาจัดเก้าอี้ จัดโต๊ะ และด้วยโอโหซามให้เข้าที่เข้าทาง ทุกคนต่างคิดในใจว่าต้องเป็นงานเลี้ยงที่ใหญ่โตมาก ต้องใช้เวลานานในการเตรียมอาหาร จึงดื่มไปรอไป รอไป รอมาจนเมาหัวราน้ำกันหมด ล้มทับกันจนไม่มีใครบอกใครเป็นใครมาจากไหน ถึงตอนนั้น กวีงจึงให้ทหารประคองขุนนางจีนกลับไปที่วังของพวกเขา ใครเมาเกินไปก็ให้หามกันไป

วันต่อมา เมื่อพบขุนนางจีนอีก กวีงทำหน้าที่พร้อมกล่าวว่าคำตัดพ้อว่า

“พวกท่านได้วันสนุกสนาน เหล้าก็กินเอา ๆ ไม่มีใครสนใจอาหารอร่อย ๆ หายากเลย พวกเราต้องจำใจกินกัน ไหนจะเนื้อไหนจะปลา กินหลายมื้อก็ไม่หมดจนต้องเททิ้งให้หมูตามตลาด”

56. สลับจดหมาย ช่วยเพื่อนพ้นภัย เขียนจดหมายที่น่ายินดี ทำให้ภักษัตริย์กริ้ว

มีบทกวีหลายบทที่เชื่อกันว่าเป็นผลงานของกวี ในที่นี้จะนำเสนอ 2 บทได้แก่

บทที่ 1 อาจเรียกได้ว่าเป็นบทช่วยแก้ไขปัญหา มีความเป็นมาดังนี้ กล่าวคือ มีครุคนหนึ่งไปสอนหนังสือนอกจังหวัด ไกลบ้าน ส่วนเมียอยู่ที่บ้าน ครุนั้น 2-3 ปีจึงจะได้กลับมาเยี่ยมบ้านสักครั้ง เงินทองที่เก็บหอมรอมริบได้เท่าไรก็ให้ส่งให้เมียหมดสิ้น ในปีนั้น แคว้นที่ครุสอนหนังสืออยู่นั้น การเก็บเกี่ยวที่ผลทางการเกษตรไม่ค่อยได้ผลมากนัก นักเรียนยังไม่มีจะกิน จึงไม่มีใครมาเรียนกับครุ ครุไม่มีงานทำแต่ก็ไม่อยากกลับบ้าน เพราะต้องเสียค่าเดินทางในขณะที่เงินทองติดตัวก็ไม่มี และคิดว่าหากกลับบ้านไปหาเมียด้วยมือเปล่าน่าจะอายกว่าการโกงเสียอีก ครุจึงอยู่แบบอดอยากที่แดนไกลไปวันหนึ่ง ๆ

แต่เมียครุก็ไม่ยอมให้ครุอยู่อย่างสงบ สั่งให้คนในบ้านไปตามหา สุดท้ายก็พบครุ ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร จึงเขียนจดหมายไปขอโทษเมีย และฝากให้คนนำกลับไป

ในระหว่างที่ญาติกำลังเดินทางนำจดหมายไปให้เมียครุ ได้พบกับกวีระหว่างทาง พอดีกวีรู้จักครุผู้นี้ ญาติของครุจึงเล่าเรื่องที่ครูกำลังตกอยู่ในภาวะอันตราย ให้กวีฟังทั้งหมด กวีได้ฟังแล้วจึงคิดว่า "เช่นนั้นเรามาเปลี่ยนจดหมายเพื่อช่วยให้เพื่อนพ้นจากอันตราย" ถือโอกาสที่ผู้เป็นญาติของครุไม่สังเกต กวีนำจดหมายที่ครุเขียนถึงเมียออก และเขียนกลอนที่ตนแต่งขึ้นใส่เข้าไปแทน กลอนมีความว่า

นี่เป็นคำจากครุส่งไปบ้านเกิด

ฝากบอกเมียว่าอย่าเพิ่งต้องการ

อยู่ทางเหนือที่พุกกลาง

อยู่ทางใต้ห้องมีกามมุก

ยังรุ่งรังเหมือนถ้ากระต่าย

หรือโล่งใหญ่กว่ารูปลาดุก

จะเป็นอย่างไรก็ต้องยอม

รออีกสองสามปีที่จะกลับ

และแล้วกวีก็ช่วยเพื่อนพลิกรูปการณ์ให้เป็นผ่านชนะ เมียครุได้อ่านจดหมายจบก็ต้องอายจนแค้นแดง จนลืมที่คิดจะหาเรื่องครุไป

บทกวีบทที่สองคือ "กลอนแสดงความยินดีแด่เจ้าผู้ชนะการรบ" บทนี้เป็นหนึ่งในหลาย ๆ บทที่ขุนนางฝ่ายบู๊ และฝ่ายบุ๋น ชื่นชม การที่กลางดึกภักษัตริย์สามารถยกทัพไปปราบข้าศึกได้ แต่ต่างกันที่บทกวีของ คนอื่น ๆ มีลักษณะประจบประแจง ส่วนของกวีเป็นบทล้อเลียน อ่านครั้งแรกภักษัตริย์ก็พอใจ และชื่นชมกวี แต่ตอนหลังมาครุ่นคิดจึงเข้าใจความหมายแฝงในตัวอักษรของกวี บทกวีมีเนื้อความว่า

กลางดึกเสียงกลองตียามสาม

ขึ้นป้อม รื้อรั้วอย่างรวดเร็ว

แม่ทัพคนหนึ่งพุ่งเข้าเขตชายแดน

ข้าศึกสองคนนอนกึ่งกลางสนาม

ทหารเรารู้กับทหารข้าศึก
 ประเทศเขาเจรจาผูกมิตรกับเรา
 ต่อสู้ได้สักพักก็ถอยกลับมาเช็ดอาวุธ
 ถอนกำลังกลับเข้าฐานทัพ สงครามยกเลิก

ใช้แปลก นี่เป็นเรื่องในสมรภูมิจึงหรือเรื่องในห้องนอนกันแน่ บทกวีแบบนี้เหมือนได้เขียนขึ้น ณ ที่เกิดเหตุ สมกับที่เป็น กวีผู้ฉลาดจริง ๆ ที่สามารถแต่งกลอนแสดงความยินดี และแก่งกษัตริย์ได้ในคราวเดียวกัน

57. ปลุกที่บ้าน

เจ้านายเกลียดชัง และแค้นกวีมาก คิดจะจัดการแก้แค้นกวี จึงสั่งให้ทหารไปใช้กำลังทำลายบ้านกวีพัง กวีจึงแปลกใจที่เห็นทหารมาที่บ้าน ถามไปจึงรู้ต้นตอของเรื่องทั้งหมด แล้วทำหน้าที่เคร่งขรึมบอกกับพวกทหารว่า

“เจ้านายสั่งให้พวกนายมาตี (ทำลาย) บ้านเรา พวกนายก็ทำตามดี เราไม่ห้าม เพราะถ้าห้ามพวกนายก็หมายความว่าเราขัดขืนคำสั่งของเจ้านาย พวกเจ้าจะตีอย่างไรก็ได้ แต่ถ้าส่งเสียงดังล่ะก็ เราจะตัดสิน พวกเจ้าทำไปเสร็จแล้วก็กลับไปซะ จะได้ไม่รำคาญตา”

ธรรมชาติการตีอะไรหนัก ๆ จะต้องให้เสียงเป็นสัญญาณกัน ต้องโห่ ต้องร้องกันเต็มที่ ได้ยินกวีต่อรองเช่นนั้น พวกทหารต้องพากันกลับ เพราะถ้าถูกตัดลิ้นก็เหมือนตาย

เจ้านายดำ่ว่าพวกทหารว่าโง่เง่า แล้วคิดกลอุบายใหม่ว่า

“พวกมึงตีบ้านมันไม่ได้ ก็ไปอุจจาระที่บ้านมันเสีย แค่นี้ก็ไม่วู้จักพลิกแพลง ไปทำตามที่ข้าสั่ง ดูสิว่ามันจะขัดขวางได้หรือไม่”

พวกทหารได้ใจ กรูกันเข้าไปที่บ้านของกวี ทำตามคำสั่ง คราวนี้สวนของกวีต้องเหม็นคูล่งไปหมด จึงจะสะใจเจ้านาย

กวีบอกกับพวกทหารว่า

“เจ้านายสั่งให้พวกนายมาอุจจาระที่บ้านเรา เช่นนั้นก็ทำตามคำสั่งเสียสิ เราไม่ขัดขวาง แต่ห้ามพวกนายปัสสาวะ ใครปัสสาวะเราจะตัดอذنทะทิ้ง ให้เป็นหมันไป ลองดูซิ”

จะมีใครที่อุจจาระแต่ไม่กลั้นปัสสาวะได้ พวกทหารจึงรีบกลับไป แต่มีบางคนที่ฉลาดแกมโกง จึงเอากะลารองน้ำปัสสาวะไว้ กวีจึงต้องยอมแพ้ แต่แล้วก็คิดอุบายใหม่เพื่อแก้แค้นเจ้านาย

ไม่นานจากนั้นกวีสั่งให้นำผักกาดต้นใหญ่ต้นหนึ่งเข้าถวายเจ้านาย ทูลว่าถวายแต่เจ้านายเพื่อเป็นประกอบเป็นกับข้าว เมื่อกวีเข้าเฝ้า เจ้านายถามว่า เอาผักกาดมาจากไหน ทำไมต้นใหญ่ขนาดนั้น แล้วก็อวยด้วย

กวีพนมมือทูลว่า

"ผักกาดทางบ้านปลูกเอง แต่ก่อนมันต้นไม่ใหญ่เท่าไฉน แต่หลังจากที่พระองค์ให้คนไป
อุจจาระที่บ้านข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าเอาอุจจาระนั้นไปหมักเป็นปุ๋ยให้มัน มันจึงโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้าพเจ้า
คิดว่าเป็นของที่เรามาปลูกได้เอง จึงนำมาถวายแด่พระองค์ โชคดีที่พระองค์ชมว่าอร่อย ข้าพเจ้าก็ดีใจด้วย
เจ้านายไม่โหมมาก แต่ไม่สามารถเอาผิดกับกวีได้ ในใจทั้งยอมรับกวี ทั้งเคียดแค้นมาก

58. จอหงวนตาย เจ้านายก็สวรรคต

เจ้านายเกลียดชังกวีเป็นเวลานานแล้ว วันหนึ่งฟังคำยุยงของพวกขันที จึงเรียกกวีเข้าเฝ้าแล้ว
วางยาให้กวีตาย เพื่อเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม

กวีรู้ว่า เจ้านายเกลียดตน เพราะตกหลุมพรางของกวีมาหลายครั้ง คราวนี้เรียกตนเข้าเฝ้าคง
ต้องมีเรื่องแน่ ก่อนไปเขาก็กำขบภรรยาว่าต้องทำตามทุกอย่างที่เขาได้สั่งไว้ สรุปได้ว่า

"วันนี้ฉันจะเข้าเฝ้าเจ้านาย เห็นว่าคงเป็นเรื่องร้าย ถ้าฉันเป็นอะไรไป จำไว้ว่าอย่าเพิ่งจัดงานศพ
ให้นำร่างฉันนอนในเปล ให้บัว 2 คนมาพัด เรียกพวกนักร้องผู้หญิงมาร้องเพลง รอให้โน้ตจัดงานศพ
ก่อน จึงจะห่อศพและจัดพิธีศพ ต้องทำตามทุกอย่างที่ฉันสั่ง เอาล่ะ ไปได้แล้ว อย่าถามมากเดี๋ยวความ
แตก ฉันทำนายไว้ ทุกอย่างจะให้เห็นกัน"

กำขบเสร็จ กวีขึ้นเที่ยวให้หมาเข้าเฝ้าตามคำเชิญ ไม่แสดงท่าทีลังเลแต่อย่างใด

เมื่อกวีมาถึงวัง ก็เห็นเจ้านายนั่งรออยู่ แต่สีหน้าของเจ้านายดูแปลกไป นัยนาสอแวไม่ซื้อสัตย์
ปากผืนยิ้ม แล้วกล่าวว่า

"นานแล้วไม่ได้พบหน้าเจ้า เรารอคอยด้วยใจจดจ่อ เพิ่งมีคนนำอาหารพิเศษมาถวายเรา เรานึก
ถึงท่านจึงเรียกท่านมาให้กิน ทำตัวตามสบายและอย่าปฏิเสธเดี๋ยวจะขัดใจเรา"

กวีรู้ว่าเจ้านายยังแค้นเรื่องที่กวีแต่งกลอนเยาะเย้ย และเรื่องต้นผักกาดเมื่อวันก่อน ถ้าไม่กินก็
คงไม่ได้ กวีเพิ่งกินได้คำเดียว เจ้านายก็ถามกวีด้วยน้ำเสียงที่เปลี่ยนไปว่า

"เมื่อไรจอหงวนจะตาย"

กวีตอบเหมือนไม่ได้ตั้งใจว่า

"เมื่อไรเจ้านายสิ้นพระชนม์ จอหงวนก็ต้องตายตาม ตามธรรมเนียมความเป็นผู้น้อย"

กินเสร็จกวีก็รู้สึกแปลก ๆ จึงขอตัวกลับก่อน พอถึงบ้าน กวีก็สิ้นลมหายใจ

ภรรยาและลูก ๆ จึงทำตามที่กวีสั่งไว้ โดยกลืนน้ำตา เก็บความเจ็บปวดไว้ในใจ

เจ้านายให้คนไปสืบข่าวว่า กวีเป็นอะไรหรือไม่ เห็นกวีนอนเปล ฟังเพลง คนในบ้านเดินไปเดิน
มาเหมือนมีงานสังสรรค์ คนของเจ้านายจึงกลับไปทูลกับเจ้านาย เจ้านายตกใจกลัว เรียกแม่ครัวถามว่า
วางยาอย่างไร กวีตายแม่ครัวก็ทูลว่าได้ทำตามขั้นตอนที่เจ้าสั่งไว้ทุกขั้นตอน

เจ้านายยังสงสัย จึงลองชิมน้ำปูรังกที่เหลือ ได้สักพักเจ้านายก็ล้มลงตายทันที

(มีบางแห่งเล่าเรื่องนี้ว่า กวีทิ้งหนังสือเล่มหนึ่งไว้กับเจ้านายก่อนลากลับ ในหนังสือมีพิษ เมื่อ
เจ้านายเอาน้ำจิ้มน้ำลายเพื่อเปิดอ่าน พิษเข้าปาก เจ้านายจึงตาย

เมื่อภรรยาเห็นในวังจัดงานศพของเจ้านายแล้ว จึงจัดงานศพให้กวีง ศพเจ้านายและศพกวีง
นำไปฝังวันเดียวกัน)

เรื่อง จ่าง กวีง ยังมีการเล่าสืบต่อกันมาในหมู่ชาวบ้าน ยังมีการรวบรวมเรื่องเล่าเพิ่มเติม
เกี่ยวกับกวีง ซึ่งทำให้ชุมชนทรัพยากรเรื่องจ่าง กวีง มีความหลากหลายมากขึ้น

ภาคผนวก ข

นิทานตลกเจ้าปัญญาของประเทศไทย : ศรีธัญชัย

ศรีธัญชัยที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นฉบับมาตรฐาน ของประยูร พิศนาคะ¹

กล่าวถึงกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีพระเจ้าเจษฎาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน แล้วกล่าวถึงครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่บ้านบึง ปรารถนาจะมีบุตร จึงปลุกศาลเพียงตาขอบุตรต่อพระอินทร์ คืนวันหนึ่งนางเหราผู้เป็นภรรยาของนายันทา ได้นอนหลับฝันไป รุ่งเช้าจึงชวนกันไปหาสมภารทำนายฝันให้ แต่เผอิญสมภารไม่อยู่ สามเณรจึงรับทำนายแทนว่านางจะได้บุตรชาย เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นตลกหลวง ซึ่งคำทำนายนี้เป็นคำทำนายที่ผิดพลาด ครั้นอยู่ต่อมานางเหราก็ตั้งครรภ์ และคลอดบุตรเป็นชายชื่อว่า *ศรีธัญชัย* ภายหลังจากนางเหราก็คลอดบุตรอีกคนหนึ่ง มาวันหนึ่งมีแม่ค้ามาขายขนม นางเหราจึงซื้อขนมมาแบ่งให้สองพี่น้องเท่าๆ กัน ส่วนแม่ค้านั้นเกิดเอ็นดูเด็กคนน้องจึงแบ่งขนมให้น้องมากกว่าศรีธัญชัย อันเป็นเหตุให้ศรีธัญชัยเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ และรู้สึกว่าน้องเป็นผู้มาแย่งความรักของคนอื่น ๆ ไปจากตน ต่อมาเมื่อนางเหราและนายันทาต้องออกไปทำไร่ไถนา จึงสั่งให้ศรีธัญชัยเลี้ยงน้องให้สะอาด ศรีธัญชัยจึงถือปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ดังปรากฏเป็นเหตุการณ์ตามลำดับต่อไปนี้

- ศรีธัญชัยอาบน้ำให้น้อง แล้วคว้านท้องน้อง
- ถูกไล่ออกจากบ้านไปอยู่วัด แล้วบวชเป็นเณร
- เณรศรีธัญชัยปล้ำหลานสาวสมภาร
- ถูกไล่ออกจากวัด กลับมาอยู่บ้าน
- แม่เอาไปขายต่อกับยายสน แต่ศรีธัญชัยขอไปอยู่กับแม่ค้าขายขนมคนที่แบ่งขนมให้ไม่เท่ากัน
- ศรีธัญชัยแกล้งทำขนมของยายแม่ค้าเสียหาย
- แม่ค้านำไปให้หลวงนาย (ลูกชาย) เลี้ยงไว้
- หลวงนายให้ถือล่วมหมาก ก็ถูกแกล้ง โดยศรีธัญชัยหยิบสิ่งต่าง ๆ ที่ตกอยู่เก็บใส่ล่วมหมากไปด้วย
- ศรีธัญชัยแกล้งตะโกนเสียงดัง เพื่อเรียกหลวงนายให้มารับประทานอาหาร
- ศรีธัญชัยจงใจเผาบ้านนาย
- แกล้งชักธอกวัวขึ้นไว้บนต้นตาล
- ศรีธัญชัยฆ่าแม่ค้าในขณะที่หลวงนายส่งให้ตนไปช่วยดูแลรักษาพยาบาล
- หลวงนายพาเข้าถวายตัวกับพระเจ้าเจษฎา

¹ ศรีธัญชัยสำนวนนี้เป็นสำนวนที่ตีพิมพ์เป็นครั้งที่สอง เมื่อ พ.ศ. 2516 (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2509) โดยสำนักพิมพ์คลังวิทยาเป็นผู้จัดพิมพ์จำหน่าย อ้างถึงใน กัญญารัตน์ เวชชศาสตร์. ศรีธัญชัยในอุษาคเนย์. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541), หน้า 71 - 77.

- หลอกพระเจ้าเจษฎาให้ไปดูเรือนทอง (กลาง)
- พระเจ้าแผ่นดินให้สนมไปอุจจาระรดเรือนทอง
- ไม่มาเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน โดยอ้างว่าสอนหนังสือให้สังฆราช
- เอน้ำเย็นสาดสังฆราช
- ขอที่เท่าแมวดิ้นตาย
- ศรีธรรณูชัยเอาข้าเปลือกโรยไว้เพื่อทำนา ลมพัดเสียหาย จึงให้หาดันลม
- ศรีธรรณูชัยแต่งงานกับลูกสาวตาจัน ยายเปีย โดยเสียทองพันชั่ง และเงินร้อยหาบ
- ผายลมใส่หม้อแล้วนำขึ้นถวายพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์จึงสั่งให้นำตัวไปประหาร
- เลี้ยงอาหาร มอมเกล้า แล้วร้องเพลงเรือ กระโดนน้ำหนักกลับมาได้
- หลอกให้พระเจ้าแผ่นดินลงสระได้
- ศรีธรรณูชัยทูลพระเจ้าแผ่นดินว่าต้นตาล ไม่ใช่ปลายตาล
- ทำพันทายใจเสนาได้ถูกต้อง โดยทายว่าทุกคนต้องจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน
- รับทายปัญหาธรรมะกับสังฆราชกรุงลังกา
- ชาวฝรั่งเศสชื่อ ปีลิ่งซ์ มาทำเรื่องผ้าวิเศษ
- เมื่อแพ้กกลับปี ปีลิ่งซ์ ได้นำนกแขกเต้ามาแข่งขันนกพูดได้
- ศรีธรรณูชัยทำเป็นโกตัวผู้
- ศรีธรรณูชัยถูกนำใส่กรงเหล็กไปถ่วงน้ำ เพราะอ้างว่าไม่ถึงที่ตายก็ไม่ตาย
- ศรีธรรณูชัยไปเมืองจีน หลอกดูหน้าพระเจ้ากรุงจีน โดยกินผักนึ่งไต้ราว
- ถูกสั่งให้นำไปขังไว้ในตึกเย็น
- ศรีธรรณูชัยคิดสร้างวัด และทำพันทายกับเพื่อนว่าตนสามารถขอมะม่วงจากท่านสมภารได้
- รับทำพันทายเรื่องมวยปล้ำ
- ศรีธรรณูชัยหลอกพระเจ้าแผ่นดินจนตนได้ไปกินเมืองปักซีได้ (ไชยา)
- ยืมคนบ้านหลวงพิทักษ์ไปทำตอม่อ
- มีแห่มจากอังกฤษมาเล่นกล ทำขวดเปล่าให้มีเหล้า ศรีธรรณูชัยก็อาสาเล่นกลด้วย
- กษัตริย์เมืองหงสาวดีมาทำพันทายเจดีย์ให้เสร็จใน 7 วัน
- ศรีธรรณูชัยแต่งงานลูกสาว
- พระเจ้าแผ่นดินทรงให้หาช่างเผือกงาดำมาถวาย
- ศรีธรรณูชัยกินแกงแรง ภายหลังจึงบั้นขี้แรงเป็นดินสอดถวายพระเจ้าแผ่นดิน
- จีนสำเภามาทำพันทายเมล็ดพิกทอง
- มเหสีลองปัญญาศรีธรรณูชัย (แต่ไม่ได้ชี้ชัดลงไปว่าเป็นปัญหาอะไร)
- ศรีธรรณูชัยหลอกชาวบ้านเรื่องหม้อพูดได้
- ชื้อวัวมาหลอกเศรษฐีว่าวัวถ่ายออกมาเป็นเงิน
- รับอาสาพันทายลาวดำน้ำแล้วลงไปสานตระกร้าในน้ำ
- พระเจ้าแผ่นดินให้ศรีธรรณูชัยมาเฝ้าก่อนไถ่

- พระเจ้าแผ่นดินให้มาเข้าเฝ้าทั้งครัวเรือน
- รับทำพินันการวาดรูป
- ชาวต่างชาติมาให้ศรีธรรณชยย์ทำม้าสูง 4 คอก หลังกระดาน
- พินันกับลาวส่งเมืองเรื่องข้ามน้ำ
- ศรีธรรณชยย์ทายว่ามเหสีจะต้องตายใน 7 วัน
- ศรีธรรณชยย์ไปขอลูกขุนปริชามาทำลูก
- นายด่านจะแก่งศรีธรรณชยย์โดยเชิญไปรับประทานอาหารที่บ้าน ศรีธรรณชยย์หลงกลเรื่องรับประทานอะไรก็ได้ เลยต้องรับประทานยากรวด-ทราย และ ศรีธรรณชยย์แก้เผ็ด โดยเชิญให้นายด่านมากินข้าวกับหมู เป็ด ไก่
- พระเจ้าแผ่นดินให้ศรีธรรณชยย์ไปหาคนปากงาม
- พระเจ้าแผ่นดินไม่อยากจะเห็นหน้าศรีธรรณชยย์ เขาจึงโก้งโค้งก้มหน้าเข้าเฝ้า
- ชาวเตलगมาแข่งชนควาย ศรีธรรณชยย์รับทำพินัน
- พระเจ้าแผ่นดินให้หาหงส์ทอง ศรีธรรณชยย์เอาหงส์ทองที่ติดอยู่ที่เสาวัดมาถวาย
- ศรีธรรณชยย์คุมสนมไปร้องไห้
- รับอาสาเรื่องชนหัวล้าน
- พระเจ้าแผ่นดินใช้ให้ศรีธรรณชยย์ไปเก็บพริก
- พระเจ้าแผ่นดินต่างเมืองส่งคนมาทำทนายปัญหาธรรมะ ศรีธรรณชยย์อาสาตอบปัญหา
- พระเจ้าแผ่นดินให้หาทั้งต้นทั้งปลายผ้าอย่างดีมาถวาย ศรีธรรณชยย์นำต้นฝ้ายมาถวาย
- ศรีธรรณชยย์ทำพินันกับเพื่อนเสนาเรื่องกินกล้วยได้หมดใบ
- ศรีธรรณชยย์สามารถหลอกพระเจ้าแผ่นดินเอาของหลวงได้ตามรับสั่ง
- ชาวเมืองไทรบุรีมาทำชนไก่
- ศรีธรรณชยย์บวชพระ
- แก่งปลุกสมภารตั้งแต่ยังไม่สว่างให้ไปรับบาตร
- พระศรีธรรณชยย์เสี่ยงการช่วยพระองค์อื่นมุงหลังคา
- พระศรีธรรณชยย์ฉันท้มยำปลาหมัด เหลือแต่ก้าง อ้างว่าแมลงวันเอาไปกิน สมภารจึงให้จัดการตีแมลงวัน พระศรีธรรณชยย์ตีแมลงวันที่เกาะศีรษะเจ้าอาวาสได้รับบาตรเจ็บ
- สมภารให้ศรีธรรณชยย์กำขนมขี้หนูขึ้นมาอะไรก็ได้
- ศรีธรรณชยย์ลืกจากพระ และแพ้รู้เณรเรื่องส่งให้ตนขึ้นฝั่งที่ใดก็ได้
- ศรีธรรณชยย์ทำร้ายสมภารจนบาดเจ็บ เพราะสมภารไม่ให้มะม่วง
- แพ้รู้นายเวร เรื่องสองเดือน
- แพ้พินันเรื่องทายเมสึดแต่งไม่ว่าเป็นสีอะไร
- ศรีธรรณชยย์ตรอมใจล้มป่วย
- หลอกพระเจ้าแผ่นดินให้คลานมาเยี่ยมตน แล้วสั่งเสียให้พระองค์ช่วยชุบเลี้ยงภรรยาของตนด้วย

ภาคผนวก ค

นิทานตลกเจ้าปัญญาของประเทศลาว : เชียงเมียง

สรุปความจากหนังสือเรื่อง เชียงเมียงจอมกะล่อน (ศรีธัญชัยเจ้าปัญญาฉบับลาว) มรดกทางวรรณกรรมของอุษาคเนย์¹ แปลและเรียบเรียงโดย เปรม ตัง ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 29 ตอน ดังนี้

1. เป็นพระราชบุตรบุญธรรม เมืองทวารวดี มเหสีตั้งครรภ์ 11 เดือน ประสูติพระโอรส เป็นผู้มีความสุขสบายในภาคหน้า อายุ 14 ชันษา จะขึ้นครองราชย์ เมื่อครั้งทรงพระเยาว์เลี้ยงยาก ต้องหาบุตรชายคนอื่นที่เกิดร่วมวันเวลากับพระโอรสมาเลี้ยงคู่กัน เป็นราชบุตรบุญธรรม ในวังขาดนางนม แม่ลูกอ่อนเพิ่งจะคลอดลูก ลูกตาย ให้เอาท้าวคำ (เชียงเมียง) ไปเลี้ยงเอง

2. วังตามตีนม้าอย่าให้ห่าง ท้าวคำวิ่งตามพ่อไปสนามหลวง พ่อสั่งให้วิ่งตามตีนมา แต่ไปถึงช้าเพราะวิ่งตามม้าไม่ทัน อีกทั้งเขียนหมากยัดตัก ทำให้พ่ออดกินหมาก พ่อจึงสั่งให้วิ่งตามม้าให้ทัน และเก็บของที่ตกทุกอย่างให้หมด เชียงเมียงจึงเก็บของที่ตกทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหมากหรือขี้ม้า ท้าวคำอายุได้ 7 ขวบ พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงถวายคืนให้แก่ชัตรีย์ หลายปีต่อมา พระโอรสขึ้นครองราชย์ มีพระนามว่า พระเจ้าทวารวดี เหมือนพระบิดา ก่อนสวรรคต พระบิดาได้สั่งเสียให้พระเจ้าทวารวดีดูแล ท้าวคำราชบุตรบุญธรรมราวกับน้องในไส้ ท้าวคำบวชเณรให้ในงานศพ

3. กินข้าวอ้อยจนเกิดปัญญา ขณะเป็นเณรคำ มีสมภารสามองค์ นำอ้อยไปปลูกเสกในป่าช้า แล้วออกอุบายให้เณรคำตามไปด้วยเพื่อเฝ้าอ้อยจนเข้า และชนกลับไปวัด เณรคำเข้านอนตอนเช้า ขณะที่สมภารตื่นขึ้นมากินอ้อยหมดเหลือแต่ชานกับขี้ข้าวให้เณรคำ แต่ส่วนที่เหลือนี้คือส่วนที่ทำให้มีสติปัญญา เพิ่มพูนจนเณรคำรู้สึกตัวเอง ไปทดสอบสติปัญญากับสมภาร แต่สมภารก็ไม่สามารถไขปริศนาที่เณรคำทายได้แม้แต่ข้อเดียว

4. ขณะพินิจพ่อคำเมียง พ่อคำเมียงกลุ่มหนึ่งพบกันเณรคำ ยืนอยู่คนละฝั่งฝักของแม่น้ำ พ่อคำเมียงถามเณรคำว่า พวกตนจะสามารถข้ามไปได้หรือไม่ เณรคำตอบไม่ได้ เรียกเอาจิวรจากเณรคำ แต่เณรคำบอกพวกเขาไม่ได้ข้ามแต่ลุยและว่ายน้ำมา ความรู้ถึงพระราชาริเรียกเข้าพบ ตัดสินคดีตามที่เณรคำให้การ โดยให้พ่อคำเมียงมอบเมียให้เณรคำ "สี่ห้าห้าบาท" เณรคำจึงไปนำตะกร้า (ข้าว - ภาษาลาว) และบาตรพระ 5 ใบ มาให้พ่อคำเมียงใส่เมียจนหมดตัว พระราชาเห็นว่า เณรคำทำเกินเหตุจึงให้เงินพ่อคำเมียงกลับไป และสั่งให้เณรคำสึก เณรคำจึงได้ชื่อว่า เชียงเมียง (คนที่สึกจากการบวชเณรใช้คำนำหน้าชื่อว่า เชียง)

5. เชียงเมียงเลือกภรรยา พระราชาให้เชียงเมียงเลือกเมียจากนางสนมกำนัลในวัง โดยให้เหล่าสนมมารวมตัวกันที่ห้องพระโรง แล้วกำมือไว้ ให้นางสนมทายว่าในมือเป็นอะไร เหล่านางสนมต่างก็

¹ เปรม ตัง. เชียงเมียงจอมกะล่อน (ศรีธัญชัยเจ้าปัญญาฉบับลาว) มรดกทางวรรณกรรมของอุษาคเนย์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2544.

มีใจหมายปองเชียงเมียง เพราะรูปงามและเป็นพระอนุชาของพระราชชา ต่างพากันทลายไปตามแต่ใจ จนกระทั่ง มีนางหนึ่งหน้าตาสวย นิสัยดี เหนียมอายไม่ยอมทลาย จนพระราชชาต้องถามอีกครั้ง นางทลายว่า เชียงเมียงกำแหงของผู้ที่จะได้เป็นเมียแก้วเมียขวัญ เชียงเมียงชอบใจนางคนนี้นิ่งนัก เลื่อนนางเป็นภรรยา พระราชาถามเชียงเมียงว่าจะเลือกเพียงคนเดียวหรือ เชียงเมียงจึงเลือกไว้ 2 คน เป็นภรรยาใหญ่ และ ภรยาน้อย ปลูกเรือนอยู่ร่วมกันใกล้วัง

6. **ถวายพระโอสถ** เจริญพระกระยาหาร พระราชาเบิกคานหาร ตามหายาดีจากเชียงเมียง เชียงเมียงบอกให้พระราชารอดตนเขายามาให้ พระราชารอดจนถึงเวลาเพล เชียงเมียงก็ไม่มา ทรงทนไม่ไหว สั่งให้ยกอาหารมา พระราชาเสวยได้มากเป็นพิเศษ เวลาบ่ายเชียงเมียงมาตอบว่า ต้องกินยามอยาก อาหารจึงอร่อย และกล่าวว่า เป็นถึงพระราชาก็กินข้าวต้องมีคนบอก คนสอน พระราชาโกรธที่เชียงเมียงล้อเล่น ดากถางตน อยากสั่งประหารชีวิตแต่ติดคำพ่อขอไว้จึงไม่สามารถฆ่าได้

6. **ตำหนักข้าทรงพระราช** เสนาอำมาตย์เลือกข้างทรงที่สวยงามและมีลักษณะดีมาถวาย พระราชา และต่างสรรเสริญความงามของข้างพระที่นั่ง เว้นแต่เชียงเมียงที่ติว่าข้างตาเล็ก และขนเส้นเล็ก กว่าตัวควาย ไม่สมส่วนกับตัว

7. **ร้องไห้ในงานศพพระราชครู** พระราชครูมรณภาพไม่มีญาติพี่น้องร้องไห้ให้ในงานศพ พระราชาสั่งให้นางสนมไปร่วมงาน เพื่อร้องไห้ โดยมีเชียงเมียงไปด้วย แต่ไม่มีโศกเศร้า เชียงเมียงจึงให้นางสนมเข้าไปใกล้พระครูแล้วล้อเล่นอย่างยาบคายกับศพพระครู นางสนมหัวเราะชอบใจ เชียงเมียงไล่ตี เหล่านางสนมจนร้องไห้ไปฟ้องพระราชา เชียงเมียงอธิบายว่าเพราะเหล่านางสนมไม่ร้องไห้ แคมยังหัวเราะคึกคัก จึงต้องไล่ตีพวกนางให้ร้องไห้ ตามพระบัญชา พระราชาจึงไม่เอาโทษเชียงเมียง แต่เหล่านางสนมแค้นเชียงเมียงยิ่งนัก

8. **หลอกพระราชากินขี้แร่** พระราชาจะแก้แค้นเชียงเมียงที่ทำให้ตนเสียหน้าหลายครั้ง สั่งให้คนไปหาน้ำแร่เฒ่ามาแกลงให้เชียงเมียงกิน เพื่อจะได้ลดสติปัญญาให้เสื่อมลง เชียงเมียงกินแกลงด้วย เข้าใจว่าเป็นเนื้อไก่ แต่กลิ่นคาวหรือความหยาบและความเหนียว พระราชาเฉลยและพอใจที่หลอกให้เชียงเมียงกินนกกแร่เฒ่าได้ เชียงเมียงหาวิธีแก้แค้น โดยนำขี้ขนกแรงมาปั้นเป็นแท่ง ทำเป็นดินสอ แล้วนำไปถวายพระราชบอกเป็นดินสอขี้ดี พระราชาพอใจความงามของดินสอ จึงนำมาเขียนแต่เขียนไม่ออก จึงเอาดินสอจุ่มน้ำลายให้เปียกแล้วเขียน เชียงเมียงเห็นพระราชเลียดินสอจนเปียกจึงทูลว่า ตนกินตัวของมัน พระองค์กินขี้ของมัน พุดพร้อมหัวเราะเยาะพระราชชา พระราชาโกรธที่ถูกแก้แค้น

9. **ไล่ตีสาวสนม** พระราชาให้สาวสนมไปถ่ายใส่เรือของเชียงเมียง เชียงเมียงถามสาวสนมว่า พระราชาให้ทำอะไร สนมบอก "ให้ถ่ายใส่เรือท่าน" เชียงเมียงไม่ขัดขืนกระแสรีบสั่ง ปลอຍให้สนมถ่าย เรือลาดทุกชอกทุกมุมของบ้าน เชียงเมียงเดินตามดูเห็นสนมทั้งถ่ายหนักและถ่ายเบา ถ่มน้ำลายคายน้ำมูก ใส่เรือ เชียงเมียงไล่ตีสนมพลางตำว่า พระราชาให้ถ่ายหนักอย่างเดียว สนมกลับไปฟ้องพระราชา พระราชาถามเชียงเมียงว่าขัดขืนคำสั่งพระราชชา แต่เชียงเมียงบอกสนมทั้งตด ทั้งถ่ายเบา ขากน้ำลายคายน้ำมูก ทำเกินกว่าคำสั่งพระราชชาจึงลงโทษ

10. เาคนปากแห่วงมาค้าชาน ชานพระที่นั่งของพระราชานัก สั่งให้เชียงใหม่หา "ปากง่าม" มาค้าชาน เชียงเมียงหาคนปากแห่วงมาก ๆ จนเห็นพื้นได้ประมาณ 20 คน มาเข้าเฝ้า พระราชาหัวเราะชอบใจกับความตลกขบขันของเชียงใหม่ แต่คนปากแห่วงไม่พอใจที่พวกตนเสียเวลา และมาเป็นตัวตลก

11. ออกไข่แข่งกัน พระราชาหาทางแก้แค้นเชียงใหม่ ออกอุบายว่าจะไปขายหาดพร้อมเหล้าสนม โดยชวนเชียงใหม่ไปด้วย พระราชาเตรียมแผนการกับสนมให้เตรียมไข่ไก่ไปคนละฟอง เพื่อถวายตน พระราชาให้เล่นเป็นไก่ออกไข่คนละฟองถวาย เชียงเมียงร้องเสียงไก่ต่างจากสนมไก่ทอดปล้านางสนม พระราชาเรียกตัวเชียงใหม่ เขาอธิบายว่า ตนเป็นไก่ตัวผู้ออกไข่ไม่ได้ และการไล่ทอดปล้าเพื่อผสมพันธุ์ เพื่อให้แม่ไก่ออกไข่ได้ พระราชาจึงเอาผิดกับเชียงใหม่ไม่ได้

12. หาซื้อผ้าขึ้นดินแค้น พระราชาให้เสนาและเชียงใหม่ไปหาซื้อผ้าขึ้นดินแค้นมาให้เสนา นำผ้าขึ้นที่สวยงามมาถวาย เว้นแต่เชียงใหม่ที่ไม่ยอมไปหาซื้อ และทูลว่า ผ้าขึ้นทำด้วยมือไม่มีใครใช้ดินทำ จึงไม่สามารถหามาถวายได้

13. หลอกดูลายกันสมภารเฒ่า สมภารเฒ่าดูแล้ววัดที่มีผลไม้อุดมสมบูรณ์ เชียงเมียงขอผลไม้กิน สมภารเฒ่าไม่ยอมให้ เขาจึงคิดแก้แค้น จึงแต่งขันนิมนต์บอกพระราชาให้นำมาถวายเพื่อโปรดสัตว์ และหลอกพระว่าพระราชานองบุญมาที่วัดและสถาปนาสมณศักดิ์เป็นราชาคณะชั้นพิเศษให้ตนมาดูทางขบวนแห่ สิ่งใดกีดขวางก็ให้ตัดทิ้ง สมภารเฒ่าลืมนมัวแต่ยินดีกับสิ่งที่ตนจะได้รับ จึงอนุญาตให้เชียงใหม่ตัดต้นไม้ได้ตามแต่ใจ ชาวบ้านมาดูเชียงใหม่ตัดต้นไม้ทุกต้น และให้ชาวบ้านเก็บผลไม้กินตามใจชอบ เชียงเมียงหลอกสมภารว่าตนขอดูลายตามตัวว่าจะได้เป็นใหญ่เป็นโตขนาดไหน ทั้งลายเท้า ลายมือ ลายป่า ลายตัว ลายหน้า ลายเอว รวมถึงลายกัน เมื่อสมภารเฒ่าลวง เชียงเมียงถีบกันจนคะมำ พุบลงและถีบเตะ เชียงเมียงหนีกลับบ้าน สมภารเฒ่าเอาเครื่องกินถวายพระราชา เพื่อรายงานเรื่องที่เกิดขึ้น พระราชาเรียกเสนาอำมาตย์มาให้สมภารชี้ตัว เว้นแต่เชียงใหม่ซึ่งนอนป่วย ฝ่ายหมอเพราะต้องการพรางตัวไม่ให้สมภารจำได้ ในที่สุดสมภารก็ไม่สามารถชี้ตัวคนทำผิดได้ ได้แต่เสียดายต้นไม้ผลไม้วัด ที่เฝ้าหวงแหนมานาน

14. เอาหัวล้านชนกัน พระราชเมืองตานี โปรดการพนัน โดยการให้เอาหัวล้านชนกัน หลายเมืองต่างก็พ่ายแพ้เมืองตานี พระราชาจึงมีชื่อเสียง บารมี ใช้วิธีนี้หารายได้ให้เมือง การทุดเมืองตานีพร้อมด้วยสำเนาหัวร้อยลำขอเข้าเฝ้าพระราชานองทวารวดี โดยนำผ้าและของบรรณาการมาถวาย และท้าชนหัวล้านกับเมืองทวารวดี โดยใช้ช้าง ม้า เงิน ทอง เป็นเดิมพัน เมืองทวารวดีรับคำท้า แต่ไม่มีใครขันอาสาสู้กับหัวล้านเมืองตานี พระราชาเรียกเชียงใหม่เข้าเฝ้า ออกประกาศให้หัวล้านทุกคนมารวมกันเพื่อคัดเลือก แต่หัวล้านต่างก็มาหาเชียงใหม่ เพื่อติดสินบน แต่เชียงใหม่ไม่รับ ให้ทุกคนร่วมสามพันคนไปคัดเลือกตัว เชียงเมียงเลือกคนหัวล้านตัวโต ท่าทางดุร้าย แข็งแรง ผิวกายดำเมี่ยม หน้าเกรงขาม เชียงเมียงแนะนำแผนการที่จะใช้ต่อสู้ และให้หัวล้านมหาสมบัติของเมืองทวารวดี ลงอาบน้ำ เพื่อปราบเสือให้วู่วาลัว แสดงพลังกำลังมหาศาลของล้านมหาสมบัติให้ทุกคนที่แอบดูเห็น หัวล้านเมืองตานีเกรงกลัวพลังกำลังของหัวล้านเมืองทวารวดี ไม่กล้าต่อสู้ด้วย วันรุ่งขึ้นจึงเข้าเฝ้า ทูลลาพระราชานองทวารวดี ทูลว่าหัวล้านของตนจับใช้ ขอยกเลิกการแข่งชน ถวายเครื่องพนันให้พระราชานองทวารวดี ขอพระราชานองทวารวดีและเดินทางกลับ

15. **หลอกเชียงยานคมตด** ท้าวเชียงยานมีความฉลาดเฉลียวเป็นที่ยิ่ง อาศัยอยู่เมืองริมน้ำชายแดนเมืองทวารวดีคิดพิสูจน์ความฉลาดของตนกับเชียงใหม่ ท้าวเชียงยานตดใส่กระบอกไม้ไผ่ ปิดผนึกเดินทางไปเมืองทวารวดี เพื่อหลอกให้เชียงใหม่คมตด เชียงยานมาถึงเมือง ทามหาเชียงใหม่แต่พอดี เจอกับเชียงใหม่ โดยที่เขาไม่รู้ว่านี่คือคนที่กำลังตามหา เล่าให้ฟังว่าตนจะให้เชียงใหม่คมตดที่ตดมา 8 วัน เชียงเมียบอกให้เชียงยานลองตดดูว่ากลืนตดระเหยไปบ้างไหม อ้างว่าตนจะช่วยตดเพิ่มให้เพราะเกลียดเชียงใหม่เล่นกัน เชียงยานคมตดตัวเอง เชียงเมียบอกพร้อมหัวเราะเยาะ บอกความจริงว่าตนคือเชียงใหม่

16. **ทายว่าพระราชาราชจะเสด็จสวรรคตภายในเจ็ดวัน** พระราชาประจวบพรหม โหรหลวงทำนายว่ามีเคราะห์ แต่จะหายด้วยบุญบารมี เชียงเมียบอกเข้าเฝ้าแล้วทำนายว่าพระราชาราชจะตายภายใน 7 วัน ครบกำหนดพระราชาราชหายจากการประชวร เรียกเชียงใหม่เข้าเฝ้า บอกคำทำนายไม่แม่นยำ แต่เชียงใหม่บอกใคร ๆ ก็ต้องตายภายในเจ็ดวันคือ วันอาทิตย์ถึงวันเสาร์

17. **แข่งขันตอบปัญหาพระคัมภีร์** พระราชาเมืองตานีจะแก้แค้นเมืองทวารวดี โดยส่งพระสงฆ์มาทำแข่งกันตอบปัญหาพระคัมภีร์กับพระสงฆ์เมืองทวารวดี โดยมีเมืองเป็นเดิมพัน ไม่มีพระสงฆ์รูปใดในเมืองทวารวดีขันอาสาแข่งตอบปัญหา เชียงเมียบอกคำพระราชาราชโดยให้วางพระทัย เชียงเมียบวชเป็น "พระครูไชยสิทธิธระแก้วคำภีร์องอาจ" วางแผนถามคำถามเรื่องโคตรวงศ์ของพระพุทธเจ้าที่พระสงฆ์เมืองตานีตอบได้เพียงรุ่นทวด และให้อ่านคัมภีร์ที่ทำขึ้นเอง ด้วยการเอาปุ๋ยมันหมักเดินบนใบลาน และคุยโวว่าตนเป็นเพียงลูกศิษย์ นี้ถ้าอาจารย์ทั้ง 3 มา พระเมืองตานีคงตอบคำถามไม่ได้ พระเมืองตานีเกรงจะเสียหน้าจึงยอมลูกจากอาสนะ และยกเลิกการแข่งขัน

18. **แบกตะกร้ายักษ์ไปออกศึก** เมืองปัญญา ยกทัพมาประชิดเมือง พระราชาให้เชียงใหม่จัดทัพไปรับมือโดยใช้สติปัญญาแทนเลือดเนื้อ เชียงเมียบอกว่าพระราชาราชจะส่งตนไปตาย จึงไม่เข้าเฝ้า ได้แต่สานตะกร้าขนาด 8 คนโอบ และนำไปทำศึกด้วย แต่ตะกร้านี้ไม่สามารถออกจากประตูเมืองได้ กองทัพเดินไม่ได้ พระราชาราชรู้ดังนั้นจึงรับสั่งว่า ให้เชียงใหม่กลับคืนเมือง ทหารเมืองทวารวดีอีกทัพหนึ่งหลังจากประตูเมืองเป็นขบวนยาว เข้าศึกที่สู้มดูเห็นดังนั้นจึงถอยทัพกลับไป

19. **มาก่อนไก่** พระราชามีรับสั่งให้เชียงใหม่เข้าเฝ้า ตอนเช้า กำชับว่า "ให้เชียงใหม่มาก่อนไก่ให้ได้" พระราชาคอยเชียงใหม่จนบ่ายแก่ เชียงเมียบอกเข้าเฝ้าโดยลากไก่ตามตนไปเข้าเฝ้า ให้ไก่เดินตามหลังตนและทูลพระราชาราชว่าตนมาก่อนไก่

20. **ไปเก็บพริกให้พระราชาราช** พระราชาให้เชียงใหม่ไปเก็บพริกในสวนมาให้ เชียงเมียบอกไม่พบพริกที่หล่นจากต้น จะเด็ดพริกไปถวายก็เกรงจะผิดคำสั่ง พระราชาคอยไม่ไหว ส่งมหาดเล็กให้ไปตามเชียงใหม่ พบเชียงใหม่นอนฉิวปากเล่น มหาดเล็กเด็ดพริกไปถวาย พระราชาราชหัวเราะกับคำสั่งที่ไม่ชัดเจนของตน

21. **หลอกพระราชาราชลงหนองน้ำ** พระราชาต้องการประพาสป่า ให้เชียงใหม่ตามเสด็จ ถึงหนองน้ำ พระราชาทดสอบเชียงใหม่ว่าให้หลอกตนเองลงไปในหนองน้ำ เชียงเมียบอกตนหลอกให้ลงไม่ได้ แต่หลอกให้ขึ้นได้ พระราชาราชลงไปในน้ำตามอุบายของเชียงใหม่ เชียงเมียบอกตนหลอกให้พระราชาราชลงได้แต่จะขึ้นหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับพระราชาราช

22. **แบ่งปันแม่ปัญญา** พระราชาถามเชียงเมียงว่า เหตุใดจึงมีสติปัญญามากมาย ได้มาอย่างไร เก็บไว้ที่ไหน เชียงเมียงบอกอยู่ที่กระบังไม้ไผ่ที่เรือน พระราชาให้นำมาแบ่งปัน พระราชาคอยไม่ไหวสั่งให้สนมไปตามที่บ้านเชียงเมียง สนมก็อยากได้จึงแบมือ รุมล้อมกระบังไม้ไผ่ที่เต็มไปด้วยผึ้ง ต่อแต่นที่เชียงเมียงนำมาเก็บไว้ สนมถูกผึ้ง ตอ แตนตอยไปตาม ๆ กัน พระราชาโกรธมากชกดาบจะฟันคอเชียงเมียง แต่นึกถึงคำที่พระบิดาเคยขอร้องไว้ จึงได้แต่ไล่ให้เชียงเมียงออกจากวัง

23. **ถวายนับเสด็จ** เชียงเมียงรู้ว่า พระราชาจะเสด็จเลียบเมือง เชียงเมียงขุดหลุมขวางทางเสด็จ แล้วมุดหน้าลงหลุม โผล่ก้นให้พระราชา มหาเดเล็กทูลว่าเชียงเมียงบอกว่าท่านไม่ต้องการพบหน้าจึงต้องทำเช่นนี้ พระราชาเสด็จกลับ กระทั่งวันหนึ่งเชียงเมียงเข้าเฝ้าพระราชา พระราชากริ้วมากตำเชียงเมียง และทวงถามว่า เคยบอกว่าถ้าแผ่นดินไม่พลิกกลับไม่ต้องมาหา เชียงเมียงทูลว่าขณะนี้แผ่นดินพลิกกลับแล้ว โดยที่ชาวนากำลังเตรียมดินหว่านข้าว พระราชายกโทษให้เชียงเมียงด้วยจะอาศัยสติปัญญาของเชียงเมียงให้เป็นประโยชน์

24. **แข่งขันชนควาย** พระราชาทำเชียงเมียงชนควาย โดยมีควายตัวนั้นเป็นเดิมพัน เชียงเมียงไปหาลูกควายมาสู้กับควายของพระราชาที่มีร่างใหญ่โต แข็งแรง เขาโค้งปลายแหลม ดุดัน นำเกรงขาม เมื่อถึงเวลาต่อสู้ ควายตัวน้อยของเชียงเมียงมุดเข้าใต้ท้องควายตัวโตของพระราชา ด้วยนึกว่าเป็นแม่ของตน จะวิ่งเข้าไปกินนม ควายตัวโตรำคาญที่ควายตัวน้อยมุดใต้ท้องและดูकिनอวัยวะจึงวิ่งหนีไป พระราชาเห็นเหตุการณ์จึงยอมให้เชียงเมียงชนะ

25. **ขี่เรื่อนั่งพาย** เชียงเมียงขออาศัยขี่เรื่อนั่งพายกับเดرن้อยไป โดยนำพายมานั่งทับ และไม่ยอมช่วยเดرن้อยพายเรือ เดرن้อยเก็บอาการโกรธ ถามว่าเชียงเมียงว่าจะลงที่ไหน เชียงเมียงบอกที่ไหนก็ได้ เดرنจอดเรือให้เชียงเมียงที่ป่าหนามริมตลิ่ง ไล่เชียงเมียงลงจากเรือ ใช้ไม้ฟาดหัวเชียงเมียง เชียงเมียงทนทุกข์ทรมานอยู่ในป่าหนามหลายวัน จึงสำนึกว่าตนคงใช้กรรมที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไว้

26. **ไปเข้าเฝ้าทั้งบ้าน** พระราชาให้ทุกคนในบ้านเชียงเมียงเข้าเฝ้า โดยสั่งให้เข้าเฝ้าทั้งบ้าน เชียงเมียงจึงใช้ไม้พายป็นขึ้นทำท่าเหมือนพายเรืออยู่บนหลังคา แต่ไม่เคยลื่นที่ พระราชาคอยนานสั่งให้เสนาไปตาม เห็นภาพดังนั้นจึงไปทูลพระราชา พระราชาถามเชียงเมียงว่าจะเอาบ้านมาด้วยทำไม เชียงเมียงจึงย้อนคำสั่งพระราชาว่า "เข้าเฝ้าทั้งบ้าน"

27. **แข่งขันวาดรูปเร็ว** พระราชาจากหัวเมืองหนึ่งส่งศิลปินมาท้าวาดรูปกับเชียงเมียง มีกติกากว่าให้วาดเป็นสัตว์ชนิดใดก็ได้ ใครวาดเร็วกว่าชนะ เชียงเมียงใช้นิ้วทั้งห้าจุ่มลงไปใต้น้ำหมึก รูดลงไปบนกระดาษครั้งเดียว ศิลปินเอกจากหัวเมืองลงมือวาดรูปสิงโตอย่างงดงาม และรวดเร็ว เชียงเมียงอธิบายรูปของตนว่าเป็นไส้เดือน วาดทีเดียวได้ห้าตัว เชียงเมียงจึงเป็นผู้มีชัยจากสติปัญญาของตน

28. **กินยาพิษจนตัวตาย** พระราชาเคืองแค้นเชียงเมียง สั่งสนมให้ทำข้าวต้มมัดที่มียาพิษให้เชียงเมียงกิน เชียงเมียงรับข้าวต้มมัดทั้ง ๆ ที่รู้ว่ายาพิษมากิน แต่ได้สั่งเมียไว้ว่า ถ้าตายอย่าได้ร้องให้ ทำตัวเป็นปกติ จวบจนมเหสี และนางสนมร้องให้ จึงร้องให้ตาม และให้นำร่างตนวางไว้บนเตียง เอาผ้าห่มไว้ จัดข้าวไหว้ นางเอหนึ่งสื่อมาให้ถือ เหมือนคนกำลังอ่าน เอาแมลงภู่มากังใส่กระบังซ่อนไว้ได้หมอน เชียงเมียงกินข้าวต้มมัดก็ตายทันที โดยเมียทำตามคำสั่งทุกอย่าง พระราชารอฟังเหตุการณ์ไม่ได้ยินเมียร้องให้ ให้

สนมตามไปดูเชียงใหม่ สนมเห็นสภาพเชียงใหม่อยู่อย่างปกติ จึงกลับไปทูลพระราชา พระราชาคิดว่า
ข้าวดัมมัดไม่มีพิษจึงลองเสวยทำให้สวรรคตตามเชียงใหม่ไป

ภาคผนวก ง

นิทานตลกเจ้าปัญญาของประเทศกัมพูชา : ธัญชัย

ธัญชัย เกิดในตระกูลที่ยากจน เมื่อเติบโตขึ้นได้เข้ามารับราชการ เหตุการณ์ดำเนินไปจนกระทั่ง ธัญชัยตาย โดยมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

แม่ของธัญชัย ผันว่าเก็บลูกมะพร้าวได้ลูกหนึ่ง และเห็นพระจันทร์วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ จึงไปให้ โหรทำนาย โหรไม่อยู่ภรรยาของโหรทำนายว่าจะได้บุตรชาย ซึ่งต่อไปจะต้องเป็นข้าทาส (แต่ในความเป็นจริงจะได้เป็นกษัตริย์)

ธัญชัยเติบโตขึ้น อายุประมาณ 7 ปี ช่วยภรรยาของเศรษฐีเก็บกระสวยด้าย โดยนำมา แลกเปลี่ยนกับข้าวเฒ่าจำนวนมาก เมื่อภรรยาเศรษฐีให้ข้าวเฒ่าเต็ม 1 กระจาด ธัญชัยก็เรียกร้องอยากจะได้ข้าวเฒ่าเพิ่มอีก เศรษฐีจึงเข้ามาแก้ปัญหาให้โดยสั่งให้นำกระดังมาหนึ่งใบ แล้วนำข้าวเฒ่ามาวางไว้ใน กระดังเป็น 2 กอง ให้ธัญชัยเลือกว่ากองไหนมากกว่ากันก็ให้เอาของนั้นไปเป็นรางวัล ธัญชัยจึงรู้ว่าตัวเองเสียรู้ให้แก่เศรษฐี

ธัญชัยคิดแก้แค้นโดยจะเอาชนะเศรษฐีให้ได้ จึงให้แม่ขายธัญชัยให้เป็นทาสของเศรษฐี

เศรษฐีให้ธัญชัยถือถ่มหมากตามหลังตนไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน ธัญชัยเดินตามไม่ทันเพราะ กลัวหมากตก ต่อมาเศรษฐีสั่งให้ตามมาให้ทัน ธัญชัยทำหมากตกหมด เศรษฐีสั่งให้เก็บของที่ตกให้หมด วันต่อมาธัญชัยเดินตามหลัง ม้าที่เศรษฐีขี่ถ่ายออกมา ธัญชัยก็เก็บใส่ถาดหมาก เมื่อเศรษฐีอยากกิน หมาก ก็เห็นมีแต่ขี้ม้าเต็มไปหมด

เศรษฐีให้ธัญชัยไปดูแลไร่ ธัญชัยดูแลเฉพาะไร่ วัวควายกินผักในไร่หมด

เศรษฐีให้ไปเลี้ยงวัว ธัญชัยบอกเศรษฐีว่าตนไม่มีเมีย ฉะนั้นจะขอเอาวัวตัวเมียที่มีเป็นเมีย ทั้งหมด เมื่อวัวตัวผู้ตัวใดเข้ามาหาวัวตัวเมีย ธัญชัยก็จับวัวตัวผู้มัดไว้ เจ้าของมาขอคืนก็ไม่ยอมให้ จะให้ ก็ต่อเมื่อเอาเงินมาให้ธัญชัย บุคคลเหล่านั้นจึงไปฟ้องเศรษฐี เศรษฐีให้คนไปตามธัญชัยมา ธัญชัย กล่าวว่ ตนกำลังจะมาฟ้องเศรษฐีว่าวัวตัวผู้มาเกี้ยววัวตัวเมียของตน เศรษฐีจึงเปลี่ยนหน้าที่ให้ธัญชัย มาทำงานบ้านแทน

ภรรยาของเศรษฐีให้ธัญชัยไปตามเศรษฐีผู้เป็นสามีของตนมากินข้าว ธัญชัยตะโกนเรียกเสียงดัง เศรษฐีปรามให้พูดเบา ๆ

เกิดไฟไหม้ ภรรยาของเศรษฐีให้ธัญชัยไปตามสามีของตน ธัญชัยก็เดินไปพูดอย่างค่อย ๆ และกระซิบบอกกับเศรษฐี

เศรษฐีออกคำสั่งให้ธัญชัยเก็บของที่มีน้ำหนักเบาไปรักษาให้ปลอดภัย ธัญชัยก็เก็บแต่รังไก่ที่ เบา ๆ ไป

เศรษฐีให้ไปหาต้นไฟ ธัญชัยติดไฟที่เตามาให้ เพราะเป็นบ่อเกิดแห่งไฟ

เศรษฐีพาเข้าเฝ้าเพื่อถวายตัวกับพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินให้ธัญชัยทดลองโกหก ธัญชัยกราบทูลว่าต้องให้มหาดเล็กไปนำตำราโกหกมาจากที่บ้าน มหาดเล็กทำตามและกลับมาบอกว่าไม่มี ครั้นพระเจ้าแผ่นดินถาม ธัญชัยก็บอกว่า นี่เป็นการทดลองโกหกให้ดู

พระเจ้าแผ่นดินทดลองปัญญาอีก โดยเสด็จไปทำน้ำกระซิบให้พวกมหาดเล็กแอบเอาไขไก่มาไว้คนละฟอง โดยไม่ให้ธัญชัยรู้ เมื่อพระองค์สั่งให้ดำเนินาไผลขึ้นมาให้พูดว่า "ตุ๊ก ตีอด ออกไข 1 ฟอง ถวาย" ธัญชัยไม่มีไขถวาย แก้วตัวว่าเป็นไก่ตัวผู้

พระเจ้าแผ่นดินประพาสป่า พระราชทานช้างแก่ซึ่งเดินไม่ไหวให้ธัญชัยขี่ตามให้ทัน ธัญชัยใช้วิธีเอาผ้ามาผูกไม้ ทำเป็นกระโถงเรือ แล้วใช้ไม้ต่อข้างมา จึงทำให้มาถึงช้า เมื่อให้เหตุผลดังกล่าว พระเจ้าแผ่นดินก็ไม่ว่าอะไร

พระเจ้าแผ่นดินประพาสป่า สั่งให้ทุกคนขี่ม้าตามเสด็จ แต่ไม่ให้บอกธัญชัย พอถึงเวลาเสด็จ พระเจ้าแผ่นดินก็ให้ธัญชัยตามเสด็จด้วย และบอกว่าถ้าไม่มีม้าขี่ไปจะต้องถูกลงโทษ ธัญชัยไปหาม้าไม่ได้เพราะไม่มีใครให้ ธัญชัยแก้ปัญหาโดยเอาม้าหมากรุกมากำไว้ในมือแล้ววิ่งตามไป

พระเจ้าแผ่นดินให้ไปทำความสะอาดใต้ถุนพระตำหนัก ธัญชัยทำอุบายด้านางสนม ธัญชัยแก้ตัวว่าดำแฉงมุ่ม พระเจ้าแผ่นดินจึงไม่ให้ไปทำความสะอาดอีก

พระเจ้าแผ่นดินแกล้งให้ธัญชัยหาไก่มาชนกับพระองค์ และห้ามไม่ให้ผู้ใดขายไก่ให้ธัญชัย ธัญชัยรู้ว่าพระเจ้าแผ่นดินจะทดลองปัญญาจึงเอาลูกไก่ซึ่งเพิ่งจะมีขนปีกออกใหม่ แล้วเอาผ้าขาวห่อไว้ เมื่อถึงเวลาก็ปล่อยลูกไก่อลงไป ลูกไก่เห็นไก่ตัวใหญ่ เข้าใจว่าเป็นแม่ของมัน จึงวิ่งเข้าไปอยู่ใต้ท้องไก่ตัวใหญ่ ไก่ตัวใหญ่รำคาญจึงวิ่งหนีไป ธัญชัยก็ร้องว่าไก่ตัวใหญ่แพ้แล้ว

พระเจ้าแผ่นดินโกรธ จึงให้ธัญชัยเอากระบือมาชน และห้ามไม่ให้ผู้ใดขายหรือให้กระบือแก่ธัญชัย ธัญชัยจึงเอาลูกกระบือซึ่งเพิ่งคลอดได้ 10 วันมาแทน เมื่อปล่อยลง ลูกกระบือคิดว่ากระบือตัวใหญ่เป็นแม่จึงเข้าไปอมอ้วยวะเพศ กระบือตัวใหญ่จึงกระโดดวิ่งหนีไป ธัญชัยก็ร้องว่า กระบือตัวใหญ่แพ้แล้ว

พระเจ้าแผ่นดินทั้งโกรธและอับอาย ห้ามธัญชัยเข้าเฝ้า ฝ่ายธัญชัยก็บอกแก่อำมาตย์ทั้งหลายว่า ในวันพระนี้พระเจ้าแผ่นดินต้องเรียกตนเข้าเฝ้าแน่นอน เมื่อถึงวันพระ ธัญชัยมาดักสมภารก่อนจะเข้าวัง แล้วพูดว่า "มองดูไปที่เส้นผมของกระผมเหมือนนกยูง มองดูไปที่หน้าสมภารรู้สึกว้า ดึกว่าตะโพกผม" สมภารโกรธไปฟ้องพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินจึงเรียกธัญชัยเข้าเฝ้า ธัญชัยก็พูดแก้ตัวว่า "มองดูไปที่เส้นผมของใต้ฝ่าพระบาทเหมือนผมนกยูง มองดูไปที่หน้าสมภารรู้สึกว้า ดึกว่าตะโพกของข้าพระพุทธเจ้า" ธัญชัยจึงรอดตัว

พระเจ้าแผ่นดินให้นางสนมไปถ่ายอุจจาระรดบ้านธัญชัย ธัญชัยหาเหตุตินางสนมเพราะไม่ได้อุจจาระอย่างเดียว แต่ปัสสาวะและผายลมด้วย โดยอ้างนางสนมทำผิดรับสั่ง พระเจ้าแผ่นดินจึงเอาผิดไม่ได้

พระเจ้ากรุงจีนมาลองปัญญาธัญชัย โดยทำพนันให้ทายว่าแดงโมทั้ง 3 ผลนั้น แต่ละผลมีกี่เมล็ด อีกปัญหาหนึ่งทายว่า ทำอย่างไรจึงจะเก็บรักษาเนื้อหมู 1 ชั่ง ให้สดได้ใน 2 ปี ให้แก่นกกระเจาบ 1 ตัว ให้พอกับคนที่อยู่ในเรือ 500 ลำสำเนาकिनได้ ให้ทำสมอ 500 อันใน 1 วัน สมอหนึ่งให้ใหญ่เท่ากับมือจับ

ได้ 3 หน ถ้านักปราชญ์เมืองเขมรตายถูกจะยกสำเนา 500 ลำให้ ถ้าตายผิดจะเอาเขมรเป็นเมืองขึ้น ฌัญชียกกลุ่มใจว่าคงจะแก้ปริศนานี้ไม่ได้ ซึ่งก็คงต้องถูกประหารชีวิต จึงคิดจะไปกระโดดน้ำตาย บังเอิญค่าน้ำไปไหลที่เรือสำเนาจีน และได้ยินคำตอบของปริศนาทั้งหมด ฌัญชียกจึงแก้ปัญหาได้ โดยมีคำตอบดังนี้

ปัญหาที่ 1 ตอบว่า แต่งโมผลที่ 1 มี 1 เม็ด ผลที่ 2 มี 2 เม็ด และผลที่ 3 มี 3 เม็ด

ปัญหาที่ 2 ตอบว่า เวลาจะถึงสิ้นปีเก่า 1 วัน เท่ากับ 1 ปี วันขึ้นปีใหม่ 1 วัน เท่ากับ 1 ปี ก็จะเป็น 2 ปีพอดี

ปัญหาที่ 3 ตอบว่า ถ้าหากพวกคนจีนสามารถเอาเข็มสำหรับเย็บผ้ามาทาบเป็นขวานใหญ่ 1 เล่มได้ เขาก็สามารถเอาขวานนั้นไปผ่านกกระจาบเอาเนื้อไปแกงให้กินได้

ปัญหาที่ 4 วิธีทำคือถ้าพวกคนจีนสามารถเอาเก๋าด่านของสมอที่ทำด้วยฟางไปทอดผูกกับเรือได้ เขาก็จะทำสมอ 500 อัน ให้เสร็จภายใน 1 วันได้

พระเจ้าแผ่นดินกัลฌัญชียแย่งราชสมบัติจึงให้ไปอยู่เมืองชายทะเล

ฌัญชียเก็บภาชีอากรราษฎรที่นำเรือสัญจรไปตามทะเลและแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ฌัญชียทำสถานที่ไว้โดยเอาไม้ไผ่มาสานเป็นรูปมือชี้ ถ้าผู้ใดเห็นเครื่องหมายจะต้องเข้ามาชี้แจงจึงไม่มีความผิด นอกจากนั้นฌัญชียยังได้ไปตรวจตราตามแม่น้ำลำคลองและเกาะต่าง ๆ ว่าที่ใดพอจะทำนาปรังได้ เมื่อตรวจดูแล้วก็ตั้งชื่อสถานที่เหล่านั้นไว้ด้วย ส่วนทุ่งทางใต้ให้ชื่อว่า ทุ่งหวาน เพราะกว้างขวางพอจะหว่านกลบทำนาได้ ส่วนทะเล ฌัญชียตั้งชื่อว่า ทุ่งโคลน แล้วเอากลบไปหว่านไว้เต็มทุ่ง ถ้าผู้ใดพายเรือผ่านมาทำให้ต้นข้าวเสียหาย จะต้องชดใช้เป็นเงิน 30 ตำลึง ต่อเรือ 1 ลำ คน 1 คน

ราษฎรไปฟ้องพระเจ้าแผ่นดินว่าฌัญชียเรียกเก็บภาชีอากรเกวียน อากรเรือ ภาชีการค้าขาย และอื่นๆ มากมาย พระเจ้าแผ่นดินจึงเรียกฌัญชียกลับ ฌัญชียชี้แจงว่าเมื่อมีประเทศ มีพระเจ้าแผ่นดินก็ควรมีพระราชกำหนดกฎหมายเก็บภาชีอากรมาทะนุบำรุงประเทศให้ก้าวหน้า จึงเรียกเก็บภาชีจะเอามาถวายพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินเห็นด้วยแต่บอกว่าที่เก็บมาแล้วเก็บมากไป ต่อไปให้เก็บเพียงหนึ่งบาท

ฌัญชียไปขอบาตรพระมา 1 ใบ แล้วเรียกเก็บเงินจากราษฎร

ราษฎรมาฟ้องอีก พระเจ้าแผ่นดินจึงเรียกฌัญชียมาเฝ้า และทรงเห็นว่าทำให้บ้านเมืองและราษฎรเดือดร้อน จึงสั่งให้ประหารชีวิต ฌัญชียเอาตัวรอดมาได้โดยขอร้องว่าตนใกล้ตายแล้ว ถ้าจะหนีกคงไม่พ้น เพราะมีแต่น้ำทะเล จึงขอให้แก้เครื่องพันธนาการออก และให้ตนไปอยู่ท้ายเรือ เพื่อจะร้องเพลงให้พวกเพศฆาตสนุกสนาน ฌัญชียหลอกให้พวกเพศฆาตร้องเพลงตาม เมื่อเห็นได้ที่จึงกระโดดน้ำค้ำน้ำหนีไปบวชเป็นพระ

พระเจ้ากรุงจีนรู้ว่าประเทศเขมรไม่มีนักปราชญ์แล้ว จึงส่งคนมาท่ายให้ตายปัญหาธรรมะ พระเจ้าแผ่นดินรู้ว่าฌัญชียไปบวช จึงนิมนต์มาแล้วเล่าความทุกขให้ฟัง พระฌัญชียจึงสีกมาช่วยแก้ปัญหา ในตอนนี้พระราชารเรียกฌัญชียว่า บัณฑิตฌัญชีย

ฌัญชียแก้ปัญหาโดยให้หามหาดเล็กมา 4 คน ให้เอาดินสอดำ ละลายน้ำจำนวนมากใส่ไปในถาดให้ได้ 4 ถาด แล้วเอากระดาษสี่เหลี่ยมมาพับม้วนจับปมมาได้ 4 ใ้ แล้วเอากระดาษขาวแผ่นใหญ่ ๆ

มา จะทำเป็นปัญหาถวาย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ธัญชัยเอามาทำเป็นคัมภีร์ โดยเอาปุ๋ยมันน้ำที่ละลายดินสอดำ แล้วให้เดินไปบนกระดาษสีขาว

นักปราชญ์จีนถามปัญหาเป็นปริศนา โดยเอามือชี้ไปบนฟ้า ธัญชัยก็ชี้ไปที่พระอาทิตย์ นักปราชญ์จีนชี้ไปได้ดิน ธัญชัยก็แบมือแล้วยกนิ้วตรงไปข้างบน นักปราชญ์จีนชี้ไปข้างล่าง ธัญชัยก็ชี้มาที่ตัว แล้วนักปราชญ์จีนก็ถามว่า นักปราชญ์จีนชี้ไปแล้วธัญชัยชี้ตอบนั้น หมายความว่าอย่างไร ธัญชัยก็ตอบแก้ปัญหาได้ แต่เมื่อมีผู้ใดมาถามวิธีแก้ปัญหา ธัญชัยจะอธิบายให้ฟังไม่เหมือนกันเลย

ธัญชัยเกณฑ์เด็ก ๆ ให้มานั่งอ่านคัมภีร์ที่ไขปูเดินบนกระดาษ ใครจะอ่านอย่างไรก็ได้ พอ นักปราชญ์มาเห็นเข้าอ่านไม่ออก จึงยอมรับว่าแพ้ กลับบ้านเมืองไป

พระเจ้าแผ่นดินจะให้สมบัติ แต่ธัญชัยก็ไม่รับ จึงจะมอบผู้หญิงในวังให้เป็นภรรยา แต่ธัญชัยไม่รับ ด้วยเหตุผลที่ว่า เมียนั้นไม่ใช่ผู้หญิง (ศรี) จึงจะขอไปสืบหาผู้หญิงที่เป็น "ศรี" เอง

ธัญชัยพบผู้หญิงที่ตนเห็นว่าเป็น "ศรี" ผู้หญิงนี้ชื่อ นางสาวสวัสดิ์ (เทพ) เพราะนางฉลาดและมีสติปัญญา ตอบคำถามธัญชัยได้อย่างเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ธัญชัยจึงจัดงานตามประเพณีนิยม

ธัญชัยทำตามอุบายทำพนันพวกอำมาตย์เพื่อให้ได้เงินมาใช้ โดยพนันว่าเขาสามารถทำให้พระเจ้าแผ่นดินทำตามรับสั่งได้

พระเจ้าแผ่นดินหลงกล หันหลังตามคำขอของธัญชัย ซึ่งธัญชัยบอกว่าพระเจ้าแผ่นดินทำตามที่เขาสั่งแล้ว

พระราชาและอำมาตย์ที่เสียเงิน โกรธธัญชัย จึงมาปรึกษากันว่า ธัญชัยทำให้เกิดเรื่องยุ่งยาก นานาประการ ในที่สุดให้เนรเทศไปเมืองจีน เพราะคนจีนนั้นเกลียดธัญชัยมาก

เมื่อไปถึงเมืองจีน ธัญชัยทำขนมขาย มีลักษณะเป็นขนมเส้นยาว ๆ และมีรสอร่อย

พระเจ้ากรุงจีนสนใจเรียกให้เข้าเฝ้า ธัญชัยทูลว่าขนมนี้เรียก ขนมป้อน ทั้งนี้เพราะธัญชัยอยากดูหน้าพระเจ้ากรุงจีน จึงคิดอุบายกราบทูลวิธีรับประทานขนมนี้ว่าต้องงยหน้าอ้าปากยกมือให้สูง ๆ แล้ววางให้เข้าปาก

พระเจ้ากรุงจีนโกรธที่ดูหลอก จึงสั่งให้นำตัวไปขังในคุกเย็น แต่เอาตัวรอดมาได้ โดยชวนนักโทษในห้องขกต่อยกัน

ธัญชัยทำว่าวยักษ์ติดธนู และชักเฉพาะเวลากลางคืน เมื่อว่าวถูกลมก็มีเสียงประหลาด พระเจ้ากรุงจีนเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์ประหลาด โกรธหายว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นเพราะนักปราชญ์เขมรถูกเนรเทศมาอยู่ และถูกขังอยู่ในคุกมืด จึงจะเกิดเหตุร้ายขึ้น ฉะนั้นต้องปล่อยตัวไป ธัญชัยจึงได้กลับบ้านเมืองของตน ก่อนกลับธัญชัยมอบว่าวยักษ์ให้ จึงมีว่าวในจีนและเขมรตั้งแต่นั้นมา และพระเจ้าแผ่นดินได้ให้เรือสำเภา และชาวจีนมาด้วย 100 คน ดังนั้นจึงมีคนจีนอยู่ในเขมรตั้งแต่นั้นมา

ธัญชัยป่วยด้วยโรคชรา พระเจ้าแผ่นดินไปเยี่ยม ธัญชัยก็ให้พระองค์เข้ามาใกล้ ๆ แล้วกระซิบข้อความว่า "เมื่อพระองค์เสวยปลา อย่าทิ้งครีบก้น เมื่อพระองค์เสวยปลาจะโด อย่าทิ้งเหงือกมัน" เมื่อพระราชากลับไปทรงรับสั่งว่าธัญชัยคงพูดเล่น แต่อำมาตย์พากันคิดว่าธัญชัยเป็นนักปราชญ์ คงไม่ได้พูดเล่น ๆ เป็นแน่

เมื่อใกล้ตาย ฌณฺฑชยสั่งให้ภรรยาเอาไม้แหลม ๆ มาปักไว้ที่หลุมศพของตน พวกที่เกลียดฌณฺฑชยเมื่อรู้ว่าเขาตาย ก็สั่งให้คนของตนไปอุจจาระใส่ที่หลุมศพ จึงถูกไม้ปักไว้ได้รับบาดเจ็บไปตาม ๆ กัน

ภาคผนวก ๑

นิทานตลกเจ้าปัญญาของชาติต่าง ๆ

นิทานมุขตลกที่มีตัวเอกเจ้าปัญญาพบทั้งในทวีปยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชีย โดยแบ่งกลุ่มตามสถานภาพของตัวละครเอก ได้แก่ กลุ่มที่ตัวละครเอกเป็นชาวบ้านทั่วไป และกลุ่มที่ตัวละครเอกเป็นข้าราชการ หรือข้าราชการสำนัก ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ตัวละครเอกเป็นชาวบ้านทั่วไป ได้แก่

Bip and sister	ประเทศออสเตรเลีย
Bakhara and Ekharra	ประเทศมองโกล
Chang Hoan Lau Ling	ประเทศฟิลิปปินส์
Mahadena Mutta	ประเทศศรีลังกา
Matti	แถบยุโรปเหนือ
Cieng,Hai	ประเทศฝรั่งเศส
Gonenla	ประเทศอิตาลี
Tisma Khan	ประเทศอินเดีย
Xieng Mieng	ประเทศลาว
Aleu	ประเทศกัมพูชา
Aylenspigen	ประเทศเยอรมัน
Aphandi	ประเทศอุสเบกิสถาน
Aphanti	ประเทศเติร์กิสถาน
Balaki	ประเทศรัสเซีย
Thang Lai	แถบแอฟริกาตะวันออก
Parakanxang	ชนกลุ่มมองโกล
A Ydan	ชนกลุ่มนาซี
Dozukha	ประเทศอาหรับ
Gikha	ประเทศฮังการี
Dozockha	ประเทศลิเบีย
Miss Ra	ประเทศคาซัคสถาน
Ladang	ประเทศอินโดนีเซีย
Mola	ประเทศอาเซอร์ไบจาน
Prostatroc	ประเทศเนเธอร์แลนด์

กลุ่มที่ตัวละครเอกเป็นข้าราชการ หรือข้าราชการ

Biroban	ประเทศอินเดีย
Abunuvax	ทวีปแอฟริกา
Bao Cong	ประเทศจีน
Xi Thanonxay	ประเทศไทย
Thmenh Chay	ประเทศกัมพูชา
Si Lunchai	ประเทศมาเลเซีย
Naxredin	แถบเอเชียกลาง
Gionakha	ประเทศอินโดนีเซีย
Musphiki	ไม่ระบุประเทศ
Ero	ไม่ระบุประเทศ
Mariaday	ไม่ระบุประเทศ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสรตี ใจสะอาด เกิด ณ จังหวัดลพบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2517 เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในระหว่างปีการศึกษา 2535 - 2538 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาภาษาไทย (วรรณคดีไทย) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2539 - 2542 เมื่อจบการศึกษาได้เข้ารับราชการ ณ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2546 - 2550 ระหว่างศึกษาได้รับทุนการศึกษาให้ไปเรียนภาษาเวียดนาม และทำวิจัย ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จากมูลนิธิ SEASREP และ ทุนสนับสนุนจากฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นเวลา 1 ปี เมื่อศึกษาจบแล้ว กลับเข้ารับราชการ ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

